



# Årsrapport 2015 - 2016

## Høgskolen i Hedmark

15.3.2016





## Innhold

1. Styrets beretning.....	5
2. Introduksjon til virksomheten og hovedtall.....	8
3. Årets resultater og aktiviteter.....	12
3.1 Resultatrapportering for 2015.....	12
3.2 Samfunns- og effektmål for byggeprosjekter.....	46
3.3 Supplerende tildelinger over kapittel 260 og 281.....	46
4. Styring og kontroll i virksomheten.....	49
4.1 Overordnet vurdering.....	49
4.2 Likestilling, diskriminering og tilgjengelighet.....	50
4.3 Økning av antall lærlinger i statsforvaltningen.....	50
4.4 Samfunnssikkerhet og beredskap.....	50
4.5 Tidstyver.....	51
5. Vurdering av framtidsutsikter.....	52
5.1 Virksomhetsmål og styringsparametere for 2016.....	52
5.2 Overordnet risikovurdering.....	61
5.3 Budsjett.....	64
5.4 Større investeringsprosjekter.....	65
5.5 Styringsdialog i 2016.....	65
6. Årsregnskap.....	66

## Vedlegg

- Oversikt over forskningsprosjekter, søknader og disputaser i 2015
- Likestillingsredegjørelse 2015

## Forkortelser som er brukt i rapporten

HH	Høgskolen i Hedmark
LUNA	Avdeling for lærerutdanning og naturvitenskap, Campus Hamar
FH	Avdeling for folkehelsefag, Campus Elverum
ØLR	Avdeling for økonomi- og ledelsesfag, Campus Rena
AØL	Avdeling for anvendt økologi og landbruk, Campus Evenstad/Blæstad
HA	Høgskoleadministrasjonen
HSL	Høgskolens strategiske ledermøte (til 1.8.15)
RLM	Rektors ledermøte (fra 1.8.15)
SiH	Studentsamskipnaden i Hedmark
StorHK	Studentorganisasjonen i Hedmark
KaU	Karlstads Universitet
NFR	Forskningsrådet (Norges forskningsråd)
RSA	Råd for samarbeid med arbeidslivet
EUA	European University Association



## 1. Styrets beretning

---

I 2015 gikk funksjonstiden for styret som startet sitt arbeid i 2011 ut, og fra 1.8 tok det nye styret fatt på sitt arbeid. Fra samme dato gikk høyskolen over til en ny ledelses- og styringsmodell der rektor er styrets sekretær, mens ett av de eksterne styremedlemmene oppnevnes av Kunnskapsdepartementet som styreleder.

Frem til 1.8 var dette styrets sammensetning:

- Lise Iversen Kulbrandstad (rektor og styreleder)
- For ansatte i undervisnings- og forskningsstillinger:  
Torstein Storaas, Gerd Wikan og Petter Dyndahl
- For ansatte i teknisk-administrative stillinger:  
Mette Løhren
- Eksternt oppnevnte styremedlemmer:  
Line M. Rustad, Sevat Lappegard, Atle Hauge og Maren Kyllingstad
- For studentene:  
Stine Dahl og Knut J. Melum

Fra 1.8 er dette styrets sammensetning:

- Eksternt oppnevnte styremedlemmer:  
Maren Kyllingstad (styreleder), Hanne Foss, Aasmund Hagen og Sevat Lappegard
- For ansatte i forsknings- og undervisningsstillinger:  
Ingeborg Hartz, Bent Sofus Tranøy, Hans Kristian Rustad og Susan Lee Nacey
- For ansatte i teknisk-administrative stillinger:  
Astrid Sandvold
- For studentene:  
Stine Dahl og Hallvard Olden

Styret har gjennomført 9 styremøter, samt ett oppstartsseminar i september for det nye styret. I 2015 behandlet styret 82 saker og fikk 17 orienteringer. En sak av særlig betydning for styret var innføringen av ny styrings- og ledelsesmodell. Det måtte vedtas en rekke endringer i høgskolens instruksjer og ordninger, og styret tilsatte ny rektor.

### Resultater

Høgskolens visjon: «Kunnskapsutvikling for og med arbeids- og samfunnsliv – på vei mot universitet», har fortsatt å prege utviklingen også gjennom 2015. Det strategiske målet om utdanningsprogram i aktivt samarbeid med arbeids- og samfunnsliv, om en praksisnær forskningsprofil som understøtter utdanningsprogrammene, og om å styrke egen rolle som kompetansedrivkraft og regional medspiller, er premisser i mye av innsatsen i høgskolen. Samtidig satser vi videre på faglige spisser og styrking av FoU-virksomheten.

Høgskolen har gjennom de siste årene hatt en positiv utvikling på mange områder, og også i 2015 leverer høgskolen gode resultater. Søkningen er fortsatt god, og i 2015 hadde høgskolen 2,19 primærsøkere per plass i det nasjonale opptaket. Dette er også gjennomsnittet for statlige høgskoler. Det samme gjelder kvalifiserte søkere. Her er tallet 1,7 søker pr plass, både for høgskolen og som gjennomsnitt for statlige høgskoler. I oktober 2015 hadde høgskolen totalt 8418 registrerte studenter. Det er en økning på 711 studenter fra 2014.

I 2015 uteksaminerte høgskolen 991 kandidater, 867 på bachelor- og 124 på masternivå. Dette er en økning på 73 kandidater fra 2014. På bachelornivå har høgskolen over flere år

hatt høyere gjennomføringsgrad enn sektorsnittet, mens graden har ligget under på master. Masternivået er forbedret i 2014 og 2015, men på begge nivåene er det behov for fortsatt høy oppmerksomhet og aktivt arbeid for å bedre resultatene ytterligere.

Høgskolen svarer på samfunnets behov for livslang læring og på regionens lave utdanningsnivå med å tilrettelegge for fleksible utdanninger. I 2015 var 26 % av studentene registrert på fleksibelt organiserte utdanningsprogram.

Bachelorutdanningene, og de 4-årige lærerutdanningene er sentrale i høgskolens studieprogram. Med disse som utgangspunkt har vi utviklet mastere og ph.d.-program på strategisk prioriterte områder og bygget forskningskulturer rundt disse. I 2015 har vi igangsatt ny masterutdanning innenfor økonomi og ledelse. Det er i tillegg utviklet to nye masterutdanninger; en i realfagenes didaktikk og en i idrettsvitenskap med vekt på bevegelsesglede i kroppssøving og idrett.

Vi fortsetter å se resultater av mange år med systematisk, strategisk arbeid med å utvikle høgskolen som forskningsinstitusjon: 51,1 % av de vitenskapelig tilsatte har nå førstestillingskompetanse og høgskolen har 37,4 professorårsverk blant de fast ansatte. Videre har høgskolen 35 doktorgradsstipendiater på høgskolens to egne ph.d.-program: anvendt økologi og profesjonsrettede lærerutdanningsfag. I tellekantsystemet når vi vårt foreløpige nest beste resultat med 131 publiseringspoeng (etter gammel tellemåte), 178,45 poeng etter den nye utregningsmåten. Andel ansatte som bidrar til poengene er 45 %. Videre er 37 % av periodika-artiklene skrevet i internasjonalt samforfatterskap, og 48 % av artiklene er åpent tilgjengelige i høgskolens Brage-løsning. Vi har aldri lykkes bedre med å konkurrere oss til forskningsmidler fra eksterne kilder enn i 2015. Vi hadde mer enn 18,6 millioner i inntekter fra Forskningsrådet (NFR) (55 111 per vitenskapelig ansatt). Ser vi seks år bakover, var tilsvarende tall 8,6 millioner og 32 826 per ansatt. Forskere ved høgskolen var i 2015 involvert i 34 søknader til et stort utvalg av programmene til Forskningsrådet og Regionale forskningsfond, samt 3 søknader til Horisont 2020.

Høgskolen har lenge vært blant landets ledende institusjoner i å vinne eksternt finansierte bidrags- og oppdragsprosjekt (BOA). Posisjonen er opprettholdt i 2015. Høgskolens andel inntekter på den nasjonale styringsparameteren, BOA utenom forskningsfinansiering fra EU og NFR, er på 11 %.

### **Prioriteringer, muligheter og utfordringer framover**

Utdanningskvalitet har vært et prioritert område for høgskolen de siste årene, og det er gjennomført ulike prosjekter og en rekke tiltak for å forbedre studietilbudene våre. Dette arbeidet fortsetter, og kvalitetskriteriene i St. meld. 18 (2014-2015) *Konsentrasjon for kvalitet – Strukturreform i universitets- og høgskolesektoren* legger grunnlaget for videre innsats med utdanningskvalitet. Både gjennomføring, studentenes tidsbruk og internasjonal orientering er viktige områder hvor vi har et forbedringspotensial. Resultatene fra Studiebarometeret og egne evalueringer har vært utgangspunkt for å finne gode tiltak. Høgskolen har også målrettede tiltak på utdanninger med kandidatmåltall, og vi har stor oppmerksomhet på å forberede for femårig masterutdanning, og er særlig opptatt av å sikre kvaliteten i de nye lærerutdanningene. Vi prioriterer innsats mot søknader til NFR og EU, og stimulerer dette arbeidet med øremerkede midler. Høgskolen har over år hatt høye inntekter fra bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet, og vi fortsetter å utvikle og forbedre våre fleksible utdanningstilbud. Høgskolen tar på denne måten en aktiv rolle for å legge til rette for livslang læring.

I høgskolens innspill til strukturmeldingen, avlevert i november 2014 og med oppdrag om å vurdere egen strategisk posisjon 2020 argumenterte vi for å fortsette som en selvstendig institusjon i aktiv samhandling med andre. Vi var forberedt på at vi gjennom 2015 måtte vurdere egen strategisk posisjon i tråd med utviklingen av sektoren. Denne situasjonen har

vi møtt med en åpen holdning. Ved utgangen av 2015 er det ikke fattet vedtak om noen ny kurs i dette spørsmålet, men vi er opptatt av å nå de målene vi har, og vurderer fortløpende hvordan vi best skal posisjonere oss for en fortsatt god og positiv utvikling for høgskolen.

Vi anser at høgskolen har gode muligheter for å holde på den sterke posisjonen vi har oppnådd, enten alene, eller sammen med andre. Begge alternativene er mulige, men i et endret landskap ser vi en trussel om at vi kan bli en for liten institusjon alene framover. Vi har dessuten en universitetsambisjon. Den vil bli lettere å nå sammen med en annen institusjon med akkrediterte ph.d.-områder. Vi trenger større muskler, både når det gjelder volum og satsningsområder. Vi ønsker å fortsette å være en synlig institusjon innenfor høyere utdanning i Norge og med faglige spisser som hevder seg nasjonalt og internasjonalt.




Maren Kyllingstad  
styreleder



Sevat Lappegard  
styremedlem



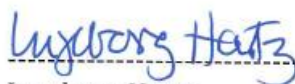
Hanne Foss  
styremedlem



Aasmund Hagen  
styremedlem

Elverum, den 10. mars 2016

Hans Kristian Rustad  
styremedlem



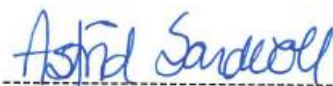
Ingeborg Hartz  
styremedlem



Bent Sofus Tranøy  
styremedlem



Susan Lee Nacey  
styremedlem



Astrid Sandvoll  
styremedlem



Stine Dahl  
styremedlem



Halvard Olden  
styremedlem

## 2. Introduksjon til virksomheten og hovedtall

---

Høgskolen i Hedmark utdanner høyt kvalifiserte, utviklingsorienterte bachelor- og mastergradskandidater til barnehage, skole, helsesektoren, jord- og skogbruksnæringer, offentlig forvaltning og næringsliv. Forskningen er tett knyttet til utdanningene. Slik blir utdanningene forskningsbaserte samtidig som høgskolen bidrar med ny kunnskap på viktige samfunnsområder. En praksisnær forskningsprofil legger grunnlag for kunnskapsbasert arbeidsliv og innovasjoner. Høgskolens strategiske forskningsområder er: Arena for kultur- og språkfag, Utdanning og diversitet, Folkehelse, Anvendt økologi, Bioteknologi og Verdiskaping i næringsliv og forvaltning. Høgskolen utdanner doktorgradskandidater innenfor to områder: anvendt økologi og profesjonsrettede lærerutdanningsfag. Her har høgskolen også ansvar for grunnforskning.

Nasjonalt og internasjonalt samarbeid styrker og beriker høgskolens utdanningsprogram og forskning. Høgskolen tilbyr engelskspråklige program som tiltrekker seg studenter fra mange land, samtidig som stadig flere av høgskolens studenter tar deler av sin utdanning ved en utenlandsk institusjon. Høgskolen har en nord-sør-profil på sitt internasjonale arbeid med samarbeidspartnere i det sørlige Afrika og i Indonesia. Hedmark er grenseregion til Sverige, og høgskolen samarbeider aktivt med Karlstads universitet. I tillegg forvaltes en lang rekke avtaler i Europa og Nord-Amerika. Høgskolen er medlem av European University Association og av The Southern African-Nordic Centre (SANORD).

Høgskolen er en viktig kompetanseinstitusjon i regionen, samarbeider aktivt med arbeids- og samfunnsliv i Hedmark og Innlandet og arbeider målrettet med å kvalifisere virksomheten til universitetsnivå. Høgskolen er organisert som en flercampusinstitusjon i fire vertskommuner: Hamar, Elverum, Åmot og Stor-Elvdal. Høgskolen tilbyr utdanninger på campus og som fleksible utdanningstilbud. I tillegg til gradsstudiene på bachelor- og masternivå har høgskolen et bredt tilbud av årsstudier og kortere kurs som svarer på samfunnets behov for livslang læring. Høgskolen har også en omfattende oppdragsvirksomhet som svarer på regionale og nasjonale behov for etter- og videreutdanning og som gjennom forskningsoppdrag bidrar med ny viten på konkrete utfordringer i arbeids- og samfunnsliv.

Høgskolens styre er satt sammen av representanter valgt fra de vitenskapelig tilsatte, de administrativt tilsatte og studentene og av representanter utpekt av Hedmark fylkeskommune og Kunnskapsdepartementet. Fra 1.8. 2015 gikk høgskolen over til ordning med ansatt rektor og ekstern styreleder- utpekt fra Kunnskapsdepartementet. Organisatorisk er høgskolen delt inn i fire avdelinger og en høgskoleadministrasjon: Avdeling for lærerutdanning og naturvitenskap (Hamar), Avdeling for folkehelsefag (Elverum), Avdeling for økonomi- og ledelsesfag (Rena), Avdeling for anvendt økologi og landbruksfag (Evenstad/Blæstad) og høgskoleadministrasjon (Elverum). Avdelingene ledes av tilsatte dekaner og høgskoleadministrasjonen ledes av høgskoledirektøren. Høgskolen har en ledergruppe og flere utvalg som arbeider på tvers av avdelingene med utdannings- og forskningsspørsmål: Utdanningsutvalg, FoU-utvalg, Ph.d.-utvalg, Ligestillings- og mangfoldsutvalg og Læringsmiljøutvalg. Høgskolen har tett samarbeid med Studentorganisasjonen i Hedmark og med Studentsamskipnaden i Hedmark om studentenes studie- og læringsmiljø og studentvelferd.



Høgskolens strategiske plan bygger på verdiene kvalitet, ansvar og nærhet. De strategiske målene understøtter visjonen *Kunnskapsutvikling for og med arbeids- og samfunnsliv - på vei mot universitet.*

## Hovedtall for 2015

### STUDENTER i høstsemesteret

---

- 8 418 studenter
- 7 047 studenter finansiert over statsbudsjettet
- 1 371 (19,5 %) finansiert på eksterne oppdrag
- 8,5 % masterstudenter
- 26 % av studentene på fleksibelt organiserte utdanningsprogram
- 5,5 % utenlandske studenter
- 199 utvekslingsstudenter (ut og inn)
- 991 uteksaminerte bachelor- og mastergradskandidater
- 2,19 primærøkere per studieplass i det nasjonale opptaket

### UTDANNINGSPROGRAM i høstsemesteret

---

- Årsstudier/videre- og etterutdanninger
- 21 bachelorprogram
- 2 fireårig grunnskolelærerutdanningsprogram
- 10 mastergradsprogram
- Lektorutdanning i språkfag
- 2 ph.d.-program

### FORSKNING

---

- 178,45 vitenskapelige publiseringspoeng (etter ny tellemåte fra 2015)
- 33 % av periodikaartiklene er skrevet som del av internasjonalt forskningssamarbeid
- 48 % av artiklene er åpent tilgjengelige
- 35 doktorgradsstipendiater tatt opp på egne ph.d.-program

### ANSATTE

---

- 556,1 årsverk
- 51,1 % av vitenskapelig ansatte i førstestillinger
- 37,4 professorårsverk (36,9 % kvinner)

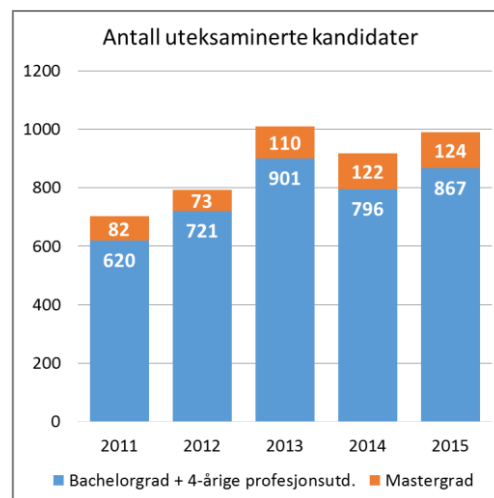
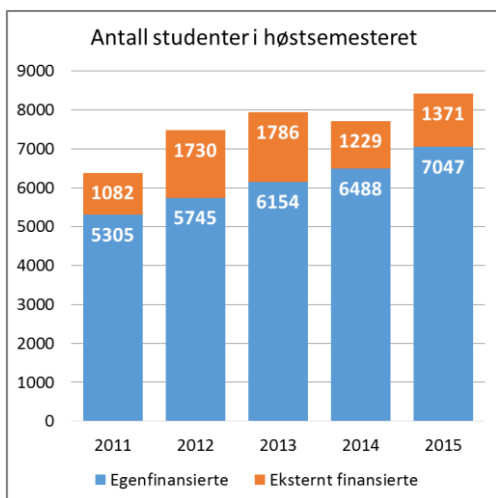
### INNTEKTER

---

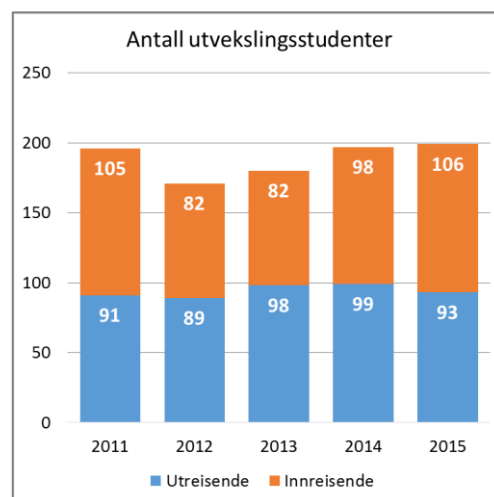
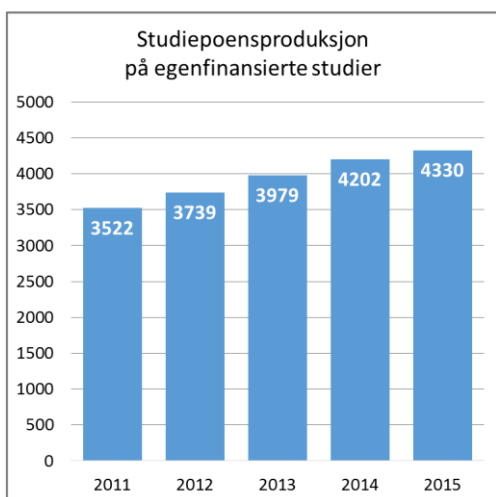
- 556,7 mill. i Hovedbevilgning fra KD
- 8,2 mill. i Andre bevilgninger og inntekter
- 91,2 mill. i Bidrag og oppdragsaktiviteter

Kilder: Database for statistikk om høyere utdanning, Samordna opptak og Høgskolen i Hedmark.

## Utvikling av sentrale hovedtall



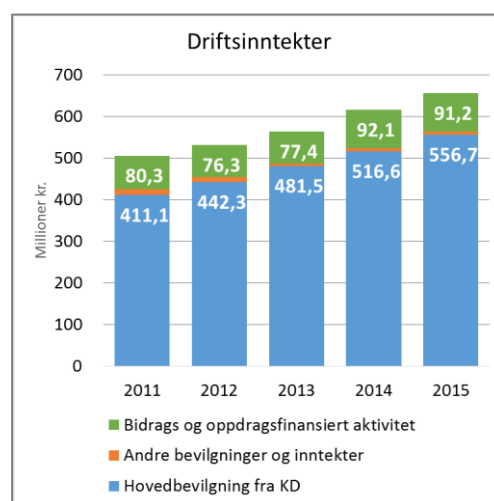
Virksomhetsmål 2.1 s. 26



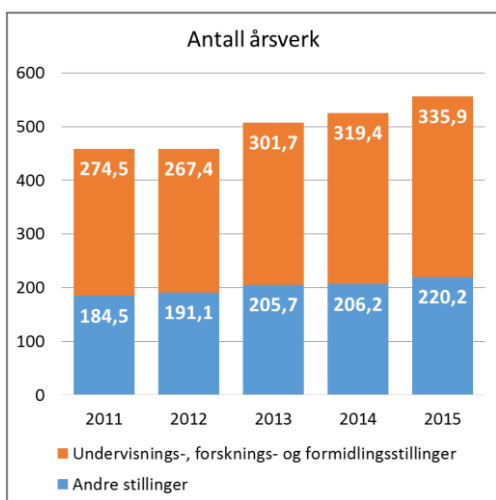
Virksomhetsmål 1.2 s. 19



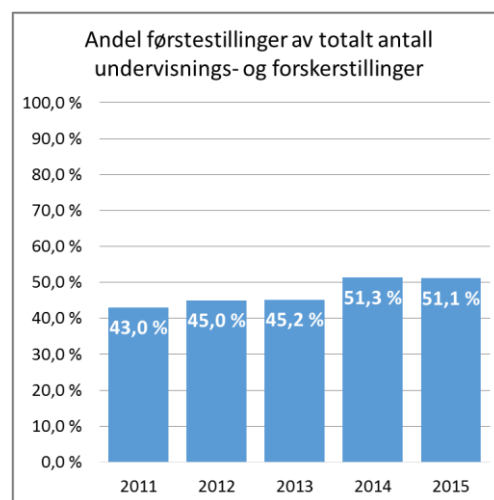
Virksomhetsmål 2.2 s. 27



Kapittel 6 s. 66 ff

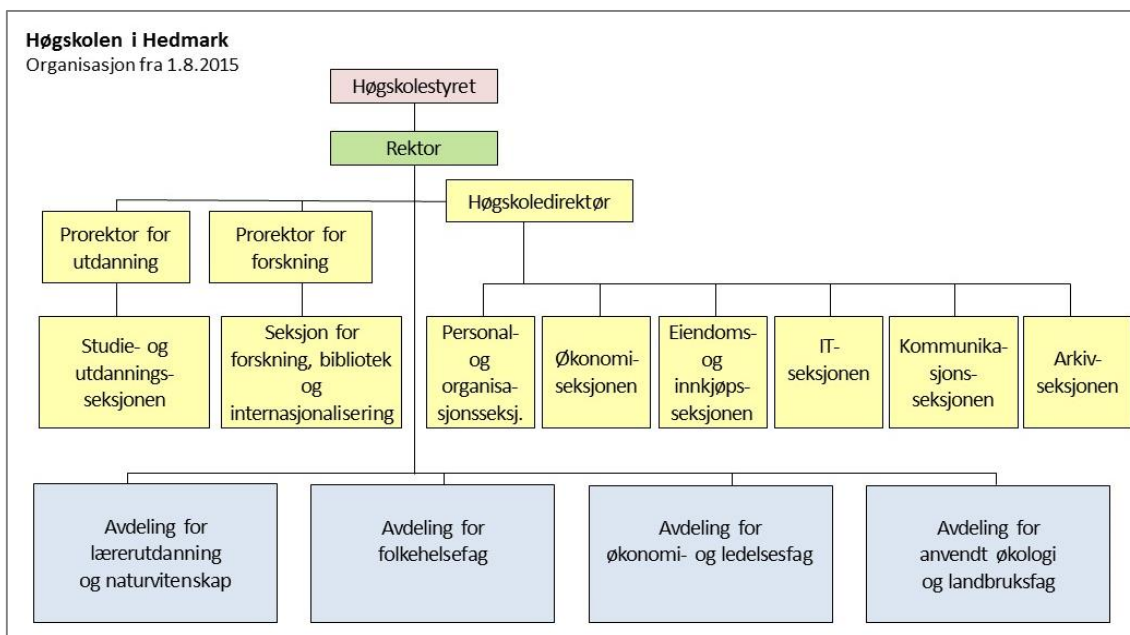


Virksomhetsmål 4.2 s. 41



Virksomhetsmål 4.1 s. 39

### Organisasjonskart fra 1.8.2015



## 3. Årets resultater og aktiviteter

---

### 3.1 Resultatrapportering for 2015

#### Sektormål 1

Høy kvalitet i utdanning og forskning.

#### Virksomhetsmål 1.1

Høgskolen i Hedmark skal tilby forskningsbaserte utdanninger av høy kvalitet med innhold, undervisnings-, arbeids- og vurderingsformer som sikrer relevant læringsutbytte og god gjennomstrømning.

De viktigste virkemidlene i arbeidet med utdanningskvalitet har vært arbeidet med studieplaner, en systematisk satsing på utvikling av undervisningsformer og høgskolepedagogisk kompetanse, og et jevnt godt arbeid med de ulike evalueringsordningene. Arbeidet med studieplanene har spesielt rettet seg mot ytterligere forbedring av læringsutbyttebeskrivelser og sammenhengen i planene. Vi ser framgang på gjennomføring på normert tid på Bachelorutdanninger, og resultatet fra Studiebarometerets «Jeg er-alt-i-alt-fornøyd med studieprogrammet jeg går på» på 4,1 på en skala fra 1-5 er tilsvarende som 2014-tallene for egen høyskole og på nasjonalt snitt. Her er det et forbedringspotensial som det jobbes videre med.

#### Kvalitative styringsparameter

##### **Studentene skal lykkes med å oppnå læringsutbyttet som er definert for studieprogrammene (N)**

*Hva vet vi om oppnådd læringsutbytte?*

Her skal vi se på fire innganger til å vurdere studentenes læringsutbytte: resultat fra nasjonale deksamener, resultat fra studiebarometeret, karakterfordeling og strykprosent.

Nasjonale deksamener er tenkt å gi fagmiljøene anledning til å sammenlikne seg med tilsvarende fagmiljøer ved andre institusjoner, og også gi institusjonene, myndigheter og andre aktører bedre informasjon om studentenes kunnskapsnivå. Resultatene fra prøvene skal i tillegg gi studenter og nye søkere bedre og sammenlignbar informasjon om det faglige nivået ved studiestedene.

I løpet av 2015 har NOKUT gjennomført nasjonale deksamener innenfor to av våre utdanninger: regnskap og revisjon, og sykepleie. Studentene på grunnskolelærerutdanningen vil gjennomføre nasjonal deksamener i matematikk våren 2016.

I mai var over 500 bachelorstudenter fra 13 ulike høyskoler og universiteter oppe i deksamener i årsregnskap. Gjennomsnittskarakteren ved Høgskolen i Hedmark, var ca. en halv karakter lavere enn det nasjonale gjennomsnittet, uansett om man inkluderer F eller ikke. Rapport for resultater innen sykepleieutdanningene foreligger i 2016. Studentene på grunnskolelærerutdanningen vil gjennomføre nasjonal deksamener i matematikk våren 2016. Høgskolen vil analysere resultatene fra alle de tre deksamenerne og bruke disse dataene i videre arbeid med utdanningskvalitet.

Studiebarometeret har en serie spørsmål til andreårsstudentene om hvor tilfreds de er med eget læringsutbytte hittil i studiet. I snitt på disse spørsmålene skårer høgskolens studenter 3,8. Dette er 0,1 over resultatet for sektoren, og en svak framgang fra fjorårets resultat.

En annen inngang for å se på oppnådd læringsutbytte er å vurdere karakterfordeling og strykprosent. Høgskolen ligger ganske nøyaktig på snittet av statlige høgskoler med hensyn til karakterfordeling. Når det gjelder strykprosent ligger høgskolen på samme nivå som universitetene, men noe under snittet for statlige høgskoler. (HH: 7,4 snitt st.h.: 8,7).

#### *Hvordan arbeider høgskolen med studentenes læringsutbytte?*

For at studentene skal lykkes med å oppnå læringsutbyttet som er definert i det enkelte studiet er det avgjørende at disse er utformet på riktig nivå, er tydelige og fagspesifikke, og har en klar sammenheng med innhold i studiet. Videre må arbeids- og undervisningsformer samt vurderingsformer være tilpasset læringsutbyttene på en god måte slik at disse legger til rette for at studentene oppnår dem. Høgskolen jobber kontinuerlig med videreutvikling av læringsutbyttebeskrivelsene og disse er kjernen i revideringsarbeidet som gjøres årlig for studieplaner. Alle studieplaner med emnebeskrivelser som endres for neste studieår, behandles av utdanningsutvalgets sekretariat og av samlet utdanningsutvalg. I denne prosessen er det spesielt fokus på ovennevnte forhold for å sikre kvaliteten i læringsutbyttene og sammenhengen i læringsutbyttene på emnenivå og på studienivå.

Oppnåelse av læringsutbytte er temaet i det løpende studieplanarbeidet, og det skal fortsatt ha særskilt oppmerksomhet i studiedialoger. Studiedialogene er faste periodiske evalueringsmøter mellom høgskoleledelsen og de ansvarlige for et studieprogram der målet er sikre at kvaliteten på alle studier jevnlig evalueres og at studiene utvikles til å bli bedre og mer relevante. Alle studieprogram skal evalueres periodisk etter denne ordningen. Dette er en videreføring av de tidligere ulike «fokusprosjektene» som har vært gjennomført.

Høgskolen har gjennom prosjektet Høgskolepedagogikk og E- læring hatt et program for faglig tilsatte hvor kompetanseheving har vært sentralt tema. Et systematisk arbeid med fagdager og arrangementer som setter fokus på læring og undervisning, fører til en økt bevissthet omkring både innhold og metode i studiene. Dette holdt sammen med tett oppfølging av resultater fra ulike studentundersøkelser, gjør at høgskolen, i dialog med studentene, er tett på og følger opp med tiltak der vi avdekker muligheter for forbedringer. Ett gjennomgående tiltak som er iverksatt i flere av utdanningene, er et økt innslag av obligatoriske arbeidskrav, oppgaveseminarer for studentene og økt bruk av studentaktive læringsformer. Det er for tidlig å trekke konklusjoner omkring effekten av disse tiltakene nå, men vi kan se positive endringer på strykprosent for enkelte emner.

Det nasjonale arbeidet med karakterbruk i UH-sektoren og årlige karakterrapporter er nyttig som utgangspunkt for arbeidet med oppfølging av strykprosent og karakterfordeling på våre studier. Det samme gjelder innsatsen med å bygge inn sensorveiledninger i alle eksamensløp. Til sammen styrker dette arbeidet med å sikre relevant læringsutbytte for våre studenter.

#### **Samspill mellom forskning og utdanning (N)**

Samspill mellom utdanning og forskning står sentralt i høgskolens arbeid og er løftet fram i både virksomhetside og i høgskolens verdiplattform. (Strategisk plan 2013-2016). De sterke forskningsmiljøene ved høgskolen, særlig de strategiske forskningsområdene omtalt i innledningen, har i stor grad blitt bygget opp rundt master- og

etter hvert ph.d.-utdanningene våre. Dette gjør at utdanningene har et solid forskningsorientert fundament og at utdanningene er forskningsbasert.

Ph.d.-utdanningene ved Avdeling for anvendt økologi og landbruksfag (AØL) og Avdeling for lærerutdanning og naturvitenskap (LUNA) er nært knyttet til sentrale forskningsmiljøer i høgskolen, og ph.d.-studentene er aktive deltagere i forskermiljøene. Tett kontakt, samarbeid og dialog mellom student og forsker er en sentral del av utdanningen, og det er også en ambisjon for høgskolen at spesielt våre masterstudenter, men også våre bachelorstudenter har den samme opplevelsen av tett samspill mellom forskning og utdanning.

Det er et fokus på studentaktiv forskning ved Høgskolen i Hedmark. FoU-utvalget lyser ut FoU-stipend hvert år hvor det studentaktiv forskning er et av kriteriene søknadene vurderes ut fra. Avdelingene har et fokus på økt studentaktivitet i FoU-prosjekter gjennom bl.a. å anvende studentaktiv forskning som et av kriteriene for tildeling av FoU-tid, utarbeide årshjul for studentinvolvering i interne og eksterne prosjekt og ved å til rette for studentaktiv forskning i bachelor- og masteroppgaver og arbeid med innovasjon i offentlig og privat sektor. Ansatte ved avdelingene arbeider også med utvikling av masteroppgaver som fører til sampublisering med studenter.

### **Systematiske og målrettede høgskolepedagogiske tiltak (E)**

Prosjektet 'Utdanningskvalitet, høgskolepedagogikk og e-læring' er videreført i 2015, hvor tiltak og aktiviteter tar utgangspunkt i høgskolens handlingsplan på feltet. Fagteamet i høgskolepedagogikk og e-læring (etablert 1. september 2014) har iverksatt flere tiltak ovenfor høgskolens fagmiljøer:

- Etablering av eget mentorprogram for nyansatte: Samarbeid med personal, bibliotek og FoU.
- Oppstartsamlinger for nyansatte per campus. Individuelle oppfølgingssamtaler med avdelingsrådgiver.
- Startet utvikling av system for kontinuerlig kompetanseheving for alle ansatte, hvor etablering av arenaer for erfaringsdeling har vært sentralt.
- Kursportefølje som svarer på avdekket behov i kartleggingsundersøkelse gjennomført våren 2015.
  - Pedagogisk kvarter – fast post på institutt- eller personalmøter, en gang per måned. Målet er å løfte fram faglige og konkrete eksempler fra undervisningen.
  - Workshops – fast tidspunkt i etterkant av personalmøte (skreddersydd løsning per campus). Fokus på å gjøre selv. Tilbud til både fagansatte og administrative.
  - Pedagogiske fagdager gjennomført begge semester på høgskolens ulike avdelinger – fokus på god praksis, erfaringsdeling og 'lynkurs'/ gjøre selv. Fokus på undervisningsmetoder for å fremme læring – både med og uten bruk av teknologi. Overordnede tema på fagdager i 2015 har vært veiledning og tilbakemelding, og studentaktive læringsformer. Studenter har vært bidragsytere på flere av fagdagene.
  - Kursportefølje til administrativt ansatte i basis-/ arbeidsverktøy. Kurs tilgjengelig for fagansatte på alle avdelinger (samarbeid med personal).
- Fokus på praktisk-pedagogisk og digital kompetanseheving inn i maler til medarbeidersamtaler (samarbeid med personal).

- Utlysning av såkornmidler for videreutvikling av undervisning – fokus på mer studentaktive læringsformer. Tydelige kategorier og føringer. Midler brukes til utprøving og forberedelse til studieår 2016/17.
- Nye maler i Fronter, høgskolens læringsplattform, utviklet og implementert i hele høgskolen fra studieåret 2015-16. Ambisjonen er at den enkelte student skal oppleve et mer helhetlig digitalt læringsmiljø på tvers av fag, og at det skal bli enklere å holde seg oppdatert og navigere i læringsplattformen.
- Utdanningskvalitet etablert som eget punkt på høgskolens åpne nettsider, for høgskolens synliggjøring av satsingen. Herunder utvikling og synliggjøring av høgskolens 'verktøykasse' for undervisnings- og læringsstøtte.
- Arbeidet med innføring av digital eksamen er også organisert i samspill det høgskolepedagogiske utviklingsarbeidet i høgskolen. Etter en startutredning i 2012 og noe eksperimentering i 2014, utformet vi i 2015 et pilotprosjekt for digital eksamen med bruk av eksamenssystemet Inspira. Prosjektet går fra høstsemesteret 2015 og ut hele 2016, altså tre eksamenssemestre. Høsten 2015 ble de første fire eksamenene gjennomført med til sammen 210 studenter. I 2016 blir det gjennomført ca. 50 digitale eksamener av ulike typer med Inspira. I tillegg til det tekniske gjøres det et stort arbeid for å utvikle rutiner og ordninger for administrasjon, informasjon, utstyr, nettverk, møblering og strøm. I tillegg arbeides det for å stimulere utvikling av pedagogiske og faglige sider ved eksamen i forbindelse med digitaliseringsprosessen.

### Kvantitative styringsparameter

	Resultat					Ambisjon
	2011	2012	2013	2014	2015	2015
Gjennomføring på normert tid (Andel studenter i prosent) (N)						
• BA-utdanninger	52,39	51,73	57,40	56,00	59,24	57 %
• MA-utdanninger	28,43	27,94	33,33	40,54	39,06	32 %**
Antall nye studiepoeng per egenfinansiert heltidsekivalent per år (E)	46,7	46,6	46,7	47,4	45,4	48,5
Tilfredshet med eget studieprogram. Resultat fra Studiebarometerets Alt-i-alt-spørsmål. (E)*	-	-	79 % 4,2	74 % 4,1	77 % 4,1	77 %

\* Andel som svarer 4 eller 5 og gjennomsnittlig skår, på en skala fra 1-5 om hvor enig de var i utsagnet «Jeg er alt i alt fornøyd med studieprogrammet jeg går på».

\*\* Basert på at det fram til 2015 ble brukt en noe annen utregningsmåte fra KDs side som ga lavere tall.

### Kommentarer til kvantitative styringsparametere

#### Gjennomføring på normert tid (N)

Arbeid med gjennomstrømning krever kontinuerlig arbeid og innsats. Tallene for 2015 viser at høgskolen ligger godt over landsgjennomsnittet for gjennomføring på normert tid for bachelorutdanninger. Her er resultatet 59,24 %, mens snittet for statlige høgskoler er 53,15 % og for hele sektoren 46,33 %. Vi har også hatt en markant økning av gjennomstrømningen de siste årene. Det systematiske arbeidet med utdanningskvalitet de siste årene, blant annet med læringsutbyttebeskrivelser og revisjon av studieplaner kan være noe av forklaringen her. Vi når målet om å øke andelen, og må derfor fortsette det systematiske arbeidet vi har påbegynt.

Innsatsen med å bedre gjennomstrømning på normert tid på masterutdanninger ser også ut til å ha gitt resultater. Fra et nivå på godt under 30 % for noen år siden har vi

de to siste årene ligget på 39-40 %. Oppretting av en feilkoding forklarer noe av dette, men slett ikke alt. Vi har gjort en reell fremgang på 6-7 prosentpoeng i perioden, og ligger nå nesten på snitt for statlige høgskoler. Framgangen til tross, har vi fortsatt en jobb å gjøre.

Hovedtyngden av våre bachelorstudenter er knyttet til profesjonsutdanningene, som har forholdsvis faste studieløp med tett oppfølging rettet mot tydelige yrker som de møter også i praksis under studiet. For masterstudiene er imidlertid mange studenter voksne og i jobb. Fortsatt ligger noe av forklaringen på lav gjennomføring i at studier annonsert som fulltidsstudier viser seg å ha studenter som planlegger med å bruke lenger tid. En indikasjon på det er at fullføring etter utdanningsplan viser høyere tall enn gjennomstrømningstallene, og at studieansvarlige rapporterer at andelen reelle deltidsstudenter er høyere enn statistikken viser.

Særskilte tiltak de ulike avdelingene har identifisert, er oppfølging av lærere og studenter gjennom å etablere fastere og mer forpliktende rutiner. Veiledningskontrakter er etablert og fulgt opp og det blir arrangert oppgaveseminarer i ulike former. AØL har jobbet med å videreutvikle læringsstiene for master- og bachelorstudentene som støtter gjennomføringen av oppgavene. På ØLR arbeides det spesielt med tettere oppfølging av gjennomføring av bachelor- og masteroppgaver. I det oppfølgende arbeidet rettes særlig oppmerksomhet mot studier som har store negative avvik.

Høgskolen har i 2015 satt fokus på studentenes læringsbane på personalseminarer og i andre fora, og diskutert de ulike rollene og samspillet mellom disse - for å legge til rette for at studentene skal kunne fullføre sine studier. Det har vært en nyttig tilnærming, hvor vi eksempelvis har delt erfaringer knyttet til gode oppstartsuker med riktig informasjon til riktig tid, og sammenholdt dette med å ha høye faglige forventninger til studentene.

Ledelsen, både på institusjons-, avdelings-, institutt- og studieprogramnivå, har vært involvert i oppfølging av resultatene fra Studiebarometeret. Her har det blant annet vært møter med studentene, og både studentenes opplevde kvalitet på ulike områder og studentenes tidsbruk er vektlagt i oppfølgingen.

### **Antall nye studiepoeng per heltidsekivalent (E)**

Resultatet viser at vi i 2015 har et noe lavere resultat enn noen av de foregående fire årene. Vi trodde vi var på vei inn i en stigning på dette feltet med fjorårets stigning, og er ikke fornøyd med årets fall. Samlet studiepoengsproduksjon i høgskolen er de siste årene økt med ca. 6 % hvert år, men var noe mindre i 2015. Økningen i antall studenter var derimot noe større enn årene før.

Fordelingen mellom avdelingene følger noen mønstre. Avdelingene FH og LUNA er høyest. AØL ligger de fleste årene litt under, mens ØLR hvert år ligger markant under gjennomsnittet før høgskolen. Dette er et kjent mønster vi også mener å ha en god forklaring på. Vi ser at forskjellene slår mest ut i høstsemesteret, er størst for deltidsstudier og ser ut til å øke med graden av fleksibiliteten i studiene. Mye av problemet består i fleksible deltidsnettstudenter som faller fra etter å ha registrert seg i start-semesteret (høst). Dette er nok en kjent og ikke uvanlig tendens som kan observeres mange steder, og hos oss synliggjøres denne tydeligst i tallene for den avdelingen som har flest av denne typen studier og studenter.

### **Tilfredshet med eget studieprogram (E)**

Denne parameteren fra Studiebarometeret viser resultater fra spørsmålet om samlet tilfredshet (Alt i alt) med studieprogrammet – 4,1 på en skala fra 1 - 5. Spørsmålene i Studiebarometeret handler alt overveiende om faglige og pedagogiske sider ved



studieprogrammene, og mindre om læringsmiljøet rundt. Resultatene varierer litt de tre første årene Studiebarometeret har vært gjennomført. I 2015 ligger høgskolen helt likt med nasjonalt snitt. Høgskolens avdelinger varierer mellom 4,0 og 4,3, og de enkelte studieprogrammene varierer mellom 3,3 og 4,9. Vi hadde seks studieprogram over 4,5. Vi har gått litt fram siden 2014 og lå også da helt likt med nasjonalt snitt. Utvikling over tid må vi se mere på etter noen flere år. Det er gjort et grundig arbeid i høgskoleledelsen og i avdelingene med analyse av resultatene fra Studiebarometeret, og det er også i år lagt opp et program der høgskoleledelsen besøker hver avdeling for en drøfting av hvordan resultatene følges opp.

Vi har en tilsvarende parameter under virksomhetsmål 3.1 som viser resultater fra høgskolens egen Tilfredshetsundersøkelse. Denne har et bredere spekter av spørsmål og handler derfor mer om læringsmiljø og sosiale og fysiske forhold

## **Virksomhetsmål 1.2**

Høgskolen i Hedmark skal ha et målrettet internasjonalt samarbeid som bidrar til økt kvalitet i utdanning og forskning.

Handlingsplan for internasjonalisering er det ledende styringsdokumentet for internasjonaliseringsarbeidet i høgskolen. Planen operasjonaliserer overordnede målsettinger for internasjonaliseringsarbeidet. Høgskolen har hatt en målrettet satsing på internasjonalt samarbeid innen utdanning og forskning. I løpet av høsten 2015 ble det tilsatt ny prorektor forskning med ansvar for bl.a. internasjonalisering. Som et resultat av dette er det foretatt en omorganisering av internasjonaliseringsarbeidet der det i sterkere grad er knyttet sammen med forskningsadministrasjonen. Dette har styrket både internasjonaliseringsarbeidet og forskningsadministrasjonen. Vi har satsset på å øke studentutvekslingen og har hatt en jevn årlig økning i antall utvekslings-studenter. Med årets 199 studenter ligger vi tett opptil målet på 200 for 2015

## **Kvalitative styringsparameter**

### **Internasjonalt strategisk samarbeid (E)**

Det jobbes kontinuerlig med internasjonalisering på alle avdelinger, innen forskning, utdanning, utvikling og publisering. Innføringen av nytt tellekantsystem, hvor internasjonal sampublisering krediteres i større grad enn tidligere, gir ytterligere incentiver i denne retning. Krav om internasjonale samarbeidspartnere i søknader til Horisont 2020, Erasmus+, Interreg, EØS-midler og Forskningsrådet har bidratt til økt fokus på internasjonalisering.

Høgskolen har gjennom mange år hatt et tett samarbeid med Karlstads universitet, og har både en institusjonsavtale og en rekke avtaler knyttet til fagområder ved alle avdelinger i høgskolen. Det er i løpet av høsten tatt et initiativ for å vurdere ytterligere styrking av dette samarbeidet, og i løpet av våren 2015 skal det foreligge en konkret plan om videre utvikling her.

Fra 2014 er høgskolen medlem av The European University Association (EUA). Dette gir muligheter for å utvikle høgskolens internasjonaliseringsarbeid. I tillegg til at det åpner for å bygge nettverk med andre europeiske institusjoner, har EUA en rekke underorganisasjoner med en innretning mot ulike sider av virksomheten. EUA er med i debatter rundt forsknings- og utdanningspolitikk i EU og har også en rekke konferanser om aktuelle tema som f.eks. doktorgradsutdanning, Horisont 2020, utdanningssystemene i Europa med mer.

Høgskolen er også medlem av nettverket The Southern African-Nordic Centre (SANORD), som består av høyere utdannings- og forskningsinstitusjoner fra land i det sørlige Afrika og Norden. Medlemskap her gir oss muligheten til å videreutvikle de samarbeidene vi allerede har med land i det sørlige Afrika, samt etablere nye samarbeidspartnere i begge regioner. Dette er bl.a. viktig med tanke på regjeringens satsning på samarbeid med BRIKS-landene (Sør-Afrika). Høgskolen deltok derfor på den årlige SANORD-konferansen i desember 2015, denne gangen ved Namibia University of Technology and Science, Namibia.

Høgskolen har startet arbeidet med å implementere EUs The European Charter for Researchers og The Code of Conduct for the Recruitment of Researchers (Charter & Code). Dette er ledd i høgskolens internasjonaliseringsarbeid som skal synliggjøre vårt arbeid for forskeres arbeidsvilkår og våre retningslinjer for rekruttering av forskere. Mye av det som kreves er allerede på plass ved høgskolen, men det må synliggjøres på en bedre måte, gjennom intern og ekstern kommunikasjon. Ved å implementere Charter & Code vil vi kunne ta i bruk EUs «HR Excellence in Research» når vi utlyser stillinger internasjonalt. Arbeidet forventes ferdigstilt i løpet av 2016.

Høgskolen ble i 2014 tildelt UNESCO-Chair status innen området utdanning for bærekraftig levesett. Dette var den første UNESCO-Chair til en norsk utdanningsinstitusjon og kom som et resultat av det målrettede arbeidet som høgskolen har gjort som koordinator for det EU-finansierte PERL-nettverket (Partnership for research and education about responsible living). Dette nettverket består av over 130 partnere fra mer enn 50 land. Etter etableringen av UNESCO-Chair er det etablert et UNITWIN-nettverk med 30 internasjonale medlemmer som jobber videre med forskning og nettverksbygging innenfor dette feltet. Høgskolen vil aktivt bruke denne internasjonale lederposisjonen og nettverket til å stryke sitt arbeid innenfor internasjonalisering.

### **Resultatoppnåelse på forskning ut fra institusjonens egenart (N)**

HHs strategiske mål for FoU-aktiviteten 2013-2016 er formulert slik: «Styrket praksisnær FoU-profil, økt forskningsinnsats, økt kvalitet og robuste forskerutdanninger.» Nasjonalt har det de siste årene vært et økt fokus på tverrsektorielt samarbeid og anvendt forskning som i større grad skal adressere samfunnsutfordringer vi står ovenfor. Dette er gjenspeilet i HHs strategiske plan gjennom visjonen: «Kunnskapsutvikling for og med arbeids- og samfunnsliv – på vei mot universitet».

Hovedtyngden av høgskolens forskning er innenfor profesjonsforskning og MNT-fag. Det er etablert spissede forskningsgrupper som er organisert innenfor seks strategiske forskningsområder knyttet til fagområder på alle avdelinger: AØL: Anvendt økologi, FH: Folkehelse. LUNA: Arena for kultur- og språkfag, Bioteknologi, Utdanning og diversitet, ØLR: Verdiskapning i næringsliv og forvaltning. De strategiske forskningsområdene jobber aktivt med innhenting av eksterne forskningsmidler og gjennomføring av pågående forskningsprosjekt, ofte i samarbeid med aktører fra arbeids- og samfunnsliv. En slik spissing av forskningen, med utgangspunkt i HHs egenart, har bidratt til et økt fokus på innhenting av eksterne forskningsmidler, noe som viser seg i den jevne økningen av inntekter fra Forskningsrådet de siste årene. ph.d.-områdene utgjør en sentral del av HHs forskningsaktivitet. Tre av forskningsområdene er knyttet til disse.

**Kvantitative styringsparametere**

	<i>Resultat</i>					<i>Ambisjon</i>
	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>	<i>2014</i>	<i>2015</i>	<i>2015</i>
Antall utvekslingsstudenter (ut- og innreisende) (E)	196	171	180	197	199	200
Andel periodikaartikler med internasjonal sampublisering (E)	43 % 43 av 100	50 % 56 av 113	44 % 50 av 115	47 % 74 av 148	37 % 55 av 149	50 %
Andel EU-midler i forhold til statstilskuddet (E)*	1,5 %	0,74 %	0,43 %	0,75 %	0,27 %	1 %
Deltakelse i Horisont 2020 (N)				0	0	-
Deltakelse i Erasmus + (Ant. Utv. stud.) (N)*	105	104	93	105	85	-

\* Erasmus tom 2014 og Erasmus+ fra 2014.

**Kommentarer til kvantitative styringsparametere****Antall utvekslingsstudenter (E)**

Tallet viser alle studenter på utveksling, inn og ut, som fullførte utveksling i 2015. Dette gjelder både studenter som reiste på institusjonsavtale og uten. Kvotestudenter er inkludert. Utvekslingsprogrammer som er inkludert i statistikken er: Erasmus+, Nordplus, Norway/EEA grants (kun innreisende studenter), bilaterale avtaler og individbasert avtaler (dvs., studenter som har dratt på utveksling uten at det finnes en avtale mellom institusjonene). Trenden ser ut til å være stabil uten store forskjeller i totalt antall. Kvoteprogrammet fases ut og det forventes en nedgang i totalt antall fra 2016 og 2017 (siste rekruttering på Kvoteprogrammet ved HH har blitt gjennomført høsten 2015). Andre programmer kan senere kompensere for en slik nedgang.

**Andel periodikaartikler med internasjonal sampublisering (E)**

Når det gjelder andel periodika-artikler med internasjonal sampublisering har høgskolen ligget høyt plassert i forhold til andre høgskoler. Vi har en liten nedgang i 2015 som skyldes mindre publiseringsaktivitet på Avdeling for anvendt økologi, der man i hovedsak publiserer med internasjonale samarbeidspartnere. Samtidig har avdeling for Lærerutdanning og naturvitenskap, der publisering på norsk er vanligere, et toppår.

**Andel EU-midler i forhold til statstilskuddet (E)**

Med EU-midler menes midler fra EUs rammeprogram for forskning og innovasjon – Horisont 2020 og det 7. rammeprogram, samt andre midler fra EU.

Andelen EU-midler har tidligere utgjort ca. 1 % av omsetningen, men de siste tre årene har andelen vært under 1 %. Ambisjonen for 2015 ble derfor satt til 1 %. Første halvår viste en lav andel i forhold til ambisjonen. Dette skyldtes at mange prosjekt ble avsluttet i 2014, særlig Interreg-prosjekt hvor høgskolen tradisjonelt sett har gjort det godt. I løpet av høsten 2015 ble flere nye prosjekt etablert, noe som er svært gledelig, og flere prosjektsøknader er nå under behandling og utarbeidelse.

Inntekter fra EU er på til sammen litt over 1,5 millioner kroner. Dette er en betydelig økning fra halvårsresultatet for 2015 som var kr. 259 623. Tallene er imidlertid ikke sammenlignbare. Tidligere år, inkludert halvårsresultatet for 2015, har vi rapportert kontantstrømmen på prosjektene, i samsvar med tallene HH har rapportert til KD.

Kontantstrøm viser hvor mye penger som kommer inn på prosjektets konto. I noen tilfeller har dette vært noe misvisende for den faktiske aktiviteten i prosjektet. Et eksempel er det EU-finansierte prosjektet, *Partnership for education and research about sustainable living* (PERL2), som blir koordinert fra LUNA. Siden den siste utbetalingen fra EU først kom på høsten 2015, sto det derfor kr. 0,- på dette prosjektet på våren 2015, til tross for at prosjektet var i gang. KD har nå endret prinsipp ved rapportering ved at det skal rapporteres på periodiserte inntekter, ikke kontantstrømmer. F.o.m. 2015 vil HH derfor også rapportere periodiserte inntekter på prosjektene. Dette tallet viser aktiviteter i prosjektet, uavhengig av når midlene kommer inn på konto. Dette gir derfor et mer korrekt bilde av høgskolens aktive prosjektportefølje.

Det er et mål for HH å innhente EU-midler gjennom utdannings-, innovasjons- og forskningsprosjekt, samt fra andre europeiske forskningsprogram som NORDFORSK og EØS-programmet.

### **Deltakelse i Horisont 2020 (N)**

Det er et kontinuerlig fokus på innhenting av EU-midler på alle avdelinger. Til nå har HH sendt inn 7 søknader til Horisont 2020, hvorav tre er blitt sendt i 2015 (se vedlegg).

I forbindelse med alle søknader er det søkt om Prosjektetableringsstøtte (PES-midler) fra Forskningsrådet. PES-midler dekker opptil 50 % av utgiftene i forbindelse med søknadsskrivingen. Arbeid med søknader til Horisont 2020 gir verdifull erfaring, uansett utfall, og bidrar til å videreutvikle forskernes nasjonale og internasjonale nettverk. Førstelektor Victoria Thoresen, LUNA, er engasjert som medlem av advisory board i en innsendt Horisont 2020-søknad. Professor Bård Tronvoll ved ØLR deltar i et Horisont 2020-finansiert prosjekt gjennom sin 2er-stilling ved Karlstads Universitet. HH er formelt ikke deltager i dette prosjektet, men Tronvolls deltakelse vil gi avdelingen og høgskolen verdifulle erfaringer som vi kan bygge videre på. AØL sendte inn to søknader til Horisont 2020 i 2014, og dermed har alle avdelinger engasjert seg i Horisont 2020. (Se vedlegg)

### **Deltakelse i Erasmus+ (N)**

HH har vært aktive opp mot EUs utdanningsprogram ERASMUS+. Deltagelse i dette programmet er viktig for våre fagmiljøer og HH har tidligere hatt flere prosjekt finansiert gjennom Erasmus-programmet. Så langt i 2015 er HH med på tre søknader. Antall utvekslingsstudenter på Erasmus+ har gått noe ned. Dette er hovedsakelig knyttet til redusert antall av utreisende studenter til Sverige fra ØLR. Nedgangen begynte i 2013, da våre svenske partnere reduserte antall tilgjengelige Erasmus plasser for våre studenter pga. budsjettendringer for høyere utdanningsinstitusjoner i Sverige. Innreisende Erasmus studenter har også hatt en nedgang siden 2014. Dette pga utvekslingsprogrammet «Norway/EEA grants» tilbyr noe høyere stipend enn Erasmus+ programmet og en del studenter velger dette programmet isteden.

## **Virksomhetsmål 1.3**

Høgskolen i Hedmark skal tilby forskerutdanning av internasjonal kvalitet innenfor anvendt økologi og profesjonsrettede lærerutdanningsfag og samarbeide med andre institusjoner om forskerutdanning innen folkehelsefag og økonomi- og ledelsesfag.

Høgskolens ph.d.-programmer har jobbet bevisst med kvalitet i forskerutdanningen gjennom både nasjonalt og internasjonalt samarbeid. Det formelle forskningskravet med minimum 15 p.hd studenter på hvert program er nådd med henholdsvis 16 på

AØL og 19 på LUNA. Fokus innværende år har dreid mer i retning gjennomstrømning og det er satt i verk flere grep som skal bidra til å sikre tilfredsstillende gjennomstrømning. Dette går på faktorer som fokus på veilederrollen, strengere krav til tilstedeværelse og utvikling av forskerseminar hvor studentene kan presentere sine prosjekt og få tilbakemelding på dette fra veiledere, eksterne forskere og andre ph.d.-studenter.

## Kvalitative styringsparameter

### Robuste ph.d.-program (E)

Begge ph.d.-programmer har jobbet kontinuerlig for å etablere og opprettholde robuste fagmiljø og studentgrupper siden de ble akkreditert i henholdsvis 2011 (Ph.D. in Applied Ecology) og 2012 (ph.d. i profesjonsrettede lærerutdanningsfag). Begge områdene har programutvalg som følger nøye med på bemannings situasjonen, veilederkapasitet, kurstilbud, rekruttering og gjennomstrømning. Programutvalgene rapporterer til det sentrale ph.d.-utvalget om status og utfordringer knyttet til dette, samt hvilke planer og grep programutvalgene ønsker å gjøre.

Begge ph.d.-områder tilfredsstiller forskriftskravene som sier at minst 15 ph.d.-studenter skal være tatt opp på programmet i løpet av fem år etter oppstart. Det er et kontinuerlig fokus på rekruttering av gode ph.d.-studenter. 21 av høgskolens 24 rekrutteringsstipendiathjemler er lagt til ph.d.-programmene. I tillegg jobber begge program aktivt med innhenting av eksterne forskningsmidler for å finansiere stipendiatstillinger. Programmene har også tatt opp ph.d.-studenter gjennom kvoteprogrammet og studenter som er eksternt finansiert. Strukturmeldingen som kom våren 2015 varsler om ytterligere krav til gjennomstrømning for å bli akkreditert som universitet: «For å sikre at universiteter har stabil doktorgrads-utdanning må det dokumenteres at minimum to av doktorgradsprogrammene ved institusjonen har en gjennomsnittlig uteksaminering av fem kandidater per år over en treårsperiode.» (Strukturmeldingen, s. 49).

Kunnskapsdepartementet sendte i november ut høringsforslag om endring i *Forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning* hvor dette kravet er innarbeidet.

Høgskolen har som ambisjon å bli universitet og jobber derfor med tanke på at dette kravet skal tilfredsstilles. Programmene setter derfor særlig fokus på innhenting av eksterne forskningsmidler, rekruttering av eksterntfinansierte ph.d.-studenter, bruk av Forskningsrådets nærings- og offentlig-ph.d.-ordninger med mer.

Det formelle forskriftskravet om opptak av ph.d.-studenter er nådd. Det er et stort fokus på gjennomstrømning i lys av de skjerpede kravene som er varslet i Strukturmeldingen. Begge områder har nå strengere krav til tilstedeværelse for ansatte som er tatt opp på programmene. Begge program har hatt møteplasser for ph.d.-studenter, bl.a. for evaluering av kurstilbud. I tillegg har begge områder seminar hvor studentene kan presentere sine prosjekt og få tilbakemelding på dette av veiledere og andre eksterne forskere. ph.d.-studentene inkluderes i forskermiljøene, bl.a. gjennom deltagelse i forskerskolene IRSAE - *International Research School in Applied Ecology* (AØL) og NAFOL - *Nasjonal forskerskole for lærerutdanning* (LUNA). Fagmiljøene er robuste. Det er nå 12 professorer tilknyttet ph.d. i profesjonsrettede lærerutdanningsfag og 8 professorer tilknyttet Ph.D. in Applied Ecology.

**Kvantitative styringsparametere**

	<i>Resultat</i>					<i>Ambisjon</i>
	2011	2012	2013	2014	2015	2015
Antall ph.d.-studenter på interne program (E)	1 (AØL)	11 9 AØL 2 LUNA	30 16 AØL 14 LUNA	30 15 AØL 15 LUNA	35 16 AØL 19 LUNA	32
Antall disputaser (interne og eksterne programmer (E))	10	8	7	15	6	8
Andel uteksaminerte kandidater tatt opp på doktorgradsprogram seks år tidligere (N)	<i>Ikke aktuelt for vår høgskole ennå.</i>					

**Kommentarer til kvantitative styringsparametere****Antall ph.d.-studenter på interne program (E)**

Ambisjonen for 2015 er nådd.

**Antall disputaser (interne og eksterne programmer (E))**

Antall disputaser varierer naturlig nok fra år til år. 2014 var et foreløpig rekordår med 15 disputaser og det er derfor ikke overraskende at tallet er lavere for 2015. Vår ambisjon om 8 disputaser ble allikevel ikke nådd, men det forventes dermed at tallet blir høyere for 2016. Av årets fem disputaser har to vært ved vårt ph.d.-program i Anvendt økologi ved AØL (se vedlegg). Totalt har HH 63 stipendiater på interne og eksterne programmer.

**Andel uteksaminerte kandidater tatt opp på doktorgradsprogram seks år tidligere (N)**

Ph.d.-utdanningene innen Anvendt økologi og Profesjonsrettede lærerutdanningsfag ble akkreditert i henholdsvis 2011 og 2012. Denne styringsparameteren er derfor ikke aktuelt for HH ennå.

**Sektormål 2**

Forskning og utdanning for velferd, verdiskaping og omstilling

**Virkningsmål 2.1**

Høgskolen i Hedmark skal utdanne kandidater med høy kompetanse rettet mot utdanning- og helsesektoren, øvrig offentlig sektor, næringsliv og jord- og skogbruksnæringen.

Høgskolen rekrutterer godt og har studier som tiltrekker seg søkere og det arbeides kontinuerlig og systematisk med utvikling av studieprogram. Antall uteksaminerte kandidater på bachelornivå og 4-årige profesjons-utdanninger har hatt en jevn stigning over flere år. Antall uteksaminerte kandidater masternivå stiger ikke så mye som forventet, men har allikevel en positiv utvikling. Høgskolen har over tid hatt fokus på innholdet og kvaliteten på utdanningene.

**Kvalitative styringsparametere****Systematisk og målrettet studieprogramutvikling (E)**

Studieprogramprosessen, som er en del av høgskolens kvalitetssystem, regulerer den årlige, systematiske gjennomgangen av høgskolens samlede studieprogram. I løpet av

vår 2015 ble det gjennomført separate styrings- og ressursdialogmøter mellom høgskolens ledelse og avdelingene. Tema på disse møtene var avdelingens studieprogram og planer/fokus for videre utvikling, knyttet opp mot budsjett, ressurser og bemanningssituasjon. Innspill fra ressursdialogmøtene tas med i det videre arbeidet med studieprogrammet utover høsten. Prosessen løper kontinuerlig med tanke på langsiktig utvikling og planlegging av den samlede studieporteføljen. Studieprogrammet vedtas endelig av høgskolestyret i november.

De enkelte avdelingene har i løpet av høsten 2015 presentert sitt nåværende studietilbud og sine fremtidsplaner for høgskolestyret. Samtlige avdelinger har et tydelig fokus på å videreutvikle sine studietilbud i henhold til høgskolens strategiske mål. Det legges vekt på å styrke det samlede studieprogrammet gjennom å skape robuste fagområder og gjennomgående studieløp, hvor årsstudier og bachelorutdanninger er grunnstammen, og mastere og ph.d. -programmene representerer spissene. Eksempler på målrettet studieprogramutvikling ved avdelingene i 2015:

Avdeling for økonomi- og ledelsesfag har i løpet av 2015 fått på plass to nye masterprogrammer innenfor økonomi og ledelse; Master i økonomi og ledelse – spesialisering i økonomistyring og Master i økonomi og ledelse – spesialisering i markedsføringsledelse. Disse tilbudene styrker avdelingens eksisterende fagprofil og gir ytterligere valgmuligheter for egne bachelorstudenter i videre studieløp. Ved Avdeling for lærerutdanning og naturvitenskap er det utviklet en ny Master i realfagenes didaktikk. Studiet tilbys fra høst 2016 og kompletterer avdelingens mastertilbud innen skolefag. Med dette er høgskolen godt rustet til å møte lærerutdanningsreformen fra 2017 med femårig lærerutdanning på masternivå. Studiene er kommet i gang som et resultat av nært samarbeid med regionalt arbeids- og næringsliv. Avdeling for folkehelsefag jobber systematisk med å konsolidere sitt studieprogram og har i 2015 utviklet en ny Master i idrettsvitenskap med vekt på bevegelsesglede i kroppsøving og idrett. Masteren vil bl.a. rekruttere fra tre av avdelingens bachelorprogrammer. Avdelingen tar sikte på å tilby masterprogrammet fra høst 2017.

### **Tilfredshet med uteksaminerte kandidater (E)**

Våren 2015 publiserte høgskolen sin tredje kandidatundersøkelse på tre år blant personer som ble uteksaminert hos oss 1 – 3 år tidligere. Den første undersøkelsen var rettet mot de store profesjonsutdanningene, og den andre mot mer fagorienterte bachelorstudier. Den tredje undersøkelsen gjaldt Praktisk Pedagogisk Utdanning og våre to faglærerutdanninger. Svært enkelt oppsummert ser vi at de utdanningene som er gjenstand for den siste undersøkelsen «treffer arbeidslivet» noe dårligere og annerledes enn profesjonsutdanningene, men bedre enn de tidligere undersøkte bachelorprogrammene. Det er grunnlag for å gjøre videre analyser i det materialet som er samlet inn i de tre undersøkelsene.

Hovedtemaene i undersøkelsen er: begrunnelser for valg av studietilbud ved høgskolen, grad av tilfredshet med utdanningen, utdanningens relevans i forhold til arbeidslivet, utdanningens grad av samsvar med forventninger, behov for videreutdanning, anbefalinger av studiet til andre og forslag til mulige forbedringer av studietilbudet.

Fra undersøkelsen publisert i 2015 ser vi at samlet sett 63% av kandidatene i utvalget var i jobb etter fullført utdanning. Her var det stor forskjell mellom kandidatgruppene. 80 % av kandidatene fra praktisk pedagogisk utdannelse var i arbeid, mens 43 % av kandidatene fra kroppsøving og idrettsfag og 23 % av kandidatene fra musikk var det. Svært mange, spesielt i musikk, hadde fortsatt med studier. Det kan være et vanskelig arbeidsmarked om en ønsker å arbeide i

skoleverket med bare ett undervisningsfag. Det er derfor flere som ønsker å ta flere fag i tillegg. Det finnes attraktive masterutdanninger innenfor begge disse fagområdene som kan gi andre arbeidsmuligheter enn det faglærerutdanningen kan gi. Samlet var det bare 6% av kandidatene, som oppga at de hadde fullført sin utdanning og var arbeidssøkende.

Høgskolen gjennomførte også i 2015 en intervjuundersøkelse blant arbeidsgivere som har tatt imot våre kandidater. Intervjuundersøkelsen er en oppfølging av kandidatundersøkelsen av allmennlærerutdanningen, førskolelærerutdanningen og sykepleierutdanningen, som avsluttet utdanningene i 2010 og 2011. Intervjuer ble gjennomført med et utvalg representanter for arbeidsgiverne i noen kommuner i Hedmark og Oppland som har rekruttert kandidater fra profesjonsutdanningene på høgskolen de siste fem årene. Hovedbildet er at styrerne i barnehagene er godt fornøyd med de kandidatene de rekrutterer fra Høgskolen i Hedmark selv om de nevner noen svakheter på ledelsesområdet, varierende IKT-kompetanse og svakheter når det gjelder oppmerksomheten rettet mot barnehagens resultater. Rektorene ga i intervjuene uttrykk for at de var godt fornøyd med lærerkandidatene. Rektorene mente likevel at mange kandidater manglet forståelse for at de var en del av en større organisasjon med mange felles forpliktelser.

Avdelingssykepleierne var fornøyd med kandidatenes kunnskap i generell sykepleie, samt betydning av rutiner og prosedyrer. Alle yrkene fordrer samarbeid og relasjonelt arbeid, og personlig egnethet blir fremhevet som vesentlig av svært mange av arbeidsgiverne.

Vinteren 2015 gjennomførte NIFU en undersøkelse blant personer med bachelorgrad eller mastergrad fra våren 2012 i økonomisk-administrative fag og naturvitenskapelige og tekniske fag. 82% av våre studenter fra bachelor i økonomi og administrasjon var yrkesaktive på undersøkelsestidspunktet, mot 81% nasjonalt. Avdeling ØLR har gjennomført kandidatundersøkelser i tillegg på utvalgte studier som er enklere og sendes ut raskere etter avsluttet studium. Høgskolen arbeider med å videreutvikle sine kandidatundersøkelser og finne gode modeller for dette arbeidet basert på erfaringer gjort både nasjonalt og lokalt.

Studiebarometeret går til samtlige andreårs-studenter. I undersøkelsen som ble gjennomført høsten 2015 ble studentene også bedt om å vurdere studienes arbeidslivsrelevans. HH-studentene svarte på nasjonalt gjennomsnitt i spørsmålene om dette.

Høgskolen har lenge hatt en type studieevalueringer som en del av sitt kvalitetssystem, for å sikre systematisk tilbakemelding og informasjon om kandidatens og arbeidsgiveres tilfredshet med utdanningene. En ny variant som kalles Studiedialog er nå etablert for å dekke samme behov. Til disse dialogene inviteres studenter på de aktuelle programmene. Studiedialogene vil gjennomføres regelmessig ca. hvert tredje år for alle studier.

Det er tidligere avholdt både samlede og avdelingsvise møter i Råd for samarbeid med arbeidslivet (RSA). I 2015 har representanter fra arbeids- og samfunnsliv blitt invitert til å bidra både i planlegging, gjennomføring og evalueringer av ulike studier og studieprogram. Høgskolens avdeling for lærerutdanning og naturvitenskap deltar aktivt og bidrar med kompetanse på Kultur for læring i regi av Fylkesmannen i Hedmark. Avdelingen deltar på de nasjonale satsingsprogrammene GNIST og GLØD, som skal styrke lærer- og barnehageutdanningene og søkningen til disse. Innlandets utdanningskonferanse ble gjennomført i mars og avdelingen er i gang med planlegging av IU2016.

Høgskolen har ulike arrangementer der studenter og ansatte møter og knytter kontakter med representanter fra arbeids- og samfunnsliv. Ved Terningen Arena i



Elverum utvikles det en modell for samarbeid med kommunehelsetjenesten om bruk av øvingsfasiliteter i samarbeid med Utviklingssenter for hjemmetjenester i Hedmark (UHT) og Utviklingssenter for sykehjem i Hedmark (USH). Gjennom den tette kontakten med arbeids- og samfunnsliv, forsterkes nettverk og arbeidsgiveres medvirkning i utvikling av studieprogram blir bedre og av høyere kvalitet.

Samarbeidet med arbeids og næringsliv om aktuelle oppgaver tiltar, og stadig flere utdanninger viser til slikt samarbeid.

### **Andre forhold**

Ett av flere tiltak under dette virksomhetsmålet, er utvikling av arbeidet med femårige grunnskolelærerutdanninger, oppfølgingen av den nasjonale satsingen Lærerløftet, og etter- og videreutdanning for lærere.

Avdelingen for lærerutdanning og naturvitenskap, LUNA, har i 2015 fulgt opp arbeidet med å utvikle den femårige grunnskolelærerutdanningen. Avdelingen for folkehelsefag har bidratt i dette arbeidet på fagområdene kroppsøving, idrettsfag og mat og helse. Kunnskapsdepartementet oppnevnte høgskolens daværende rektor til å lede rammeplanutvalget som har arbeidet med å utvikle grunnskolelærerutdanningene til mastergradsnivå. Høgskolen i Hedmark fikk også ansvaret for å etablere sekretariatet for dette arbeidet. Tilknytningen høgskolen har hatt til rammeplanutvalget har bidratt til tidlig å engasjere fagmiljøene i utviklingsarbeid knyttet til den nye grunnskolelærerutdanningen.

LUNA er også vesentlige bidragsytere inn i de ulike programmene; strategi for ungdomstrinn i utvikling, kompetanse for kvalitet, kompetanse for mangfold og SEVU PPT - Videreutdanning i organisasjonsutvikling og endringsarbeid for ansatte i PPT. Høgskolens avdelinger samarbeider med organisasjonen Ungt Entreprenørskap. Gjennom samarbeidet styrkes og systematiseres utdanningsprogrammene arbeid med innovasjon. Det er gjennomført ulike kurs og fagdager som deler av emner i studiene. ØLR har i 2015 utviklet et egen valgemenne i studentbedrift som startes opp våren 2016. Gjennom dette arbeidet har flere studentbedrifter blitt etablert. Studenter har etablert egne firma med bakgrunn i studentbedriften. LUNA arrangerte i 2015 Grundercamp i samarbeid med Ungt Entreprenørskap og Norsk Tipping. AØL arrangerte Grundercamp i samarbeid med Østerdalskonferansen og Ungt Entreprenørskap med «Skogen som ressurs» som tema.

Avdeling for anvendt økologi og landbruksfag skal arbeide med læringsutbyttene på studiene og progresjonen på utdanningen fra 1. klasse bachelor til avsluttet ph.d.-utdanning. Avdelingen ønsker å se på utdanninger i en læringspyramide hvor både en forståelse og kunnskap om innovasjon- og entreprenørskap - og kommunikasjons- evner, i forhold til fremtidig jobb og samfunnet for øvrig, går igjen i studiet. Utdanning, forskning, innovasjon og kommunikasjon utvikles i forhold til den faglige profilen på bærekraftig bruk av skogs-, utmarks- og jordbruksarealer (utdanning), økologisk, økonomisk, og samfunnsmessig bærekraftig bruk av biologiske ressurser (forskning) og bærekraftig forretningsvirksomhet knyttet til primærnæringene (innovasjon). Avdelingen arbeider mot en søknad om Senter for fremragende utdanning.

**Kvantitative styringsparameter**

	<i>Resultat</i>					<i>Ambisjon</i>
	2011	2012	2013	2014	2015	2015
Antall uteksaminerte kandidater på bachelornivå + 4-årige profesjonsutdanninger (E)	620	721	901	796	867	1000
Antall uteksaminerte kandidater masternivå (E)	82	73	110	122	124	140

**Kommentarer til kvantitative styringsparametere****Antall kandidater bachelornivå + 4-årige profesjonsutdanninger (E)**

Vi nådde ikke det antall uteksaminerte kandidater som var ambisjonen. Denne verdien har de siste årene steget med 10-15 % årlig, bortsett fra et positivt avvik i 2013. Fra 2014 til 2015 var økningen ca. 8 %.

**Antall kandidater masternivå (E)**

Heller ikke på antall uteksaminerte masterkandidater når vi ambisjonen. Denne parameteren har naturlig nok lavere verdier enn tilsvarende for bachelor, og økningen er svakere enn de to foregående årene. Det kan se ut til at det særlig er et par av masterprogrammene som har uteksaminert færre kandidater i 2015 enn året før. Fullføring av masterstudier tar imidlertid for mange studenter mer enn normalt tid, og dette gjør at antall uteksaminerte gjerne varierer mer fra år til år enn antall studenter skulle tilsi. Det viser også tallene for perioden som er vist i tabellen.

**Virksomhetsmål 2.2**

Høgskolen i Hedmark skal videreutvikle forsknings- og utviklingsarbeid med høy kvalitet knyttet til utdanningsprogrammene. Det legges særlig vekt på profesjonsrettet FoU og på FoU rettet mot arbeids- og samfunnsnivå med regionale, nasjonale og internasjonale perspektiver. Forskningen skal skje i robuste fagmiljøer som samarbeider nasjonalt og internasjonalt.

**Kvalitative styringsparameter****Forskningsinnsats i MNT- og profesjonsfag (N)(Omtales også v.mål 1.4)**

Forskningsinnsatsen i MNT- og profesjonsfag er betydelig. Begge ph.d.-utdanningene er konsentrert rundt dette, henholdsvis Ph.D. in Applied Ecology og ph.d. i profesjonsrettede lærerutdanningsfag. Noen av høgskolens største forskningsprosjekt er innenfor disse fagene, bl.a. FRIPRO-prosjektet *Musical gentrification and socio-cultural diversity* ved LUNA, SHP-prosjektet *Schools, Learning and mental health: a study of school-level factors and processes* ved FH og SHP-prosjektet *The Boreal Forest Ecosystem Dynamics (BEcoDyn)* ved AØL. Mange av de øvrige eksternt finansierte forskningsprosjektene er også knyttet til disse fagene (se over). De siste tildelingene av rekrutteringsstipendiathjemler fra Kunnskapsdepartementet har vært øremerket disse områdene, noe som er en anerkjennelse av våre fagmiljø innen MNT- og profesjonsfag.

**Kvantitative styringsparametere**

	<i>Resultat</i>					<i>Ambisjon</i>
	2011	2012	2013	2014	2015	2015
Publikasjonspoeng per undervisnings-, forsknings-, og formidlingsstilling (E)	0,32 88,07 : 273	0,47 124,49 : 267,26	0,33 97,49 : 297,72	0,46 145,5 : 315,46	0,53* 178,45** : 337,55	0,50
Andel vitenskapelig tilsatte som bidrar til publikasjonspoeng (E)	41 % 111 av 273	43 % 115 av 267,26	34 % 102 av 297,72	48 % 150 av 315,46	45 % 151 av 337,55	50 %
NFR-tildeling per undervisnings-, forsknings- og formidlingsstilling (E)	23 910 6 527' : 273	24 215 6 471 955 : 267,26	50 515 15 039 538 : 297,72	58 721 18 524 000 : 315,46	55 111 18 603 000 : 337,55	18 000 000

\* Dette er ut i fra den nye beregningsmåten for publiseringspoeng. Ved bruk av den gamle utregningsmetoden (som er sammenlignbar med tidligere år) er tallet 0.4

\*\* Publiseringsstillingene kan endre seg noe fram til rapporteringsfristen 1.4. Publikasjoner som er meldt inn til vurdering i HHs publiseringsutvalg er ikke tatt med.

**Kommentarer til kvantitative styringsparametere****Publikasjonspoeng per undervisnings-, forsknings-, og formidlingsstilling (E)**

Sektoren fikk en ny beregningsmåte for publiseringspoeng for dette året. Når vi ser på sammenlignbare tall er dette det nest beste året for høgskolens publisering sett i antall publiseringspoeng. Av våre avdelingene er det Avdeling for lærerutdanning og naturvitenskap og Avdeling for folkehelse som oppnår beste resultater, for disse to er 2015 et rekordår.

Gjennom Cristin-rapporteringen følger vi også med på andelen nivå-2-publikasjoner. I 2013 (11,6 %) og 2014 (11,9 %) lå høgskolen over snittet til de statlige høgskolenes forfatterandeler på nivå 2. I 2015 har høgskolen en liten nedgang og har 8 % forfatterandeler på nivå 2. Her er ambisjonen å øke andelen.

**Andel vitenskapelig tilsatte som bidrar til publikasjonspoeng (E)**

For HH som startet som en utdanningsinstitusjon og som nå er både en utdannings- og forskningsinstitusjon, har denne egendefinerte parameteren vært viktig. Vi har satset på å bygge FoU-kulturer med blant annet å ha strategiske forskningsområder på alle avdelinger. Utvikling av denne parameteren har i all hovedsak vært positiv. I 2015 når vi ikke målet vårt. Dette skyldes sannsynligvis at vi i 2015 har en liten nedgang i publiseringer sammenlignet med 2014, som var et rekordår. Mange av våre forskningsmiljøer har lagt ned mye arbeid i søknadsskriving til eksterne programmer i 2015, noe som går litt på bekostning av forskningspublisering.

**NFR-tildeling per undervisnings-, forsknings- og formidlingsstilling (E)**

Den gode trenden de siste årene fortsetter. Tallene vitner om hardt arbeid og fokus på forskning over flere år. Gjennom avdelingenes etablering og stimulering av sterke forskningsmiljø og fokus på søknadsskriving er det etablert en god forskningskultur ved Høgskolen i Hedmark. Ambisjonen for 2015 er nådd.

Tallet viser nå inntektene på forskningsprosjekt finansiert av Forskningsrådet og Regionale forskningsfond. Tidligere år, inkludert halvårsresultatet for 2015, har vi rapportert kontantstrømmen på prosjektene, i samsvar med tallene HH har rapportert til KD. Se for øvrig mer om omlegging fra kontantstrømsprinsippet til regnskapsprinsippet omtalt på s. 20.

Alle avdelinger har minst ett forskningsprosjekt med finansiering fra Forskningsrådet og Regionale forskningsfond. Prosjektene finansieres fra en rekke av Forskningsrådets program, deriblant SHP, FORSKERSKOLER, BIONÆR, VRI, FRIPRO, PES2020, FRIMEDBIO, FINNUT, MAT og FORNY2020. I tillegg til at avdelingene er engasjert i mange store forskningsprosjekt, jobbes det veldig godt med innhenting av eksterne forskningsmidler fra både Forskningsrådet og Regionale forskningsfond. Forskere ved HH er involvert i 34 søknader til et stort utvalg av programmene til Forskningsrådet og Regionale forskningsfond deriblant BIONÆR, FRIMEDBIO, MILJØFORSK, Forskerskoler, PES2020, FRIHUMSAM, FINNUT, HELSEVEL, BIA og forprosjekt i Regionale forskningsfond (se vedlegg). Mange av søknadene er fortsatt til vurdering, mens noen har fått tilslag.

### **Virksomhetsmål 2.3**

Høgskolen i Hedmark skal bidra til samfunnsutviklingen, utvikle rollen som kompetansedrivkraft i Hedmark og Innlandet, formidle forskning og være nav i faglige nettverk som knytter regionen til nasjonale og internasjonale kunnskapsmiljøer.

#### **Kvalitative styringsparameter**

##### **Samarbeid med samfunns- og arbeidsliv (N)**

Høgskolens strategier og handlingsplan for samarbeid med arbeids- og samfunnsliv er den sentrale plattformen for arbeid med rollen som regional kompetansedrivkraft. Alle de strategiske målene for perioden 2013-2016 bidrar til styrket samarbeid med arbeids- og samfunnsliv og understøtter dermed høgskolens visjon om «Kunnskapsutvikling for og med arbeids- og samfunnsliv – på vei mot universitet». I høgskolens modell for samarbeid rettes oppmerksomhet både mot institusjonsnivå (høgskole og avdeling) og fagområdenivå (utdanning og forskning).

Med en studie- og forskningsprofil som preges av praksisnærhet, er høgskolen avhengig av å prioritere og videreutvikle godt, løpende samarbeid med arbeids- og samfunnsliv. Dette styrker både relevans og kvalitet i utdanning og forskning samtidig som det bidrar til viktig kunnskapsoverføring og åpner muligheter for felles kunnskapsutvikling. Høgskolen ivaretar derfor en bred kontaktflate mot regionalt arbeids- og samfunnsliv innenfor sine fagområder. Vi er opptatt av å være i dialog med regionen om utdanningsbehov (systematiske møter med bl.a. regionråd), mobilisering til økt FOU og deltakelse i EU-program (samarbeid med blant annet Forskningsrådets regionale representant, Kunnskapsparken, Innovasjon Norge, SIVA og privat og offentlig sektor) og om utdanningstilbud i et livsløpsperspektiv (tilrettelegging, etter- og videreutdanning, oppdragsvirksomhet).

Høgskolens *Råd for samarbeid med arbeidslivet* har medlemmer fra næringsliv (Eidsiva Energi, KPMG Indre Østland, Mjøsen skog, Norsk Tipping, Sparebanken Hedmark), offentlig sektor (Fylkesmann i Hedmark, kommunal utdanningssektor, kommunal helsesektor, videregående opplæring ved fylkeskommunen, NAV Hedmark, Forsvaret og Sykehus Innlandet HF), partene i arbeidslivet (KS Hedmark og Oppland, LO i Hedmark, NHO Innlandet, Virke, Norsk sykepleieforbund Hedmark, Utdanningsforbundet Hedmark) og fra Studentorganisasjonen i Hedmark. Fra høgskolen møter rektor, prorektor, høgskoledirektør og dekanene. Rådet er stort, og for å få mer målrettede diskusjoner om enkeltprogram har høgskolen i tillegg til et årlig plenumsmøte invitert rådets medlemmer til egne møter om utvalgte studieprogram, etter- og videreutdanning og FOU. I 2015 var felles RSA-møte lagt til Norsk Tipping på Hamar. I tillegg til en presentasjon av Norsk Tipping, fikk rådet en innføring i pågående prosesser i sektoren etterkant av strukturmeldingen, og med

spesiell vekt på status og vurderinger framover for høgskolen. RSA ble invitert til å komme med synspunkter og innspill.

### Kvantitative styringsparameter

	<i>Resultat</i>					<i>Ambisjon</i>
	2011	2012	2013	2014	2015	2015
Antall formidlingsbidrag* (E)	626	605	805	929	718	1050
Andel åpent tilgjengelige vitenskapelige artikler i HH-Brage (E)	19 %	35 %	54 %	60 %	48 %	60 %

\*antall registreringer i Cristin unntatt vitenskapelige poenggivende registreringer og doktor- og mastergradsavhandlinger.

### Kommentarer til kvantitative styringsparametere

#### Antall formidlingsbidrag (E)

Formidling er en vesentlig del av høgskolens samfunnsoppdrag og en naturlig forlengelse av høgskolens valg av en praksisnær forskningsprofil. Ambisjonen om å bidra til mer kunnskapsbasert offentlig sektor og næringsliv og til mer kunnskapsbaserte politiske beslutninger gjør det viktig å drive aktiv formidling av resultater og stimulere ansatte til å delta i offentlig debatt. På denne måten blir høgskolens kompetanse også mer synlig. Siden vår region er en lite FoU-intensiv region, er dette vesentlig for høgskolens regionale rolle.

Ambisjonen for 2015 ble satt høyt til 1050-formidlingsregistreringer. Det har vi ikke helt nådd. I 2014 gjorde høgskolebiblioteket et aktivt bidrag til registrering. I år har biblioteket ikke hatt kapasitet til dette på grunn av omlegging til nytt biblioteksystem.

De kategoriene vi mener det fortsatt er åpenbar underregistrering i, er mediebidrag, populærvitenskapelige og faglige foredrag, samt kunstnerisk produksjon. Vi har gjort noen faglige ledelsesgrep som bidrar til økt bevissthet om registrering av formidlingsbidrag. Blant annet bruker HH Cristin-registreringer i vurdering av kandidater til den årlige formidlingsprisen, og høgskolens forskere må i sine planer synliggjøre hvordan de gjør forskningsresultater tilgjengelige for ulike brukergrupper.

Høgskolen meldte seg inn i forskning.no i 2012 noe som har bidratt til mer synliggjøring av resultater i mediene. Sentralt i den allmennrettede formidlingen er også høgskolens innsats i de årlige Forskningsdagene, med mange ulike arrangementer. Høgskolen har også bidratt med fire lærebøker og fire populærvitenskapelige bøker i 2015.

#### Andel åpent tilgjengelige vitenskapelige artikler i HH-Brage (E)

Høgskolebiblioteket ved HH har arbeidet systematisk de siste årene med å gjøre mest mulig av høgskolens publisering offentlig tilgjengelig og har i stor grad lyktes med arbeidet. Blant høgskolene med et relativt stort publiseringsvolum, har HH ligget best an sammen med HiOA. Årets resultat er for øyeblikket på 48 %, men arbeidet pågår fortsatt og andelen offentlig tilgjengelige artikler kommer til å øke.

For å stimulere publisering i åpen tilgang tidsskrift opprettet HH et publiseringfond i 2014. Det første året mottok fondet sju søknader hvorav seks ble innvilget. I 2015 kom det ti søknader hvorav ni ble innvilget. Fondet videreføres i 2016.

#### Andre forhold.

Avdeling for anvendt økologi og landbruk har inngått et samarbeid med en videregående skole i Midt-Østerdal. Arbeidet er på begynt med 2 dagers

miniforskerskole høsten 2015. Dette er ett av flere elementer i avdelingens helhetlige arbeid med kvalitet i utdanningene rettet mot arbeids- og samfunnsliv.

## Virksomhetsmål 2.4

Høgskolen i Hedmark skal være aktiv tilbyder og leverandør av eksternt finansiert etter- og videreutdanning og forsknings- og utviklingsarbeid som bidrar til livslang læring, innovasjon og verdiskaping i privat og offentlig sektor.

Høgskolens bidrags- og oppdragsinntekter er høye og høgskolen opprettholder det høye aktivitetsnivået også i 2014 og 2015. Høgskolen har vært en aktiv og innovativ tilbyder og leverandør av eksternt finansiert etter- og videreutdanning og forsknings- og utviklingsarbeid over flere år.

### Kvantitative styringsparameter

	Resultat					Ambisjon
	2011	2012	2013	2014	2015	2015
Andel inntekter fra bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet (BOA)	11,9	10,92	10,17	11,47	10,76	65 000'
utenom forskningsfinansiering fra EU og NFR (N)	60 252 av 506 209	58 027 av 531 458	57 389 av 564 110	70690 av 616070	70624 av 656206	

### Kommentarer til kvantitative styringsparametere

#### Andel inntekter fra bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet (BOA) utenom forskningsfinansiering fra EU og NFR (N)

Innenfor oppdragsvirksomheten har høgskolen vokst seg svært stor. Årets resultat er på hele 5,324 millioner. Det vil si at det er klart bedre enn fjoråret og at ambisjonen klart er nådd.

Høgskolens bidrags- og oppdragsvirksomhet er blant landets største. Dette er resultat av tett kobling mot praksisfeltet, systematisk satsing på kvalitet i oppdrag og av selvsagt at HH har vunnet store offentlige anbudskonkurranser om omfattende nasjonale oppdrag innen helse, utdanning og ledelse. Oppdragsvirksomheten har utviklet seg til å bli en tydelig profil ved høgskolens virksomhet. I nasjonal sammenheng er høgskolen en av institusjonene med høyest andel inntekter fra BOA utenom forskningsaktiviteter fra EU og NFR.

I 2012 hadde HH største BOA-inntekter av de statlige høyskolene (Tilstandsrapporten 2013 s. 193). Selv om HH i 2013 i antall kroner går noe ned fra 2012-tallene, var HH da fortsatt en av institusjonene med høyest andel og høyest BOA-inntekt per faglig stilling (Tilstandsrapporten 2014 s. 178/179).

Vi er godt fornøyd med at vi lykkes med å opprettholde det høye aktivitetsnivået også i 2014 og 2015, og konstaterer at vi over flere år kan vise til en langt mer positiv utvikling enn den nasjonale trenden.

Denne nasjonale parameteren brukes som en indikator på institusjonenes relevans for samfunnet. Slik sett kan vi konstatere at vi lykkes med det systematiske arbeidet med å være en aktiv og innovativ tilbyder og leverandør av eksternt finansiert etter- og videreutdanning og forsknings- og utviklingsarbeid. Denne innsatsen er sentral også i høgskolens arbeid for å være en sterk bidragsyter for å fremme og legge til rette for livslang læring. LUNA samarbeider med flere institusjoner innenfor Utdanningsdirektoratets programmer knyttet videreutdanninger for lærere; kompetanse for kvalitet (KFK).

Inntektene er avhengig av at vi hele tiden lykkes med å vinne nye oppdrag. Det avhenger igjen av at vi har sterke fagmiljøer med relevant kompetanse i et eksternt marked, og at vi er organisert slik at samarbeidet med eksterne aktører fungerer bra.

### **Sektormål 3**

God tilgang til utdanning

#### **Virksomhetsmål 3.1**

Høgskolen i Hedmark skal tilby livslang læring i stimulerende og aktive læringsmiljøer på campus og i fleksible utdanningstilbud for ulike målgrupper

Høgskolen arbeider aktivt for å utvikle studier for ulike målgrupper innenfor vår region og våre fagområder. Vi samarbeider med flere ulike partnere og kommuniserer aktivt med mange instanser for å ha grunnlag for å utvikle kvaliteten på hele spekteret av studier. I tillegg til å tilby stadig flere fleksible utdanninger, arbeider høgskolen med å utvikle ansattes pedagogiske og fagdidaktiske kompetanse. Fra resultatene av våre studentundersøkelser, ser det ut til at vi er på rett spor. Høgskolens søkere har en høyere gjennomsnittsalder enn i sektoren. Høgskolen har også en høyere andel realkompetansesøkere enn i landet for øvrig. Tilrettelegging for livslang læring er en viktig del av høgskolens virksomhetside nedfelt i strategisk plan og høgskolen arbeider kontinuerlig med å utvikle relevante studietilbud.

#### **Kvalitative styringsparameter**

##### **Samarbeid med Studentorganisasjonen i Hedmark (StorHK) (E)**

Et velfungerende studentdemokrati med aktive, engasjerte studenter og godt samarbeid med høgskolen på alle nivå krever at vi kontinuerlig har oppmerksomhet mot hvordan høgskolen kan legge til rette for studentorganisasjonens arbeid, både på høgskole- og avdelingsnivå. Dette er derfor en løpende oppgave for rektor, prorektorer, høgskoledirektør og dekanene.

Studentorganisasjonen i Hedmark (StorHk) har månedlige møter med rektor, høgskoledirektør og organisasjonsrådgiver. StorHks leder inviteres til RLM (Rektors ledermøte) om det er aktuelle saker, og styret i StorHk har også anledning til å fremme saker for RLM. Rektor og/eller høgskoledirektør møter styret i StorHk ved behov og orienterer om aktuelle saker. Rektor og/eller høgskoledirektør møter i studentparlamentet, samt andre større arrangementer i regi av StorHk.

Organisasjonsrådgiver i 50 % stilling er bindeleddet mellom høgskolen og StorHk. På avdelingene er det faste møter mellom avdelingsledelsen og studentrådene om lag hver fjortende dag. Gjennom disse tiltakene bistår høgskolen studentene med arbeidet med kontinuitet i det studentdemokratiske arbeidet både på institusjons- og avdelingsnivå. Organisasjonsrådgiver har nesten daglig kontakt med leder og deltar og tilrettelegger for kontaktmøter, styremøter i StorHk og for Studentparlamentet.

Organisasjonsrådgiver har også ansvar for generell rådgivning, regnskapsføring og internettsidene, og er følgelig et bindeledd mellom høgskolen og StorHk. Høgskolen bistår i tillegg StorHk i opplæring og behov innenfor ulike funksjoner.

Høgskolen har de siste 2 årene gjennomført et eget studentseminar, etter anbefaling fra Utdanningsutvalget i 2013. Studentseminaret ble arrangert første gang i oktober 2013 og er nå blitt et fast årlig innslag. Seminaret varer fra lunsj til lunsj og fast post på programmet har vært presentasjon av resultater fra høgskolens tilfredshetsundersøkelse blant studentene. Dekanene la fram hva som er gjort av oppfølging av fjorårets undersøkelse, og hvilke nye tiltak som planlegges på bakgrunn

av resultater fra årets undersøkelse. I 2015 var representant fra Norsk studentorganisasjon blant innleiderne og StorHk deltok med innslag om Studentene og Akademikernes Internasjonale Hjelpfond (SAIH) og høgskolens læringsmiljøutvalg (LMU). Samtlige avdelinger er representert ved studenttillitsvalgte og avdelingsledelsen. I tillegg deltar høgskoleledelsen og leder av StorHk.

På årets studentseminar møtte 30 studentrepresentanter, rektoratet og dekan og prodekan for utdanning fra alle avdelinger. En programpost fokuserte på to utvalgte temaer studentundersøkelsene forteller noe om: Studentenes tidsbruk på studier og læringsmiljø.

Denne møteplassen vil styrke dialogen med studentene og vi tror det vil bidra til økt engasjement i studentdemokratiet i høgskolen. Studentene uttrykker selv at de er fornøyde med seminaret som en møteplass og som et forum der de kan få være med å påvirke rammene for studenthverdagen i samarbeid med høgskolen, men aller viktigst - det kontinuerlige arbeidet på avdelingene.

### **Samarbeid med Studentsamskipnaden i Hedmark (SIH) (E)**

Høgskoleledelsen har faste møter med studentsamskipnaden. Månedlig er samskipnaden også med på møtene mellom høgskoleledelsen og studentorganisasjonen. I tillegg har høgskolen to representanter i samskipnadens styre. Utover dette er det kontakt og dialog omkring helhetlig campusutvikling og velferdstilbud til studentene, inklusiv boliger til internasjonale studenter.

Studentsamskipnaden og HH samarbeider både gjennom konkrete tiltak og periodiske møtepunkter på hver avdeling. Blant annet deltar SIH på åpnings-samlingene hvert studieår, og det er jevnlig dialoger mellom SIH og høgskolestyret.

### **Fleksibel utdanning (N)**

HH skårer fortsatt svært høyt på indikatoren fleksibel utdanning, og det har vært jobbet systematisk gjennom flere år for å utvikle og kvalitetssikre ulike typer og organisering av høgskolens studietilbud. Dette bildet bekreftes fortsatt i Kunnskapsdepartementets klassifisering av institusjonenes profil, gjennom den såkalte Blomsten. Dette har vært ansett som et viktig virkemiddel for å tilrettelegge for høyere utdanning for flest mulig målgrupper i en region med lavt utdanningsnivå.

Høgskolen har som en bevisst strategi å utvikle levende campus i en flercampusmodell. Når høgskolen i Hedmark rapporterer antall fleksible studietilbud, vil tallene fra DBH vise et lavere antall tilbud enn hva høgskolen regner som fleksible utdanninger. Årsaken til dette er at høgskolen tilbyr samlingsbaserte, fleksible utdanninger, på campus, og disse kategoriseres ikke som fleksible studietilbud i DBH.

Høgskolen møter regelmessig aktører i arbeids- og samfunnsliv og utvikler ulike studietilbud og etter- og videreutdanninger på ulike nivå i samspill med disse. Avdelingene reviderer sine studieplaner etter samhandling med aktørene i arbeids- og samfunnsliv.

I januar 2015 mottok høgskolen et varsel om tilsyn fra NOKUT. Tilsynet var relatert til samarbeid med eksterne aktører om å tilby høyere utdanning. Høgskolen ble bedt om å besvare konkrete spørsmål om virksomheten på dette området. I juni mottok vi svar fra NOKUT med innkalling til oppfølgingsmøte, med en oversikt over hvilke studier NOKUT ønsket å føre tilsyn med. Møtet ble holdt i oktober og i desember mottok høgskolen tilbakemelding fra NOKUT i form av pålegg etter oppfølgingsmøte. I brevet viser NOKUT til at de er i gang med å revidere studietilsynsforordningen og ser det derfor som lite hensiktsmessig at høgskolen rapporterer på nytt om disse studiene før ny forskrift med nye kriterier er gjeldende på høsten 2016. Høgskolen har derfor fått frist til januar i 2017 med å rapportere på tre punkter: 1) Skriftlig



dokumentasjon på at avtaler med samarbeidspartnere som høgskolen har besluttet å terminere samarbeidet med, er avsluttet. 2) Legge frem nye, reviderte avtaler med samarbeidspartnere hvor høgskolen har besluttet å videreføre samarbeidet. 3) Redegjøre for hvordan studiene sikres en faglig forankring ved høgskolen for alle innrapporterte studier som fortsatt skal tilbys i samarbeid med ekstern part.

Høgskolen tar hensyn til disse punktene i sitt videre arbeid med utvikling og gjennomføring av BOA-studier, og vil iverksette en mer konkret gjennomgang av de aktuelle studiene så snart forslag til ny studietilsynsforordning foreligger.

I høgskolens årlige tilfredshetsundersøkelse er studentene på de nett- og desentrale utdanningstilbud som regel noe mer fornøyd enn studenter på campustilbud. Dette tar vi som et tegn på at vi også lykkes med de fleksible utdanningene våre, og vet at det også er resultat av et bevisst og tydelig arbeid over mange år.

Høgskolen arbeider fortsatt for å styrke feltet utdanningskvalitet, høgskolepedagogikk og e-læring: En satsing på IKT som virkemiddel for bedre læring gjennom mer aktiviserende undervisningsformer, og bedre muligheter for tilbakemelding og oppfølging. Fagteam for høgskolepedagogikk og e-læring er blitt en viktig drivkraft i utviklingsarbeidet på dette feltet i høgskolen. Fagteamet har gjennom sine arrangementer styrket den didaktiske kompetansen i fagmiljøene og dette bidrar til å heve kvaliteten også i våre fleksible tilbud.

I 2015 gikk høgskolens Utdanningskvalitetspris til fagmiljøet knyttet til Bachelor i idrett – spesialisering i trenerrollen ved Avdeling for folkehelsefag. Fagmiljøet har de siste fire år arbeidet målrettet med utvikling av studiet. Gjennom et tett samarbeid med Norges Idrettsforbund er det jobbet frem en unik modell hvor særforbundenes felles rammeverk, Trenerløypa, er blitt implementert i bachelorutdanningen. Trenerløypa har som formål at alle idretter skal forholde seg til de samme rammene, og at idretten og høyere utdanning skal samhandle tettere om utdanningsprogram. En samarbeidsavtale ble først inngått med Norges Golf forbund, og siden 2013 har høgskolen i Hedmark vært den første og eneste institusjonen som tilbyr en trenerutdanning med felles rammeverk på tvers av idrett og akademia. I forlengelsen av dette er det også utviklet nett- og samlingsbaserte emner innen Trenerløypa i samarbeid med Norges Skiforbund, Norges Golf forbund, Norges Svømmeforbund og Norges Bandyforbund. Det ble avholdt en Pilotgjennomføring for 43 deltakere høsten 2015. Nytt opplegg igangsettes våren 2016. I tillegg skal det utvikles fleksibel nett og samlingsbasert studium- Trener 3.

### Kvantitative styringsparameter

	<i>Resultat</i>					<i>Ambisjon</i>
	2011	2012	2013	2014	2015	2015
Antall kvalifiserte primærøkere per studieplass (E)	1,3	1,4	1,6	1,7	1,7	1,7
Andel fleksible studenter, nettbaserte og desentrale, egen- og eksternfinansierte (E)	26 %	31 %	30 %	26 %	26 %	30 %
Antall studieprogram som tilbys på deltid (E)		26 av 89	31 av 95	30 av 96	35 av 99	30
Antall utenlandske studenter (DBH) (E)	264	300	314	388	462	400
Tilfredshet med studiet og studiestedet. Alt i alt Fornøyd eller Svært fornøyd i Tilfredshetsundersøkelsen (E)	82 %	86 %	84 %	82 %	82 %	84 %

	Resultat					Ambisjon
	2011	2012	2013	2014	2015	2015
Antall timer videobasert undervisning* (E)						
- Opptak og streaming				256	251	282
- Sanntids videokonferanse				2 131	2356	2 451

\* Opptak i Relay-systemet er ikke regnet med.

## Kommentarer til kvantitative styringsparametere

### Antall kvalifiserte primærseekere per studieplass (E)

Høgskolen nådde ambisjonen om å holde antall kvalifiserte primærseekere per studieplass på 1,7 i 2015. Totalt hadde høgskolen 7013 (6447 i 2014) seekere i det nasjonale og lokale opptaket i 2015 (nasjonalt opptak 3398 og lokalt opptak 3615). Det er oppgang i seekertall for alle avdelinger.

De store profesjonsutdanningene i HH har økt seekertallet de siste årene. Det var 157 førsteprioritetssøkere til grunnskolelærerutdanning (GLU) 1-7 i 2015, 84 av dem var kvalifiserte. 151 studenter fikk tilbud om studieplass, og 93 var registrert som aktive studenter pr. 1. oktober. Fra høsten 2016 vil det bli nye krav til opptak ved grunnskolelærerutdanningene, med karakterkravet 4 i matematikk. Beregninger basert på data fra kullet som begynte 2013-2014, viser at for GLU 1-7 ville 70 % av studentene være kvalifiserte etter de nye kravene.

Det var 107 førsteprioritetssøkere til GLU 5-10 i 2015, og 77 av dem var kvalifiserte. 141 fikk tilbud, og 76 studenter møtte til studiestart og var aktive 1. oktober. Etter nye karakterkrav ville 80 % av søkerne i 2013-14 vært kvalifisert på opptak til GLU 5-10.

Til BA i sykepleie var det totalt 477 førsteprioritetssøkere. 377 fikk tilbud og 239 møtte til studiestart og var aktive 1. oktober.

Høgskolen gjennomførte høsten 2015 et seminar hvor personell knyttet til studieadministrasjonen sentralt og lokalt deltok sammen med ansatte fra andre seksjoner - blant annet fra seksjon for marked- og kommunikasjon. Det ble delt erfaringer med ulike tiltak som kan sikre at seekere får riktig informasjon med høy kvalitet til rett tid. Modeller for kontakt med og informasjon til seekere før studiestart var ett av områdene for erfaringsutveksling.

HH har hatt en positiv søkerutvikling over flere år og høgskolen rekrutterer en høyere andel studenter utenfor eget fylke enn mange andre høgskoler, men det er likevel primært seekere fra Hedmark og tilgrensende fylker på Østlandet som er hovedgrunnlaget. Høgskolen har også fått en mer robust seekning til hver plass. Antall primærseekere pr studieplass har økt fra 1,96 i 2012 til 2,19 i 2015. Studietilbudene som lyses ut i det lokale opptaket, blant annet masterstudiene, har også hatt meget positiv vekst siste årene. Høgskolens seekere har en høyere gjennomsnittsalder enn i sektoren. Høgskolen har også en høyere andel realkompetansesøkere enn i landet for øvrig.

Høsten 2015 ble det for tredje år gjennomført en rekrutteringsundersøkelse i høgskolen. I undersøkelsen ønsket vi å få opplysninger om hvordan nye studenter finner fram til informasjon om høgskolen, og om hva som fører til at de velger høgskolen som studiested. Undersøkelsen søker også å belyse hvordan studentene opplever oppstartsfasen og det å være ny student.

Hjemmesidene er fortsatt sentrale i rekrutteringssammenheng, sammen med informasjon fra Samordna opptak. Hele 87 % av respondentene var fornøyd, eller

svært fornøyd med den kontakten de hadde med høgskolen før de begynte. Selv om dette er et godt resultat, må vi fortsatt arbeide systematisk videre.

Undersøkelsen belyser videre hva studentene vurderer som viktigst for valg av utdanning og studiested. Svarene på dette spørsmålet har gjennom tre år endret seg noe og systematisk for noen av alternativene. Fagtilbudet er det viktigste og at en kan studere ved siden av jobb. Det er færre og færre som legger vekt på riktig fagtilbud og at det er kort vei hjem. Alternativet Studier ved siden av jobb er derimot noe på vei oppover. Forskjellene mellom campusene er forholdsvis stor på noen av svarene på dette spørsmålet. På Evenstad/Blæstad er f.eks. fagtilbudet klart viktigst, mens det for Rena er nesten like viktig å kunne studere ved siden av jobb. Dette er et spørsmål som først og fremst og helt tydelig skiller på alder. Rett fagtilbud er omtrent like viktig for alle. For øvrig er det store og klare aldersforskjeller. Vektleggingen av å kunne studere ved siden av jobb og på nettet stiger svært tydelig med alder, mens alle de resterende svaralternativene er viktigst for de yngste. De fleste av de øvrige resultatene fra undersøkelsen viser samme tendens som året før.

Nettsidenes sentrale betydning gjør at vi stadig arbeider med en videreutvikling av disse. Høgskolen fortsetter også med satsingen på et rekrutteringsteam av studenter som bistår og bidrar i rekrutteringskampanjene. Teamet rekrutteres og læres opp av høgskolens kommunikasjons-seksjon til å være ambassadører for høgskolen og samtidig være gode rådgivere for studiesøkende. Det legges vekt på ærlig og åpen kommunikasjon om studienes innhold, jobbmuligheter, og krav og forventninger til studentenes innsats. Høgskolens satsing på hyppige studentblogginnlegg på høgskolens hjemmesider, er også et ledd i å få rett søker til rett studie. Studentene skildrer her sine studiehverdager under mottoet «Ærlighet varer lengst».

Den systematiske innsatsen med å bedre rekrutteringen foregår ikke bare i kampanjeperioden og flere fagområder legger ned en ekstraordinær innsats i dette arbeidet. Ved avdeling LUNA samarbeides det med fortsatt med GNIST Hedmark og GNIST Oppland om rekruttering til lærerutdanningene og GLØD for rekruttering til barnehageutdanningene. Høgskolens markeds kampanje hadde også et ekstra fokus på grunnskolelærerutdanningene i 2015.

### **Andel fleksible studenter (desentraliserte og nettbaserte) (E)**

Høgskolen har i mange år satset på en viss bredde av studiemodeller som gjør at studier kan gjennomføres på en mer fleksibel måte enn den tradisjonelle. Dette er et bevisst valg for å rekruttere studenter og fylle en rolle som regional tilbyder av utdanning i en form som er tilpasset behovet.

Denne parameteren baserer seg på ordeling av studentene på tre ulike undervisningsformer i DBH, undervisning på institusjonen, desentralisert undervisning og nettbasert undervisning. Den første er de som samles til undervisning på høgskolens faste campus, den andre de som samles til undervisning utenfor høgskolens faste campus og den siste er de som ikke samles i det hele tatt. Det er de to siste av disse som her kalles fleksible studenter. Tallet for disse for 2015 var likt med året før, men disse to årene er noe lavere enn de to foregående årene. Høgskolen har ligget omtrent på dette nivået over mange år. I nasjonal sammenheng ligger vi på topp om vi teller antall studenter. Om vi ser på andelen, slik styringsparameteren gjør er vi også blant de med størst andel.

### **Antall studieprogram som tilbys på deltid (E)**

Grunnlaget for å tilby deltidsstudier er noe av det samme som er beskrevet ovenfor. Studier som tilbys på deltid søker å dekke behov for videreutdanninger som studentene kan kombinere med jobb, familie eller andre forhold. Dette er en studentgruppe vi har ønsket å ha et godt tilbud til. De fleste av deltidsstudiene er

årsstudier eller videreutdanninger, og disse tilbys stort sett bare på deltid. Mange av våre masterutdanninger tilbys nå både som heltids- og deltidsstudium, og dette gjør vi for at flest mulig skal ha en organisering av studie som passer til deres behov. Undervisningen er da gjerne koordinert mellom disse to variantene. Det er også noen profesjonsutdanninger som tilbys som deltid (BA i Sykepleie og BA – Barnehagelærer)

Både antall og andel studieprogram som tilbys på deltid har økt noe gjennom de siste årene. Det er 5 flere deltidsstudier i 2015 enn året før. I dette inngår altså at flere av disse tilbys både på heltid og deltid. Det har generelt vært en villet utvikling å kunne tilby våre studier på de måtene som møter behovet i befolkningen og regionen, og denne parameteren utvikler seg slik sett i tråd med det.

### **Antall utenlandske studenter (E)**

Denne parameteren viser både egen- og eksternt finansierte utenlandske studenter i høstsemesteret. Eksternt finansierte har de siste par årene ligget på ca. 5 %. Totaltallet av utenlandske studenter stiger markant fra år til år. Hvis vi ser på fordelingen på avdelingene er det største antallet på avdeling LUNA (172), mens andelen disse utgjør av samlet studenttall på avdelingen er klart størst på AØL der de utgjør 19 % av det samlede studenttallet.

### **Tilfredshet med studiet og studiestedet (E)**

Denne parameteren fra høgskolens egen Tilfredshetsundersøkelse, har ligget over 80 % i mange år. Den viste en nedgang fra 2012 til 2014, og vi fikk i 2015 samme resultat som siste år. Parameteren viser resultatene av alt-i-alt-spørsmålet som gis helt til slutt i undersøkelsen. Før det svarer studentene på spørsmål om Faglige utbytte, Service og informasjon, Fysiske forhold og Studentsosialt miljø. På området Service og informasjon gikk resultatene noe opp i 2015, mens de gikk litt tilbake på de tre andre områdene. Variasjonene er små, men for Service og informasjon kan det se ut til at vi er i en svakt stigende tendens over flere år, mens vi for Studentsosialt miljø kan se ut til å være i en tilsvarende svakt fallende tendens.

Resultatene splittes også på grupper av studier på hver avdeling. Dette gir avdelingene og fagmiljøene et nyttig bilde av hvordan ulike tiltak har slått ut på de ulike studentgruppene. Mange tiltak er av en slik karakter at de treffer bare deler av studentgruppene, og slike dataanalyser gir derfor bedre svar på slike forhold.

Resultatene fra Tilfredshetsundersøkelsen blir hvert år analysert og drøftet både på høgskolenivå og i avdelingene. De siste årene har de også vært sett i sammenheng med Studiebarometeret for å få et mer nyansert basert bilde at forholdene.

Vi har en tilsvarende parameter under virksomhetsmål 1.1 som viser resultater fra Studiebarometeret. Denne er noe mer spisset mot faglige og pedagogiske spørsmål der Tilfredshetsundersøkelsen spør mer om flere typer forhold. Resultatene fra Tilfredshetsundersøkelsen ligger 5-8 prosentpoeng høyere enn tilsvarende fra Studiebarometeret. Det er vanskelig å si foreløpig hva som er grunnen til dette, men det er ikke unaturlig at to ulike undersøkelser gir litt ulike utslag. Det er også nå i gang et arbeid for å prøve å samordne disse to undersøkelsene, slik at høgskolen kan jobbe mer samlet i en god årsrytme med både innhenting, bearbeiding og oppfølging av data om studentenes tilfredshet.

### **Antall timer videobasert undervisning (E)**

Her måler vi antall timer med opptak og sanntids videokonferanse knyttet til høgskolens eget videokonferansesystem. Slike opptak gjøres i all hovedsak i et spesialutstyrt studio på ett av våre campus, og studentene får så tilgang til opptaket på nettet i streamet format, vanligvis gjennom en lenke i Fronter. Ved sanntids

videokonferanse skjer kommunikasjonen mellom to rom som har nødvendig utstyr og med lærer og studenter til stede samtidig i de to rommene. Noen ganger fra et studio til et auditorium, men mange ganger også fra et auditorium med studenter til et annet auditorium eller klasserom med studenter. Det må nevnes her at timetallet for videokonferanse er noe upresist fordi en times sending mellom to interne punkter i høgskolen her teller som to timer. Kanskje utgjør dette omtrent 500 timer, slik at reelt timetall.

Vi ser at vi gjør omtrent like mye opptak i 2015 som i 2014. Men det ble gjort drøyt 200 timer eller ca. 10 % mer videokonferanse i 2015. Vi har ikke eksakte tall som viser den interne fordelingen av dette, men inntrykket ut fra det produserte resultatet tilsier at det er størst aktivitet på campus Rena med Elverum som nummer to og deretter Hamar. Også på Evenstad/Blæstad har noen nå begynt med slike opptak.

Når det gjelder bruken av videokonferanse er det fjernundervisning fra Elverum til Kongsvinger som utgjør den største andelen. De siste par årene er imidlertid denne teknologien også tatt i bruk i felles forelesninger mellom Evenstad og Blæstad, og brukes nå på flere ulike måter for å utnytte ressurser og kompetanse godt på tvers av de to campusene.

I tillegg til de to løsningene som denne parameteren måler er det en økende virksomhet med opptak av forelesninger på faglig ansattes egne PC-er til Uninett sin løsning med TechSmith Relay. Med denne løsningen kan ansatte lage og streamer opptak på kontor eller andre steder og gjøre dette tilgjengelig for studenter i streamet format.

## **Sektormål 4**

Effektiv, mangfoldig og solid høyere utdanningssektor og forskningssystem

### **Virksomhetsmål 4.1**

HH skal videreutvikle sin profil og sine faglige spissområder, og gjennom bevisst kompetansebygging sikre god kvalitet og profesjonalitet i alle deler av høgskolens virksomhet.

#### *Videreutvikling av profil og spissområder*

Høgskolen har i 2015 arbeidet aktivt med videreutvikling av vår faglige profil. Stikkord er en bred grunnflate i en utdannings- og forskningspyramide - med årsstudier og bachelor utdanninger i bunn (21 BA-program), videre utfyllt med 2 grunnskolelærerutdanninger og 1 lektorutdanning. Oppover i pyramiden tilbyr høgskolen pr i dag 10 masterutdanninger og spissen utgjøres av 2 Phd program. Vi bredder nå ut pyramiden med nye mastergradssatsinger; ved avdeling ØLR er det akkreditert og igangsatt ny masterutdanning innen økonomi og ledelse rettet inn mot næringslivet. Ved avdeling LUNA er det akkreditert ny masterutdanning i realfagsdidaktikk. Fra avdeling FH sendte vi i februar inn akkrediteringssøknad til NOKUT for Master i idrettsvitenskap med vekt på bevegelsesglede i kroppsøving og idrett.

Parallelt med dette arbeider HH systematisk for å styrke sin rolle inn mot samfunns- og arbeidsliv; ved Avdeling AØL har vi igangsatt arbeidet med å etablere «Evenstad Innovation Center», som en måte å følge opp det tredje hjørnet av kunnskapstriangelet på – å legge til rette for at avdelingens undervisning og forskning bidrar til næringsutvikling (kommersialiserings- og innovasjonsdimensjonen). Avdeling FH har videreutviklet samarbeidet med Sykehuset Innlandet og andre virksomheter gjennom etableringen av kombi-stillinger. Dette styrker avdelingens

forsknings- og utviklingsarbeid, noe som også leder fram mot nye studietilbud på høyere nivå. De nevnte satsningene er muliggjort gjennom samarbeid med eksterne, og styrker høgskolens relevans og kvalitet.

#### *Kompetansebygging, kvalitet og profesjonalitet i alle deler av virksomheten*

Innlandsuniversitetsprosjektet (2000 – 2012) medførte en sterk faglig utvikling ved HH. Høgskolens visjon rommer fortsatt en universitetsambisjon, noe som krever en kontinuerlig faglig kompetansebygging. HH har passert 50% 1. kompetanseandel blant UFF personale (har ligget mellom 51 – 53% de to siste årene), men vi arbeider for å øke denne andelen. Med en universitetsambisjon bør denne heves til mellom 60 og 70% på sikt.

Høgskolen stimulerer sine ansatte i UFF stillinger til å arbeide målrettet mot faglige opprykk. I 2015 har høgskolen hatt 5 opprykk til professor, 3 opprykk til dosent, 4 opprykk til førsteamanuensis og 2 opprykk til førstelektor. Også pedagogisk kompetanse forsøker vi å bygge bevisst; høgskolen har gjennom mange år, i samarbeid mellom HiL og HiG, gjennomført et 15 studiepoengs program i høgskolepedagogikk, som tilbys nytilsatte undervisere uten formell pedagogisk utdanning. Kurset er også tilgjengelig for øvrige interesserte ved høgskolen. 8 ansatte fra HH deltok på dette i 2015. Vårt prosjektteam for utvikling av digitale verktøy i undervisningen har i 2015 startet et opplæringsprogram for nyansatte i UFF stillinger, og gjennomført lynkurs og pedagogiske fagdager knyttet til digitale verktøy.

Også for teknisk/administrative stillinger driver vi videreutvikling. Det er et mål at det ikke tenkes for begrenset om oppgaveløsningen i disse stillingene. Høgskolen søker ansatte med analyse- og utredningskompetanse, for å stimulere til forbedringer og forenklinger.

For ansatte i administrative stillinger er det i 2015 gjennomført 2 store personalseminarer der ansatte på tvers av høgskolens avdelinger og fellesleddet har vært samlet for å utvikle flyt og kvalitet i oppgaveløsning innen alle teknisk/administrative områder.

Årlig tilbys kompetanseutviklingsmidler for ansatte i teknisk/administrative stillinger. I 2015 har administrativt ansatte fått støtte til MA-utdanningsløp, års- og halvårsstudier. I tekniske stillinger er det gitt støtte til fagbrev og til norskkurs.

### **Kvalitative styringsparameter**

#### **Solide fagmiljøer (N)**

Vår definisjon av solide fagmiljøer er miljøer der høgskolen holder et høyt akademisk nivå, målt i andel 1. stillinger. Videre er bredden i fagmiljøet avgjørende for å redusere risikoen knyttet til sykdom og liknende hos enkeltpersoner. Videre skal forskningen aktivt underbygge undervisningen innenfor alle våre studietilbud. Vår erfaring er at gjennom rekruttering av faglig spisskompetanse, så drar disse med seg andre i fagmiljøet – opp mot et stadig høyere nivå på forsknings- og utviklingsarbeidet. Det er også avgjørende med høy studenttilfredshet.

Majoriteten av HHs fagmiljøer vil på denne bakgrunn kunne defineres som solide. På enkelte områder har vi imidlertid sett utfordringer knyttet til å rekruttere høy nok kompetanse. Dette er særlig innenfor områdene matematikk-didaktikk, sykepleie, tannpleie og økonomifag. Her ser vi at vi må jobbe langsiktig med faglig kvalifisering av eget personale for å oppnå ønsket kompetansesammensetning.

**Kvantitative styringsparameter**

	<i>Resultat</i>					<i>Ambisjon</i>
	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>	<i>2014</i>	<i>2015</i>	<i>2015</i>
Andel førstestillinger av totalt antall undervisnings- og forskerstillinger (E)	43 %	45 %	45,2 %	51,3 %	51,1 %	52 %
Antall årsverk professorer (E)	18,9	23,15	30,7	33,9	37,4	35

**Kommentarer til kvantitative styringsparametere****Andel førstestillinger av totalt antall undervisnings- og forskerstillinger (E)**

Alle avdelinger har over tid arbeidet bevisst med å øke andelen med førstestillingskompetanse og ved avdelingene LUNA, ØLR og AØL har de aller fleste som tilsettes fast, førstekompetanse. Disse avdelingene har en andel førstekompetente på rundt 60 % (avdelingen på Evenstad har over 70 %). Likevel har veksten i andel førstestillinger stoppet opp i 2015 (gått ned 2 promille), og vi har ikke oppfylt ambisjonsnivået. Størst utfordring har avdeling FH. Særlig sykepleierutdanning og tannpleierutdanning er studier med korte tradisjoner som høyere utdanning, og det er fortsatt et begrenset antall førstekompetente i Norge på disse feltene. Rekruttering av førstekompetente er derfor vanskelig, og avdelingens kompetansebygging må i sterk grad baseres på utvikling av allerede tilsatte. Dette er et arbeid som tar tid, og personalskifter høstsemesteret 2015 har gitt et nedadgående utslag på statistikken. HH har imidlertid høye ambisjoner og har iverksatt tiltak for intern utvikling av førstekompetanse.

**Antall årsverk professorer (E)**

Høgskolen har hatt en fortsatt positiv utvikling i antallet professorkvalifiserte, og var på telletidspunktet bemannet med 37,4 årsverk innen denne stillingskategorien. Det foregår fortsatt målrettet rekruttering av professorer for generelt å styrke høgskolen innenfor de områder der høgskolen gir MA-utdanninger, og for å opprettholde faglig tyngde og erstatte avgang innenfor de områdene der høgskolen gir doktorgrads-utdanninger. Høgskolen har som mål å ytterligere øke andelen ansatte på professor-nivå.

**Virksomhetsmål 4.2**

HH skal være en effektiv institusjon, ha høy kvalitet i økonomi-, personal- og annen ressursforvaltning, og søke kontinuerlig forbedring i ledelse, organisering og administrasjon for en flercampusstruktur.

*Kvalitet i forvaltning og administrasjon*

Avslutning og rapportering av regnskap gjennomføres 9 ganger pr år. Regnskapsrapporter blir kontinuerlig gjennomgått med de som har budsjettmyndighet. Dette arbeidet legger til rette for at høgskolens aktiviteter gjennomføres innenfor inntektsrammene. Høgskolestyret blir informert om status for områdene økonomi (regnskap og prognose), personal og innkjøp i virksomhetsrapportene. Det er innenfor økonomiforvaltningen kontinuerlig fokus på internkontroll. Det er gjennomført styrings- og ressursdialogmøter med den enkelte avdeling, med fokus på økonomi og bemanning, langsiktige planer og langtidsbudsjetter.

Det foregår et kontinuerlig arbeid for å utvikle og forbedre retningslinjer, rutiner og kompetanse innenfor alle administrative fagområder. I tillegg til tidligere håndbøker knyttet til personal-, HMS- og ledelsesområdene, er det i 2015 utarbeidet

økonomihåndbok, og igangsatt arbeid med en utdanningshåndbok. Gjennom 2015 har vi jobbet med å videreutvikle bruken av arkivsystemet P360. Dette har vi blant annet gjort ved å tilby og gjennomføre opplæringstiltak for ledere og saksbehandlere. For å sikre en forskriftsmessig og effektiv dokumentasjonsforvaltning har vi også gjennomgått alle arkiverings- og saksbehandlingsrutiner, og etablert nye rutiner for kvalitetssikring av registrerte dokumenter.

Det har i 2015 vært rettet særlig oppmerksomhet mot «Internkontroll», og det ble blant annet våren 2015 gjennomført et lederforum (inkluderer alle ledere med fag- og personalansvar) med DFØ - med temaet «Statens krav om intern kontroll – hva betyr det for en høgskole». Høgskolen har også deltatt i DFØs «Samarbeidsforum internkontroll», og arbeider kontinuerlig med å øke intern forståelse og praksis knyttet til internkontroll-virksomhet.

I 2015 er det igangsatt en prosjektgruppe som ser på utviklingen av høgskolens økonomisystemer. Målet er økt digitalisering som gir endring i økonomiarbeidet - fra manuelle prosesser til digitale prosesser, med sikte på ytterligere økt kvalitet i regnskapet. Lønnskontoet jobber også med økt digitalisering innenfor lønnsforvaltningen, og har blant annet tatt i bruk registrering av arbeidstid for ansatte i tekniske og administrative stillinger i SAPs selvbetjeningsløsning samt tatt i bruk DFØs «app» for registrering av fravær og tid.

Høgskolen har utviklet profilsider for ansatte for å kunne profilere forskere og undervisningspersonell som viktige ressurser i vår kjernevirksomhet. Ansattprofilen er blant annet knyttet opp mot det nasjonale forskningsinformasjonssystemet Cristin. Det arbeides videre med struktur og innhold for å presentere forskningen ved høgskolen på en god måte til omverden. Internasjonalt samarbeid og konkurranse om forskningsmidler gjør det nødvendig å satse mer på tilrettelegging av informasjon på engelsk om høgskolen.

Det har vært arbeidet mye med å legge til rette for bedre informasjon om høgskolens studietilbud slik at potensielle søkere kan gjøre informerte valg. I tillegg til oppdaterte studie- og emneplaner, med beskrivelser av blant annet læringsmål, har vi også fått på plass informasjon om hvilket pensum som er knyttet til emnene i studiet.

Høgskolen har innført «MinSide» for studenter, med målsetting om både å forenkle og effektivisere studiehverdagen, samt å heve kvaliteten på informasjonen i de ulike studentsystemene. Videre tester høgskolen ut en online dialogløsning («chat») myntet på studiesøkere. Dette er en førstelinjetjeneste der hensikten er å bygge ned terskelen for søkere til å ta kontakt med høgskolen. Tjenesten bemannes på dagtid av folk i studieadministrasjonen, mens den på kveldstid bemannes av studenter i vårt ambassadørteam. Bedre informasjonstilgang og mer innslag av selvbetjening for studentene vil på sikt også kunne rasjonalisere enkelte arbeidsoppgaver i studieadministrasjonen. Det studieadministrative arbeidet er utviklet ved ny organisering, og ved etablering av fagteam på tvers av avdelingene. Fagteamarbeidet har et overordnet fokus på hvordan studieadministrasjonen på best mulig måte kan støtte opp om den faglige satsingen og samtidig følge regel- og rammeverk.

Innenfor innkjøp har høgskolen jobbet med å utnytte de eksisterende systemløsningene bedre. Eksempelvis gjelder dette anbudsgjennomføringsverktøyet (mengdeevaluering), for bedre å kunne sammenligne tilbud fra ulike aktører og dermed gjennomføre mer profesjonelle anbud. Det er også blitt gjort en jobb med å analysere alle innkjøp fra leverandører i 2015 - for å få økt kontroll på kontrakter og anbud. Dette vil videreutvikles slik at vi får en god internkontroll på alle innkjøp. Etter gjennomgang av all leverandørgjeld som overstiger frikjøp - er det jobbet med å identifisere eventuelle leverandører uten avtale, og inngå avtaler med disse.



*Ledelse og organisering*

Høsten 2014 fattet høgskolestyret vedtak om innføring av lovens alternative modell for styring og ledelse; tilsatt rektor. Det har våren 2015 pågått prosesser for å tilrettelegge for implementering av ny modell, med tilsetting av rektor og prorektorer, og med valg/oppnevning av nytt styre. Det nye styret har arbeidet med formalisering av roller og ansvarsområder innen den nye organisasjonsstrukturen og fastsatt instruks for den daglige ledelse og tilhørende delegasjonsbestemmelser videre nedover i organisasjonen. Prorektorene er gitt både faglig- og administrativt lederansvar, og tilsvarende modell er tatt i bruk ved to av høgskolens avdelinger, der prodekanene (Utdanning og Forskning) på samme måte har helhetlig ansvar. Det er vedtatt at høgskolens administrative matriseorganisering skal videreføres. Høgskoledirektøren har det samlede koordinerende ansvaret for den samlede administrasjonen ved høgskolen.

Høgskolens elektroniske lederhåndbok er etablert som et støtteverktøy for utøvelse av ledelse i høgskolen, blant annet ved at ledernes ansvar er tydeliggjort. Høsten 2015 gjennomførte høgskolen interne kurs knyttet til temaet ledelse- og ansattrekruttering. På avdelingsnivå er det arbeidet med å videreutvikle lederskap og utvikling av en felles ledelseskultur. Generelt arbeides det med videreutvikling av sammenhenger mellom lederskap og medarbeiderskap på mange områder, jf pkt 4.3 om oppfølgingen av medarbeiderundersøkelsen.

**Kvalitative styringsparameter****Langsiktig økonomisk planlegging (N)**

Høgskolen har siden 2013 utviklet et langtidsbudsjett med en horisont på tre år, med årlig rullering. Arbeidet med langtidsbudsjettet for perioden 2016 - 2018 ble startet i februar 2015, og utgjorde en del av grunnlaget for den årlige utarbeidelsen av årsbudsjettet for 2016.

**Målrettet arbeid med sikte på å bygge en utviklingsorientert og fremmede ledelses- og medarbeiderskapskultur. (E)**

Høgskolen i Hedmark har over flere år rettet oppmerksomhet mot samspillet mellom godt lederskap og godt medarbeiderskap. God involvering av medarbeidere og samspill med sikte på å skape et samarbeidsklima hvor medarbeidere har forståelse og respekt for hverandres oppgaver, har vært sett på som en nøkkel til et kreativt og godt arbeidsmiljø der medarbeidere tar mye ansvar. Medarbeiderundersøkelsen i 2015 viser framgang i vurderingen av nærmeste leder og at det er en sterk sammenheng mellom opplevelsen av godt lederskap og generell trivsel med arbeidsplassen blant ansatte. Undersøkelsen viser også at vi fortsatt har utviklingsutfordringer knyttet til ledelse. Dette følges videre opp i 2016.

**Kvantitative styringsparameter**

	<i>Resultat</i>					<i>Ambisjon</i>
	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>	<i>2014</i>	<i>2015</i>	<i>2015</i>
Totalt antall årsverk (E)	459	458,5	507,4	525,6	556,1	553
Antall fremlagte periodiserte driftsregnskap per år (E)	10	9	9	9	9	9
Antall fremlagte virksomhetsrapporter til styret per år. (E)	6	4	5	5	6	5
Antall bestillinger foretatt over HHs e-handelsløsning (E)		276	800	1065	1176	1150

	Resultat					Ambisjon
	2011	2012	2013	2014	2015	2015
På områder hvor det foreligger rammeavtale: Andel bestilte produkter med avtalepris (E)					75 %	75 %

## Kommentarer til kvantitative styringsparametere

### Totalt antall årsverk (E)

Utvikling i antall årsverk er fortsatt én av de vesentligste parameterne for økonomistyringen. Med bakgrunn i økt studenttall og en vesentlig økning i studiepoengproduksjonen de foregående år (med tilhørende styrking av den resultatbaserte inntekten) har høgskolen hatt en markant økning i antall årsverk som på talletidspunktet ligger høyere enn budsjettet. Den faktiske stillings-bruken pr. 31.12.15 har imidlertid gått ned igjen, og er ca. 4 årsverk lavere enn budsjettet. Høgskolen følger årsverksutviklingen tett, og i arbeidet med langtidsbudsjett er utvikling i årsverk planlagt i tråd med høgskolens faglige satsinger og fremtidige utfordringer.

### Antall fremlagte periodiserte driftsregnskap per år. (E)

Høgskolen fremlegger periodisert, avsluttet driftsregnskap 9 ganger per år. Det bidrar til å sikre løpende oversikt over den økonomiske utviklingen, og gir grunnlag for intern dialog og vurderinger av behov for justeringer i bruk av midler.

### Antall fremlagte virksomhetsrapporter til styret per år. (E)

Virksomhetsrapporten er ett av de viktigste verktøy for å sikre høgskolestyret løpende innsikt i utviklingen av høgskolen på en rekke sentrale økonomiske og personalmessige områder. Vi har som ambisjon å levere virksomhetsrapport til hvert styremøte, hvilket er oppfylt for 2015.

### Antall bestillinger foretatt over HHs e-handelsløsning (E)

Antall bestillinger over e-handelsløsningen viser at vi har nådd målet satt for 2015.

### Andel bestilte produkter med avtalepris på områder hvor det foreligger rammeavtale(E)

Gjennomgang av ordrene tyder på at de fleste bestillinger hvor det finnes avtalepris, blir etterfulgt. Noen avvik er funnet, men dette kan skyldes at det har påløpt ekstra kostnader, som for eksempel frakt.

## Virksomhetsmål 4.3

HH skal sikre et helsefremmende og mangfoldig arbeidsmiljø, styrke kulturen for sikkerhet og beredskap og som arbeidsgiver ivareta særskilte samfunnsoppgaver.

### *Et helsefremmende arbeidsmiljø - medarbeiderundersøkelse*

Medarbeiderundersøkelsen er høgskolens viktigste verktøy for det systematiske arbeidet med utvikling av det psykososiale og organisatoriske arbeidsmiljøet. Undersøkelsen skal være et verktøy både for å bevisstgjøre oss på det som er bra og vedlikeholde dette, samt styrke områder hvor vi bør bli bedre. Det ble gjennomført medarbeiderundersøkelse våren 2015, der verktøyet AVANT ble benyttet (samme verktøy som i 2012). Undersøkelsen ble planlagt og gjennomført i tråd med en fastsatt institusjonell plan som ble utarbeidet av en partssammensatt arbeidsgruppe høsten 2014. I planen var det lagt særlig vekt på betydningen av gode oppfølgingsprosesser.

Undersøkelsen hadde en svarprosent på 85 %, og gir som overordnet tilbakemelding at 85 % av de ansatte er alt i alt tilfreds eller meget tilfreds med jobben ved HH. Hovedfunnene av undersøkelsen for øvrig viser at høgskolens umiddelbare styrker er knyttet til arbeidsoppgavene og engasjementet blant medarbeiderne. Sammenlignet med undersøkelsen i 2012 har høgskolen en særlig positiv fremgang i vurderingen av forhold knyttet til medarbeidersamtalen, nærmeste leder og samarbeidet i avdelingen. Undersøkelsen viste samtidig at høgskolen generelt har utfordringer knyttet til at ansatte opplever stor arbeidsbelastning, og at det oppleves utfordringer med balansen mellom arbeid og fritid og opplevelse av anerkjennelse for den jobben man legger ned. Undersøkelsen gir rapporter for alle enheter med mer enn 5 respondenter, og har vært fulgt opp med prosesser for hver slik enhet, i tillegg til de prosesser som er igangsatt på overordnet avdelingsnivå.

I løpet av våren og høsten 2015 har avdelingene arbeidet med oppfølging av undersøkelsen gjennom identifisering av hva som er enhetenes styrker og forbedringsområder, utarbeidelse av handlingsplaner og oppfølging av disse.

Enkelte avdelinger har gjennom undersøkelsen avdekket særskilte utfordringer ved arbeidsmiljøet, der kommunikasjon om faglige forhold har låst seg og blitt til personlige motsetninger og både bidratt til vanskelig samarbeid og en vanskelig kommunikasjonskultur. Vi har oppfattet dette også som et utslag av at det i akademia kan være vanskelig å kommunisere når en opplever faglig uenighet. Tematikk i tilknytning til dette har derfor blitt trukket inn i høgskolens generelle oppfølging av undersøkelsen, i tillegg til å bli behandlet i den aktuelle avdelingen. Som en del av høgskolens interne HMS grunnkurs våren 2016 gjennomføres et internt seminar der avdelingenes oppfølgingsarbeid av siste undersøkelse presenteres.

#### *Kultur for sikkerhet og beredskap.*

Høgskolens arbeid med oppfølging av 22.-juli kommisjonens rapport er videreført i 2015.

Høgskolen har drevet et kontinuerlig forbedringsarbeid, med hensyn til planverk, rutiner, informasjon og opplæring. Dette gjelder både på institusjons- og avdelingsnivå. Det nye høgskolestyret ble høsten 2015 orientert om høgskolens arbeid med samfunnsikkerhet og beredskap og styret vedtok prinsipper for organisering av beredskapsarbeidet. Når det gjelder en konkretisering av gjennomførte aktiviteter i 2015 vises til årsrapportens kapittel 4.4.

### **Kvalitative styringsparameter**

#### **Systematisk oppfølging av arbeidsmiljø, mangfold og likestilling. (E)**

##### *Systematisk HMS-arbeid*

Høgskolens systematiske arbeid med helse-, miljø og sikkerhet er hjemlet i Internkontrollforskriften og i tillegg forankret i høgskolens verdier og strategiske plan. Arbeidet skal bidra til at høgskolens overordnede målsettinger nås. HMS-arbeidet bygger på en strategi om fire innsatsområder: Helsefremmende, forebyggende, oppfølgende og tilbakeførende arbeid.

Gjennom det systematiske arbeidet med helse, miljø og sikkerhet gjennomføres et bredt spekter av helsefremmende og forebyggende aktiviteter. Som et ledd i utvikling av et helsefremmende arbeidsmiljø var det, som påpekt over, i 2015 lagt vekt på oppfølgingsarbeidet etter medarbeiderundersøkelsen. En god dialog mellom ledere og medarbeidere for å identifisere både styrker og forbedringsområder, vil fungere både helsefremmende og forebyggende .

Det er videre inngått ny avtale med høgskolens bedriftshelsetjeneste, Frisk HMS, gjeldende fra 01.01.2015 for levering av HMS-tjenester til høgskolen. Frisk HMS bidrar aktivt i høgskolens systematiske HMS-arbeid, arbeidshelseundersøkelser, arbeid med forebygging og oppfølging av sykmeldte og med veiledning og rådgivning for å styrke lederes kompetanse i håndtering av krevende situasjoner. Gjennom forebyggende tiltak som blant annet arbeidsplassvurderinger, vernerunder, risikovurderinger og medarbeidersamtaler drives et kontinuerlig og systematisk arbeid for å fremme helse og forebygge uhelse. Høgskolen har fortsatt et lavt sykefravær, og vi antar at arbeidet med tidlig og tett dialog mellom leder og sykmeldt for å finne hensiktsmessige tilretteleggingstiltak som muliggjør at den sykmeldte kan komme raskest mulig tilbake i arbeid, helt eller delvis, medvirker til det. I nært samarbeid og drøftinger med både bedriftshelsetjeneste og NAV arbeidslivssenter er det funnet frem til individuelle tilpasninger og løsninger for at sykmeldte skal kunne være i arbeid i så stor grad som mulig. Dette er gjort både ved tilpasninger av arbeidsoppgaver, fleksible arbeidstidsordninger med delvis arbeid hjemmefra og med fysiske tilrettelegginger. Høgskolen gjennomfører dialogmøter med oppfølgingsplan også for ansatte med gradert sykmelding, selv om dette ikke lenger er pålagt.

Som IA-bedrift har høgskolen tett dialog med NAV Arbeidslivssenter og benytter NAVs virkemidler der dette er relevant.

#### *Mangfold, likestilling og antidiskriminering*

Arbeid med å avverge diskriminering og sikre mangfold og likestilling har vært forankret i Mangfolds- og likestillingsutvalget. Rektor har ledet dette utvalget. Temaet Mangfold på arbeidsplassen ble ved medarbeiderundersøkelsen 2015 viet større plass enn tidligere ved at det var tatt inn flere spørsmål under denne kategorien. Mangfold oppnådde høyeste vurderinger av samtlige kategorier. Hele 92 % svarer at de opplever at de ser mangfold på arbeidsplassen som en styrke. Når det gjelder redegjørelse for mangfold og likestilling vises for øvrig til separat likestillingsredegjørelse.

#### **Kvantitative styringsparameter**

	<i>Resultat</i>					<i>Ambisjon</i>
	2011	2012	2013	2014	2015	2015
Sykefraværspersent (E)	4,78 %	4,67 %	3,22 %	3,31 %	3,64 %	4,0 %
Andel ansatte som er tilfreds på jobben(E)	*	82 %	*	*	85 %	80 %
Andel kvinner i dosent og professorstilling (N)	25 %	27 %	38,4 %	35,6 %	38,3 %	38 %
- Professorstilling				33,6 %	36,9 %	35 %
- Dosentstilling				46,6 %	44,1 %	40 %
Andel midlertidig ansatte (N)						
- Saksbehandler-/utreder stillinger	10,8 %	15,3 %	16,3 %	11,24 %	10,2 %	10 %
- Støttestillinger for undervisning, forskning og formidling	4,2 %	0 %	14,3 %	11,21 %	15,8 %	10 %
- Undervisnings- og forskerstillinger	18,0 %	11,9 %	14,8 %	14,21 %	16,2 %	12 %

\*Medarbeiderundersøkelse ikke gjennomført det aktuelle år

## Kommentarer til kvantitative styringsparametere

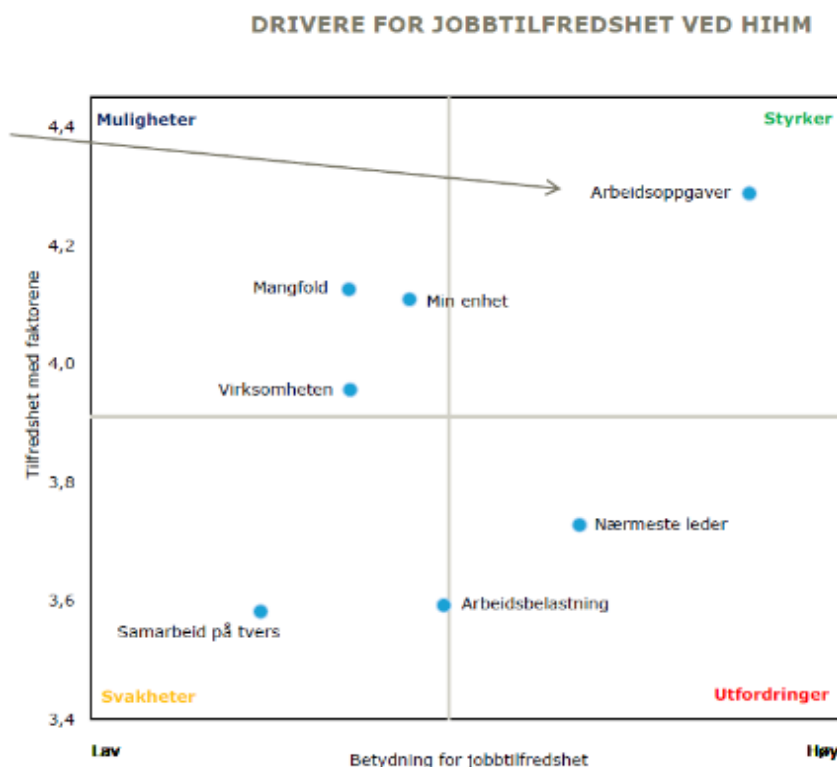
### Sykefraværsprosent (E)

Høgskolen har et lavt sykefravær. Fra 2012 – 2013 gikk fraværet kraftig ned. Selv om det deretter har hatt en liten økning hvert år, er fraværet fortsatt lavt og ligger godt under det nivået vi satte oss som mål da vi ble IA-virksomhet. Når vi ser på sykefravær splittet på stillingskategori og kjønn, ser vi at økningen fra 2014 til 2015 gjelder kvinner i alle stillingsgruppene, mens det det har vært en nedgang i sykefraværet blant menn innen alle stillingsgrupper. Høgskolen har et egenmeldt fravær på ca 0,6 prosent.

### Andel ansatte som er tilfreds på jobben(E)

MU i 2015 hadde en svarprosent på 85 %. På utsagnet «Jeg er alt i alt tilfreds med jobben min» svarte 85 % av respondentene «enig» eller «helt enig». Dette er over ambisjonsnivået som var satt, - og også bedre enn resultatet fra 2012 (82 %).

Undersøkelsen viser imidlertid stor variasjon i jobbtilfredsheten på tvers av enheter. Den viktigste driveren for jobbtilfredshet ved høgskolen er arbeidsoppgaver, jf følgende figur. Dette området er både viktig for medarbeidere og det oppnår høye vurderinger. Forhold knyttet til nærmeste leder er en annen viktig driver for tilfredshet, men oppnår noe lavere resultater enn arbeidsoppgaver. Det som særlig skiller enheter med høy og lav tilfredshet er forhold knyttet til nærmeste leder. Det er også temaområdet «Nærmeste leder» som varierer mest på tvers av campus, samtidig som det er en viktig driver for medarbeidernes jobbtilfredshet.



### Andel kvinner i dosent og professorstilling (N)

Høgskolen i Hedmark har fortsatt en positiv utvikling i fordelingen mellom kvinner og menn i ledende faglige stillinger, og nærmer seg målet om en fordeling innenfor rammen 60/40 for professorer.

### **Andel midlertidig ansatte (N)**

Andelen midlertidige tilsatte i teknisk/administrative stillinger er redusert, men har økt for både undervisnings- og forskerstillinger og for støttestillingene. Når det gjelder støttestillingene er det snakk om et relativt lite utvalg, der relativt få vikarer knyttet til fødselspermisjoner har medført store statistiske utslag. For undervisnings- og forskerstillingene er andelen imidlertid høyere enn vi har hatt som ambisjon. Samtidig vil vi peke på at for Høgskolen i Hedmark er denne situasjonen oversiktlig, og rapporten vi har avgitt til KD om midlertidige ansettelser ved vår institusjon, viser at ansatte ikke blir gående lenge i midlertidige tilsettingsforhold hos oss.

### **Samlet vurdering av måloppnåelse for sektormål 4**

Vi mener at Høgskolen i Hedmark er en effektiv institusjon, som oppnår gode resultater på tross av at høgskolen er blant de strammest finansierte i sektoren. Høgskolen har i 2015 styrket den faglige profilen ved alle avdelinger, har ytterligere økt studenttilstrømmingen, og har gjennom en streng økonomisk styring lagt grunnlaget for en helhetlig forvaltning av virksomheten der vi bygger kompetanse og utnytter økonomiske midler og menneskelige ressurser på en stadig bedre måte. Økonomistyringen, basert kortsiktig på jevnlig regnskapsavslutninger og langsiktig på langtidsbudsjettering, legger grunnlaget for å tilpasse virksomheten til rammevilkårene.

Vi mener at vi er i kontinuerlig forbedring av vårt arbeid med å tilby studentene relevante, gode utdanninger som gjør dem beredt for å fylle samfunnets behov for oppgaveløsning i forskjellige yrker og funksjoner. Vi mener videre at vårt arbeid med å utvikle forskningsvirksomheten ved høgskolen både bidrar til generell økning av kunnskap i samfunnet, og samtidig bygger opp under undervisningsarbeidet som utføres ved høgskolen. Studenter får forskningsbasert undervisning, og de involveres i økende grad i forskningen på måter som styrker deres kunnskaper om dennes betydning for samfunn og samfunnsutvikling.

Vi mener at høgskolen framstår som en attraktiv arbeidsplass, med interessante og utfordrende arbeidsoppgaver. 85 % av de ansatte er tilfreds eller meget tilfreds med jobben ved HH. Det er lavt sykefravær og avgangsalderen øker. Det er god søkning til utlyste stillinger. Samtidig ser vi at det på en del områder er en økende konkurranse om faglig ansatte med den høyeste kompetanse. Høgskolen vil ufortrødent måtte arbeide videre med ytterligere styrking av virksomheten på grunnlag av høgskolens visjon: «Kunnskapsutvikling for og med arbeids- og samfunnsnivå - på vei mot Universitet».

-----

## **3.2 Samfunns- og effektmål for byggeprosjekter**

Høgskolen hadde ingen byggeprosjekter det skal beskrives samfunns- og effektmål for i 2015.

## **3.3 Supplerende tildelinger over kapittel 260 og 281**

Gjennom 2015 har høgskolen fått supplerende tildelinger over statsbudsjettets kapittel 260 og 281. Dette er strategiske midler til bestemte formål, basert på særskilte prioriteringer og felles tiltak for universiteter og høgskoler.

### **Senter for bioøkonomi – kap 260 post 50**

I Stortingets behandling av statsbudsjettet for 2015 og 2016 ble det for hvert av årene tildelt kr 2 mill til Senter for bioøkonomi, jf. Innst. 360 S (2014-2015), Prop. 119 S (2014-2015), Prop. 1 S (2015-2016 og Innst. 12 S (2015-2016).

I tildelingsbrevet het det: Kunnskapsdepartementet tildeler med dette 2 mill. kroner til Senter for bioøkonomi ved Høgskolen i Hedmark. Midlene skal bidra til kommersialisering av forskning. Midlene utbetales til Høgskolen i Hedmarks konto 7694 05 00652.

HH har for begge tildelingene (2015 og 2016) lagt midlene på balansekonti. Ingen av midlene er blitt benyttet, i påvente av endelig avklaring av bruken av disse og hvem som var rette mottaksinstans.

Etter dialog med Kunnskapsdepartementet (februar 2016) er midlene (kr 4 mill) nå blitt overført til Hedmark Kunnskapspark som har rollen som leder av Senter for bioøkonomi.

### **Nye studieplasser 2015 - Kap. 260 post 50 og 70**

Høgskolen ble i brev av 22.6. tildelt 5 nye studieplasser fra studieåret 2015-2016 innen Tannpleie i finansieringskategori D. Beløpet var kr. 197.000. Antall å bachelor i tannpleie ble i 2015 økt fra 20 til 25, og det ble tatt opp 34 studenter i 2015 mot 29 året før.

### **Midler til utvalg- og sekretariat for rammeplanutvalg for ny femårig grunnskole-lærerutdanning – Kap. 281 post 01 - 81015**

Rammeplanutvalget, med ti medlemmer, ble oppnevnt av KD i februar 2015. Professor Lise Iversen Kulbrandstad (HH) ble bedt om å lede utvalget og Høgskolen i Hedmark om å påta seg sekretariatsfunksjonen. Førstelektor Anne Marit Vesteraas Danbolt har ledet sekretariatet, mens førsteamanuensis Thor-André Skrefsrud, seniorrådgiver Ragnhild Narum og førstekonsulent Camilla Marie Tømta har vært medarbeidere. Utvalget har arbeidet etter mandat gitt av KD. Det har møttes til sju samlinger i perioden mars til oktober og dessuten arbeidet per e-post. Mandatets to tidsfrister er begge overholdt. Innen 15.4.15 skulle utvalget avgi en vurdering om behovet for en fortsatt tredelt differensiering av lærerutdanningene for grunnopplæringen. Utvalget sendte sin innstilling 15.4.15. Innen 1.11.15 skulle utvalget levere forslag til forskrift om rammeplan for femårig grunnskole-lærer-utdanning. Utvalget oversendte 29.10.15 «Forslag til Forskrift om rammeplan for lektorutdanning for trinn 1–7» og «Forslag til Forskrift om rammeplan for lektorutdanning for trinn 5–10» til KD. I tillegg, etter dialog med KD underveis, oversendte utvalget «Forslag til Merknad til rammeplan for lektorutdanning for trinn 1–7», «Forslag til Merknad til rammeplan for lektorutdanning for trinn 5–10» samt et utfyllende oversendelsesbrev som beskriver og begrunner forslaget og utvalgets arbeid i lys av mandatet.

Utvalget har møtt den oppnevnte referansegruppen to ganger. I tråd med mandatet har utvalget lagt opp til en åpen og inkluderende prosess. Det ble opprettet en nettside, [www.hihm.no/glu-master](http://www.hihm.no/glu-master) og en Facebook-side: [www.facebook.com/hihm.glumaster](https://www.facebook.com/hihm.glumaster). Hjemmesiden har hatt et eget diskusjonsforum der alle har kunnet gi innspill til ulike spørsmål formulert av utvalget. Forumet har vært i aktiv bruk. Utvalget har også gjennomført dialogmøter med ulike grunnskolelærerutdanningsinstitusjoner over hele landet, hatt regelmessige møter med KD, flere møter med NOKUT og med Nasjonalt råd for lærerutdanning (ansvarlige for de nasjonale retningslinjene) samt bidratt på ulike møter og seminarer.

**KD tildelte 2,3 millioner til arbeidet.** Det bekreftes at midlene er benyttet i samsvar med forutsetningene i tildelingsbrevet. Regnskapet nedenfor viser at kr 110.000 er ubenyttet. I eget brev søker HH om å få bruke de ubrukte midlene til en konferanse studieåret 2016-2017 som retter søkelys mot ett av områdene Følgegruppa for GLU-reformen slår fast at det må arbeides mer med: norsk som andrespråk som del av flerkulturelle perspektiver. Temaet er ytterligere aktualisert i forberedelsene til de nye utdanningene på bakgrunn av de mange nyankomne asyl- og flyktningbarna i skolealder.

**Regnskap**

Lønn leder og sekretariat	1 233 064
Godgjøring utvalgsmedlemmer	360 622
Reiser og møter	420 896
Driftskostnader*	175 419
TOTALT	2 190 001
<i>Ubrukte midler</i>	<i>110 000</i>

\* Interne direktekostnader i form av bl.a.: opprettelse og drift av diskusjonsforum, telefongodtgjørelse, oppretting og drift av nettsider, grafisk støtte, markedsstøtte, regnskapsføring, trykkekostnader, kopiering, porto



## 4. Styring og kontroll i virksomheten

---

### 4.1 Overordnet vurdering

Vår vurdering er at høgskolen har god styring og kontroll, og at høgskolen overholder overordnede føringer og krav i Reglement for økonomistyring i staten, Bestemmelser om økonomistyring i staten, tildelingsbrev og rundskriv.

Det jobbes aktivt i høgskolen med internkontroll og risikovurderinger, men fragmentert. Det har manglet overordnede føringer og prinsipper for arbeidet med å etablere, gjennomføre og følge opp internkontrollen. Vi har derfor i 2015 hatt ekstra fokus på systematikk innenfor internkontroll. Høgskolen har utviklet en virksomhetsovergrepene retningslinje for internkontroll som beskriver «slik sørger vi for effektiv internkontroll hos oss». Målet er at den blir implementert i løpet av våren 2016. Internkontrollen vil være en løpende prosess, integrert i alle høgskolens aktiviteter, og være utformet slik at høgskolens mål kan nås. I tillegg vil det bidra til målrettet og effektiv drift, pålitelig rapportering og overholdelse av lover og regler.

Høgskolen deltok i 2015 på DFØ sitt samarbeidsforum for internkontroll. Arbeidet i denne gruppen pågikk i hele 2015, og det brukes som grunnlag for å videreutvikle internkontrollen i høgskolen. I mai 2015 gjennomførte HH et internt kurs for ledere og medarbeidere om internkontroll. Kurset ble holdt av DFØ, og inneholdt både teori og gruppeoppgaver.

Universitets- og høgskoleloven § 10-1 og § 10-3 gir rammer for hhv rektor og høgskoledirektørs ansvars- og myndighetsområde. Styret har vedtatt «Delegering av myndighet ved Høgskolen i Hedmark» og «Instruks for den daglige ledelse ved Høgskolen i Hedmark». Høgskoleledelsen har vedtatt «Instruks for lederstillinger ved Høgskolen i Hedmark» med videredelegering og generelle stillingsbeskrivelser for dekaner, instituttledere og ledere i Høgskoleadministrasjonens fellesledd. Høgskolen i Hedmark tydeliggjør myndighet, roller og ansvar igjennom tildeling og forvaltning av fullmakter. Det etableres økonomiske fullmakter for ett år av gangen, for å få oversikt og kontroll over hvem som kan forplikte høgskolen innenfor bestemte rammer. Det eksisterer til enhver tid oversikt over hvem som innehar de ulike fullmakter og myndighet i høgskolens arkivsystem. Det medfølger signaturprøver til enhver delegert fullmakt og myndighet. Denne fullmaktstrukturen reduserer risikoen for økonomiske misligheter.

Reglene for delegering av fullmakter innen økonomiforvaltningen er nedfelt i «Hovedregler for økonomiforvaltningen». Det er et supplement til sentrale lover, bestemmelser og reglement.

Det er utviklet rutiner som operasjonaliserer og konkretiserer hvordan oppgavene skal gjennomføres. Og det finnes til enhver tid instruks, retningslinjer og rutiner tilgjengelig i høgskolens håndbøker (økonomihåndbok, personal håndbok og lederhåndbok).

Vår oppfatning er at høgskolens økonomistyring og dens matriseorganisering legger grunnlag for en effektiv, helhetlig forvaltning av virksomheten, der vi bygger kompetanse og utnytter økonomiske midler og menneskelige ressurser på en stadig bedre måte.

Høgskolen avslutter og rapporterer regnskapet 9 av 12 måneder i året. Økonomiske rapporter og resultat kvalitetssikres i controllermøte og gjennomgås av controller sammen med leder eller budsjettansvarlig på den enkelte institutt/avdeling, og vurderes mot budsjett. Det gjør at ledere og budsjettansvarlige tidlig ser hvordan måloppnåelse og resultater står i forhold til fastsatte mål og resultatkrav, og tilrettelegger for at eventuelle vesentlige avvik forebygges, avdekkes og korrigeres.

## 4.2 Likestilling, diskriminering og tilgjengelighet

Høgskolen har utarbeidet egen redegjørelse, knyttet til likestillings- og diskrimineringslovgivningen, og vi viser til denne, se Vedlegg.

## 4.3 Økning av antall lærlinger i statsforvaltningen

Høgskolen utvidet fra fire til seks lærlinger innen service-elektronikerfaget høsten 2015, og det er planer om å øke antallet ytterligere i 2016. Høgskolen har vurdert andre aktuelle fagområder for lærlingeplasser, men konkludert med at det er vanskelig å oppfylle kompetansekravene innen andre områder.

## 4.4 Samfunnssikkerhet og beredskap

### ROS-analyse

I tråd med årsplanen for 2015 ble høgskolens overordnede risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS-analyse) revidert, og på bakgrunn av denne ble det utarbeidet handlingsplan. Handlingsplanen omhandler tiltak i 2015 og 2016, både på institusjons- og avdelingsnivå, der avdelingene blant annet skal gjennomføre ROS-analyser for sine respektive områder.

### Øvelser

Høgskolen planla en bordøvelse med spillelement for høgskolens sentrale krisegruppe i desember, men måtte utsette øvelsen til 2016 på grunn av at vedkommende som skulle lede øvelsen brakk benet og ble sykmeldt. Øvelsen gjennomføres i vårhalvåret 2016.

### Samvirke med eksterne

Flere av avdelingene etablerte høsten 2015 samarbeid med vertskommunen om samfunnssikkerhet og beredskap, og resten av avdelingene planlegger dette våren 2016.

Høgskolen tok høsten 2015 initiativ til et samarbeid med alle leietakere på Terningen Arena, Elverum, for å lage en felles beredskapsplan. Alle virksomhetene på Terningen Arena har et selvstendig ansvar for sikkerhet og beredskap for egen virksomhet, så planen er avgrenset til hendelser som medfører øyeblikkelig eller pågående alvorlig trussel mot liv og helse, der det kreves en viss grad av samordnet reaksjon og handlingsmønster. Arbeidet er gjennomført i nært samarbeid med politiet og vil bli ferdigstilt i 2016.

### Andre forhold knyttet til sikkerhet og beredskap

Høgskolen gjennomførte i regi av politiet våren 2015 kurs om beredskap, kommunikasjon og håndtering av kriser og vanskelige situasjoner, og det er gjennom samarbeid med representanter fra avdelingene, Studentsamskipnaden i Hedmark og Læringsmiljøutvalget utarbeidet retningslinjer for håndtering av krevende situasjoner med studenter. Videre er det utarbeidet tiltakskort/sjekkliste og retningslinjer for håndtering av innringte trusler.

Departementet gjennomførte rett før jul 2015 tilsyn med høgskolens arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap. Høgskolen har mottatt tilsynsrapporten, og vil behandle oppfølgingen av denne i høgskolestyrets møte i april.

### Informasjonssikkerhet

Høgskolen jobbet gjennom 2015 med å utarbeide et styringssystem for informasjonssikkerhet. I arbeidet er det lagt ned mye innsats for å få tilpasset dette systemet mest mulig til en høgskoles egenart, samtidig som det fyller de overordnede kravene som er stilt til et slikt system. Dette har tatt lengre tid enn planlagt, og systemet ble ikke lagt frem til styret til godkjenning i 2015. Systemet er nå, etter departementets tilsyn, ferdigstilt og klart til endelig godkjenning.

## 4.5 Tidstyver

I 2015 har høgskolen videreført arbeidet med en rekke tiltak for effektivisert arbeidsflyt som ble startet i 2014.

Innenfor økonomistyring og regnskap er det kartlagt 19 aktuelle endringer som vil forenkle og effektivisere måten høgskolen jobber på. Det innebærer for eksempel bedre utnyttelse av systemer og automatisering av oppgaver som gjøres manuelt i dag. Endringene vil også gi bedre kontroll og det vil bli enklere å gjøre ting riktig første gang.

Våren 2015 satte Høgskolen i Hedmark ned en prosjektgruppe som så på utviklingen av virksomhetens økonomisystemer. Målet var økt digitalisering for å få en endring i økonomiarbeidet fra manuelle prosesser til digitale prosesser, og en økning av kvaliteten i regnskapet. På den måten skal kapasitet i regnskapsenheten flyttes til å drive økonomistyring, gjennom reduksjon i korrigeringer og manuell kontroll av regnskapet. Prosjektet går over to år, og innebærer implementering av systemene Agresso Web og Web-Rapportering i 2016.

Høgskolen har i 2015 utviklet en økonomihåndbok, som gir høgskolens ansatte enklere oppslagsverk innenfor økonomi og innkjøp. Håndboken inneholder oppdaterte retningslinjer, rutiner og beskrivelser.

Innen studieområdet er det tatt i bruk elektronisk utsendelse av faktura for semesteravgift. Videre er det i et betydelig oppfang lagt til rette for at dokumenter fra søkere kan lastes direkte inn i våre systemer uten at de går veien om papir. Dette gir forenklinger for våre søkere, og også internt i høgskolens arbeidsflyt.

Innføring av digital eksamen har som hovedformål økt kvaliteten og sikkerhet, men kan også på sikt redusere tidsbruken rundt den praktiske gjennomføringen.

I dag gjøres mye planlegging av timeplaner manuelt, og arbeidet med å videreutvikle samspillet mellom ulike IT-systemer vil kunne forenkle denne planleggingen samtidig som kvaliteten øker.

Høgskolen har i 2015 tatt i bruk muligheten til å registrere arbeidet tid via DFØs app, noe som gir enkel registrering for våre ansatte. Det er også åpnet for at bilag til reiseregninger kan lastes opp elektronisk. Dette sparer ressurser både for avsender og mottaker.

## 5. Vurdering av framtidsutsikter

### 5.1 Virksomhetsmål og styringsparametere for 2016

#### Sektormål 1

Høy kvalitet i utdanning og forskning.

#### Virksomhetsmål 1.1

Høgskolen i Hedmark skal tilby forskningsbaserte utdanninger av høy kvalitet med innhold, undervisnings-, arbeids- og vurderingsformer som sikrer et godt lærings-utbytte og god gjennomstrømning.

#### Kvalitative styringsparametere

Systematiske og målrettede høgskolepedagogiske tiltak

#### Kvantitative styringsparametere

	Resultat					Ambisjon
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Andel i et kull som gjennomfører på normert tid (N)						
- BA-utdanninger	52,39	51,73	57,40	56,00	59,24	60
- MA-utdanninger	28,43	27,94	33,33*	40,54	39,06	40
Antall nye studiepoeng per egenfinansiert heltidsekvivalent per år (E)***	46,7	46,6	46,7	47,4	45,4	50
Faglig tidsbruk (timer) per uke blant heltidsstudenter i Studiebarometeret (N)	-	-	-	31,15	31,35	32
Tilfredshet med eget studieprogram. Resultat fra Studiebarometerets Alt-i-alt-spørsmål. (E)**	-	-	79 %	74 %	77 %	77 %
			4,2	4,1	4,1	4,1

\* Det ble i 2014 oppdaget en feilkoding av et studieprogram. Denne er rettet og gitt virkning fom. 2013.

\*\* Andel som svarer 4 eller 5 og gjennomsnittlig skår, på en skala fra 1-5 om hvor enig de var i utsagnet «Jeg er alt i alt fornøyd med studieprogrammet jeg går på».

\*\*\* Tallene hentes nå direkte fra den aktuelle tabellen i DBH, og gir et noe høyere og riktigere resultat enn den utregningsmåten som har vært brukt tidligere.

#### Tiltak for måloppnåelse

- 1.1.1 Følge opp resultatene på Studiebarometeret på de ulike studieprogrammene i dialog med studentene, blant annet se innhold, arbeids- og vurderingsformer i lys av studentenes tidsbruk
- 1.1.2 Bedre gjennomstrømning og styrke kandidat- og studiepoengproduksjonen gjennom systematisk oppfølging av studentundersøkelser og evalueringer
- 1.1.3 Kommunisere tydelige forventninger til studentene om hva som kreves av arbeidsinnsats for å oppnå god studieprogresjon/gjennomstrømning
- 1.1.4 Etablere arenaer for utviklingsarbeid knyttet til undervisning og veiledning
- 1.1.5 Høgskolepedagogisk styrking ved videreføring av strategiske utdanningsmidler. Øke

kompetansen innen ulike fagområder knyttet undervisning og veiledning, arbeids- og vurderingsformer blant annet gjennom utlysning av midler til utviklingsarbeid og erfaringsdeling

- 1.1.6 Fullføre arbeidet med sensorveiledninger
- 1.1.7 Bruke erfaringer fra nasjonale deksamener til gjennomgang og analyse av karakterbruk der nasjonale deksamener er gjennomført
- 1.1.8 Videreføre arbeidet med digital eksamen og prosjekt om varierte vurderingsformer
- 1.1.9 Synliggjøre arbeidet med studentinvolvering i FoU
- 1.1.10 Ny rutine for etablering av studier inntil 60 studiepoeng

## Virksomhetsmål 1.2

Høgskolen i Hedmark skal ha et målrettet internasjonalt samarbeid som bidrar til økt kvalitet i utdanning og forskning.

### Kvalitative styringsparameter

Internasjonalt strategisk samarbeid

### Kvantitative styringsparameter

	<i>Resultat</i>					<i>Ambisjon</i>
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Antall utvekslingsstudenter (ut- og innreisende) (E)	196	179	180	197	199	205
Andel periodika-artikler med internasjonal sampublisering (E)	43 % 43 av 100	50 % 56 av 113	44 % 50 av 115	47 % 74 av 148	37 %* 55 av 149	50 %
Verdien av Horisont 2020-kontrakter per FoU-årsverk (N) (Forskningsrådet/NIFU)					0	5000 (1 prosjekt)
Andel utreisende utvekslingsstudenter på Erasmus+ av totalt antall studenter (N) (DBH)*	0,32 % 25 av 5305	0,66 % 38 av 5745	0,44 % 27 av 6488	0,29 % 19 av 6488	0,23 % 16 av 7047	0,28 %
Antall publikasjonspoeng per faglig årsverk (N) (DBH)	0,32 88,07 : 273	0,47 124,49 : 267,26	0,33 97,49 : 297,72	0,46 145,5 : 315,46	0,53** 178,45 : 337,55	0,60

\* Erasmus tom 2014 og Erasmus+ i 2015. Av egenfinansierte studenter i høstsemesteret.

\*\* Dette er ut i fra den nye beregningsmåten for publiseringspoeng. Ved bruk av den gamle utregningsmetoden (som er sammenlignbar med tidligere år) er tallet 0.4

### Tiltak for måloppnåelse

- 1.2.1 Øke innsatsen og målrettetheten i markedsføringsarbeidet for å tiltrekke utenlandske studenter.
- 1.2.2 Øke internasjonal utveksling av studenter og ansatte som ledd i arbeid med å styrke kvalitet i utdanning og forskning
- 1.2.3 Aktivt strategisk arbeid for å fremme søknader til nordisk og europeiske utdannings- og forskningsprogram, særlig Nordplus, Erasmus + og Horisont 2020
- 1.2.4 Systematisere arbeidet med engelskspråklige semesterprogram.
- 1.2.5 Fullføre arbeidet med presentasjon av høgskolen på de engelske nettsidene samt lage system for oppdatering av disse nettsidene
- 1.2.6 Implementere den europeiske erklæringen om forskere og adferdsregler for rekruttering av forskere (Charter and Code)

- 1.2.7 Målrette samarbeidet med Karlstads universitet (institusjonelt samt forsknings- og utdanningssamarbeid)
- 1.2.8 Utarbeide plan for besøk og gjenbesøk av internasjonale strategiske partnere for inneværende styreperiode
- 1.2.9 Bruke de mulighetene PERL, UNESCO chair og UNITWIN-nettverket gir både til samarbeid på tvers i høgskolen og til styrket nasjonalt og internasjonalt samarbeid
- 1.2.10 Videreutvikle og konkretisere innholdet i høgskolens nord-sør-samarbeid med særlig vekt på land i sørlige Afrika og Indonesia gjennom bl.a. deltakelse i SANORD og videreutvikling av forsknings- og utdanningssamarbeid
- 1.2.11 Benytte medlemskapet i European University Association til kvalitetsutvikling og til å etablere nye strategiske samarbeidspartnere
- 1.2.12 Styrke muligheter til ulike former for internasjonalisering av forskningen blant annet gjennom opprettelsen av en egen stipendordning for søkning på internasjonale programmer.

### Virksomhetsmål 1.3

Høgskolen i Hedmark skal tilby forskerutdanning av internasjonal kvalitet innenfor anvendt økologi og profesjonsrettede lærerutdanningsfag, og samarbeide med andre institusjoner om forskerutdanning innen folkehelsefag og økonomi- og ledelsesfag.

#### Kvantitative styringsparameter

	Resultat					Ambisjon
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Antall ph.d.-studenter på interne program (E)	1 AØL	11 9 AØL 2 LUNA	30 16 AØL 14 LUNA	30 15 AØL 15 LUNA	35 16 AØL 19 LUNA	40
Antall disputaser (interne og eksterne programmer) (E)	10	8	7	15	6	10
Andel ph.d.-kandidater som gjennomfører innen seks år (N) (DBH)	Ikke aktuelt ennå					

#### Tiltak for måloppnåelse

- 1.3.1 Foreta en gjennomgang av ph.d.-områdene i lys av foreslåtte krav til bredde og robusthet
- 1.3.2 Systematisk arbeid med kvalitet og gjennomstrømmning i ph.d. i anvendt økologi og ph.d. i profesjonsrettede lærerutdanningsfag gjennom blant annet internasjonalt samarbeid
- 1.3.3 Utvikle samarbeid om forskerutdanning med strategiske partnere og gjennom forskerskoler, både for egne doktorgradsområder og for folkehelsefag og økonomi- og ledelsesfag
- 1.3.4 Samarbeide med strategiske partnere fra arbeids- og samfunnsliv om høgskolens forskerutdanninger, kandidatens kompetanse og utdanningenes relevans
- 1.3.5 Fortsette arbeidet med å skaffe ekstern finansiering av doktorgradsstipend til alle fagområder, bl.a. ved søknader om eksterne forskningsprosjekter og ved å motivere regionalt arbeidsliv til å søke nærings- ph.d. og offentlig-sektor-ph.d. i samarbeid med høgskolen
- 1.3.6 Delta på ulike arenaer i regi av European University Association relatert til arbeid med kvalitet i forskerutdanningene

## Sektormål 2

Forskning og utdanning for velferd, verdiskaping og omstilling

### Virksomhetsmål 2.1

Høgskolen i Hedmark skal utdanne kandidater med høy og relevant kompetanse rettet mot utdannings- og helsesektoren, øvrig offentlig sektor, næringsliv og jord- og skogbruksnæringen.

#### Kvalitative styringsparameter

Systematisk og målrettet studieprogramutvikling (E)

Kandidater og arbeidsgiveres tilfredshet med kandidater fra HH (E)

Studenters oppfatning av studiets relevans (Studiebarometeret) (E)

#### Kvantitative styringsparameter

	Resultat					Ambisjon
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Antall kandidater bachelornivå (+ 4-årige profesjonsutdanninger) (E)	620	721	901	796	867	1000
Antall kandidater masternivå (E)	82	73	110	122	124	135
Andel masterkandidater sysselsatt i relevant arbeid et halvt år etter fullført utdanning (N) (NIFU/Kandidatunders.)	<i>Ingen masterkandidater fra vår høgskole deltok i kandidatundersøkelsen 2015</i>					

#### Tiltak for måloppnåelse

- 2.1.1 Videreutvikle samarbeidsarenaene med arbeidslivet om utdanningsprogrammene med vekt på kvalitet i praksis som integrert del av utdanningen, læringsutbyttebeskrivelser på programnivå, relevans og rekruttering
- 2.1.2 Videreføre arbeidet med profilering, robusthet og relevans i studieprogramporteføljen
- 2.1.3 Legge grunnlaget for å iverksette en attraktiv femårig grunnskolelærerutdanning fra studieåret 2017/2018
- 2.1.4 Følge opp den nasjonale satsingen på etter- og videreutdanning for lærere, utvikling av faglige karriereveier og samarbeid mellom barnehage / skole og høgskolen om skolebasert kompetanseutvikling
- 2.1.5 Systematisere utdanningsprogrammenes arbeid med entreprenørskap og innovasjon og med å utvikle endringsorienterte kandidater. Legge til rette for erfaringsutveksling på tvers av ulike fagområder

### Virksomhetsmål 2.2

Høgskolen i Hedmark skal videreutvikle forsknings- og utviklingsarbeid med høy kvalitet knyttet til utdanningsprogrammene. Det legges særlig vekt på profesjonsrettet FoU og på FoU rettet mot arbeids- og samfunnsnivå med regionale, nasjonale og internasjonale perspektiver. Forskningen skal skje i robuste fagmiljøer som samarbeider nasjonalt og internasjonalt.

**Kvantitative styringsparameter**

	<i>Resultat</i>					<i>Ambisjon</i>
	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>	<i>2014</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>
Andel vitenskapelig tilsatte som bidrar til publikasjonspoeng (E)	41 % 111 av 273	43 % 115 av 267,26	34 % 102 av 297,72	48 % 150 av 313,35	45 % 151 av 337,55	50 %
Bidraginntekter fra Forskningsrådet per faglig årsverk (N) (DBH)	23 910 6 527 000 : 273	24 215 6 471 955 : 267,26	50 515 15 039 538 : 297,72	58 721 18 524 000 : 315,46	55 111 18 603 000 : 337,55	20 000 000
Andel forskningsinnsats i MNT-fag (N) (NIFU/FoU-statistikken)	32,3%		31,7%		*	32 %

\* Tallene for 2015 er ikke klare fra NIFU før november 2016

**Tiltak for måloppnåelse**

- 2.2.1 Styrke praksisnær forskning knyttet til utdanningsprogrammene, inklusiv oppmerksomhet mot ulike former for studentaktiv forskning i tilknytning til bachelor- og masteroppgaver og arbeid med innovasjon i offentlig og privat sektor
- 2.2.2 Følge opp den nasjonale satsingen på forskning i MNT-fag og profesjonsfag, inklusiv Lærerløftet og Helse og Omsorg 2021 samt forskningssatsingene i Langtidsplanen for høyere utdanning og forskning
- 2.2.3 Stimulere til samarbeid i forskergrupper og videreutvikle spissingen i strategiske forskningsområder, blant annet gjennom nasjonal og internasjonal nettverksbygging
- 2.2.4 Øke andelen eksternt finansierte forskningsprosjekter der høgskolens fagmiljøer samarbeider med arbeids- og samfunnsliv
- 2.2.5 Videreføre det strategiske arbeidet med å fremme søknader til NFR, EU og andre eksterne kilder til forskningsfinansiering
- 2.2.6 Målrettet arbeid med å øke andelen publiseringspoeng fra faglig ansatte, samt ytterligere fokus på kvalitet i forskningen gjennom stimulering til publisering på nivå 2

**Virksomhetsmål 2.3**

Høgskolen i Hedmark skal bidra til samfunnsutviklingen, utvikle rollen som kompetansedrivkraft i Hedmark og Innlandet, formidle forskning og være nav i faglige nettverk som knytter regionen til nasjonale og internasjonale kunnskapsmiljøer.

**Kvantitative styringsparameter**

	<i>Resultat</i>					<i>Ambisjon</i>
	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>	<i>2014</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>
Antall formidlingsbidrag* (E)	626	605	805	929	718	900
Andel åpent tilgjengelige vitenskapelige artikler i HH-Brage (E)	19 %	35 %	54 %	60 %	48 %	60 %

\* antall registreringer i Cristin unntatt vitenskapelige poenggivende registreringer og doktor- og mastergradsavhandlinger.

**Tiltak for måloppnåelse**

- 2.3.1 Videreføre og spisse samarbeid på institusjons- og avdelingsnivå med vertskommunene, de ulike regionrådene, Hedmark fylkeskommune andre regionale samarbeidspartnere i Innlandet samt Råd for samarbeid med arbeidslivet
- 2.3.2 Videreføre og styrke samarbeid med arbeids- og samfunnsliv innenfor fagområdene, blant annet gjennom klyngesamarbeid og praksissamarbeid



- 2.3.3 Gjennomføre prosjekt med strategiske samarbeidspartnere som styrker Hedmarks kompetanse og er et bidrag til økt kultur for læring og høyere utdanning i regionen
- 2.3.4 Invitere til og bidra til ulike arrangementer der ansatte og studenter møter samfunns- og arbeidsliv om ulike temaer som springer ut av høgskolens FoU-arbeid og utdanningsområder
- 2.3.5 Fortsette arbeidet med å gjøre høgskolens forskningspublikasjoner åpent tilgjengelig gjennom BRAGE og Open Access-publikasjoner
- 2.3.6 Arbeide målrettet med å synliggjøre forskningen gjennom blant annet bruk av nettsidene, ulike media, Forskningsdagene og medlemskapet i forskning.no

## Virksomhetsmål 2.4

Høgskolen i Hedmark skal være aktiv tilbyder og leverandør av eksternt finansiert etter- og videreutdanning og forsknings- og utviklingsarbeid som bidrar til livslang læring, innovasjon og verdiskaping i privat og offentlig sektor.

### Kvantitative styringsparameter

	Resultat					Ambisjon
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Andre bidrags- og oppdragsinntekter per faglig årsverk (N) (DBH)*	13 % 65 903'	12 % 61 908'	11 % 60 871'	12 % 73 656'	11 % 72 863'	65 000'

\* Andre enn Bidragsinntekter fra Forskningsrådet (Ref. styringsparameter på v.m. 2.2)

### Tiltak for måloppnåelse

- 2.4.1 Videreutvikle den nasjonale posisjonen som ledende aktiv tilbyder og leverandør av eksternt finansiert utdanning og FoU som bidrar til livslang læring, innovasjon og verdiskaping i privat og offentlig sektor
- 2.4.2 Fortsette det systematiske arbeidet med å bruke eksternt finansiert virksomhet og dialogen med ulike samarbeidspartnere til raskt å fange opp behov og tilpasse oss endringer og behov i arbeidslivet

## Sektormål 3

God tilgang til utdanning

### Virksomhetsmål 3.1

Høgskolen i Hedmark skal tilby livslang læring i stimulerende og aktive læringsmiljøer på campus og i fleksible utdanningstilbud for ulike målgrupper

### Kvantitative styringsparameter

	Resultat					Ambisjon
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Antall kvalifiserte primærøkere per studie plass (E)	1,3	1,4	1,6	1,7	1,7	1,7
Andel fleksible studenter (egen- og eksterntfinansiert, NOKUTs fagblomst) (E)	26 %	31 %	30 %	26 %	26 %	30 %
Antall studieprogram som tilbys på deltid (E)		26 av 89	31 av 95	30 av 96	35 av 99	35
Antall utenlandske studenter (DBH) (E)	264	300	314	388	462	470
Tilfredshet med studiet og studiestedet. Resultat fra Alt-i-alt-spørsmålet i	82 %	86 %	84 %	82 %	82 %	84 %

	<i>Resultat</i>					<i>Ambisjon</i>
	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>	<i>2014</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>
tilfredshetsundersøkelsen (E)*						
Kandidattall på helse- og lærerutdanningene, jf. Måltall (N) (DBH)					549	549

\* Andel som svarer at de er Fornøyd eller Svært fornøyd på spørsmålet Alt i alt – hvor fornøyd er du med studiet og studiestedet ditt.

### Tiltak for måloppnåelse

- 3.1.1 Videreføre innsatsen med å utvikle gode læringsmiljø i tråd med hvert campus sitt behov i samarbeid med StorHK og SIH
- 3.1.2 Utarbeide en handlingsplan for universell utforming og revidere høgskolens plan for individuell tilrettelegging for studenter med spesielle behov
- 3.1.3 Bruke resultater fra de ulike studentundersøkelsene til å iverksette tiltak for å forbedre læringsmiljøet
- 3.1.4 Gjennomgang av fleksible studietilbud gjennom blant annet erfaringsutveksling for å styrke didaktisk kompetanse og kvalitet i tilbudene
- 3.1.5 Utvikle og utvide tilbudet av fleksible utdanninger i samspill og dialog med arbeids- og samfunnsliv
- 3.1.6 Bidra til at et karrieresenter i regi av NAV Hedmark/Oppland opprettes
- 3.1.7 For å sikre relevans og kvalitet - bruke høgskolens ulike studentundersøkelser til å utvikle informasjonsarbeidet, markedsføringen og tjenestene for studentene.
- 3.1.8 Samarbeid med Studentorganisasjonen i Hedmark (StorHK)
- 3.1.9 Samarbeid med Studentsamskipnaden i Hedmark (SIH)

## Sektormål 4

Effektiv, mangfoldig og solid høyere utdanningssektor og forskningssystem

### Virksomhetsmål 4.1

HH skal videreutvikle sin profil og sine faglige spissområder, og gjennom bevisst kompetansebygging sikre god kvalitet og profesjonalitet i alle deler av høgskolens virksomhet.

### Kvantitative styringsparametere

	<i>Resultat</i>					<i>Ambisjon</i>
	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>	<i>2014</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>
Andel førstestillinger av totalt antall undervisnings- og forskerstillinger (E)	43 %	45 %	45,2 %	51,3	51,1 %	52 %
Antall årsverk professorer (E)	18,9	23,15	30,7	33,9	37,4	40

### Tiltak for måloppnåelse

- 4.1.1 Videreutvikle høgskolens faglige profil, i samarbeid med arbeids- og samfunnsliv, og sikre stadig utvikling i høgskolens doktorgradsutdanninger og faglige spissområder. Vurdere høgskolens videreutvikling i sammenheng med strukturutviklingen i sektoren.
- 4.1.2 Utvikle solide utdannings- og forskningsmiljøer gjennom målrettet rekruttering, kompetanseplanlegging og kompetansehevingstiltak, blant annet ved å tilrettelegge for kompetanseopprykk for tilsatte i vitenskapelige stillinger. Følge opp gode doktorgradskandidater med sikte på tilsetning i HH.
- 4.1.3 Videreutvikle høgskolepedagogiske metoder i all undervisning og veiledning, med vekt

på e-læring.

- 4.1.4 Utvikle program for høgskolepedagogisk kompetanseutvikling gjennom et samarbeid mellom studie og utdanningsseksjonen og personal og -organisasjonsseksjonen
- 4.1.5 Øke profesjonaliteten og redusere sårbarheten i teknisk/administrative funksjoner gjennom målrettet rekruttering, kompetanseplanlegging og kompetansehevingstiltak.

## Virksomhetsmål 4.2

HH skal være en effektiv institusjon, ha høy kvalitet i økonomi-, personal- og annen ressursforvaltning, og søke kontinuerlig forbedring i ledelse, organisering og administrasjon til støtte for den faglige virksomheten innenfor en flercampusstruktur. Interkontroll løsninger tilpasset vesentlighet og risiko inngår som del av dette.

### Kvalitative styringsparameter

Langsiktig virksomhetsplanlegging med tilhørende ressursstyring. (Ny, E)

Målrettet arbeid med sikte på å bygge en utviklingsorientert og fremmende ledelses- og medarbeiderskapskultur. (E)

### Kvantitative styringsparametere

	<i>Resultat</i>					<i>Ambisjon</i>
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Totalt antall årsverk (E)	459	458,5	507,4	525,6	556,1	575
Antall fremlagte periodiserte driftsregnskap per år. (E)	10	9	9	9	9	9
Antall fremlagte virksomhetsrapporter til styret per år. (E)	6	4	5	5	6	5
Antall bestillinger foretatt over HHs e-handelsløsning (E)		276	800	1065	1176	1250
Antall studiepoeng per faglig årsverk (N) (DBH)	12,8	14,0	13,2	13,2	12,9	13,5

### Tiltak for måloppnåelse

- 4.2.1 Sikre at virksomheten gjennomføres innenfor budsjetterte inntektsrammer, ved hjelp av god økonomi- og bemanningsstyring, lederstøtte, jevnlig regnskapsavslutninger med oppfølgingsmøter, virksomhetsrapporter, styrings- og ressursdialoger med alle avdelingene.
- 4.2.2 Styrke kvalitet i administrasjon, regelverk og forvaltning, knyttet bl.a. til studie- og forskningsvirksomhet, informasjons- og kommunikasjonsteknologiske løsninger, lønn, regnskap, innkjøp og anskaffelser, arkiv og BOA.
- 4.2.3 Utvikle interkontroll løsninger som sikrer god forvaltningskvalitet i form av målrettet og effektiv drift, pålitelig rapportering og overholdelse av lover og regler. Systemer og rutiner på plass ihht Reglement for økonomistyring i staten og Bestemmelser for økonomistyring i staten.
- 4.2.4 Styrke kommunikasjonen med studenter og øvrige målgrupper gjennom videreutvikling av hihm.no.
- 4.2.5 Videreutvikle lederskap og medarbeiderskap.
- 4.2.6 Gjennomføre organisasjonsutviklingsarbeider som legger til rette for kvalitetsforbedring og effektivisering/forenkling i faglig- og administrativ virksomhet.
- 4.2.7 Implementere ny fillagringsløsning, som bedrer sikkerheten og bidrar til effektiv samhandling for faglig og administrativ virksomhet.

- 4.2.8 Forankre høgskolens verdier og styrke en bedriftskultur som fremmer vår matrise-organisering med intern samhandling om felles mål.
- 4.2.9 Effektiv utnyttelse og forvaltning av alle bygg.

### Virksomhetsmål 4.3

HH skal sikre et helsefremmende og mangfoldig arbeidsmiljø.

#### Kvalitative styringsparameter

Systematisk oppfølging av arbeidsmiljø, mangfold og likestilling. (E)

#### Kvantitative styringsparametere

	<i>Resultat</i>					<i>Ambisjon</i>
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Sykefraværsprosent (E)	4,78 %	4,67 %	3,22 %	3,31 %	3,64 %	4,0 %
Andel ansatte som er tilfreds på jobben(E)	*	82 %	*	*	85 %	*
Andel kvinner i dosent og professorstilling (N) (DBH)	25 %	27 %	38,4 %	35,6 %	38,3 %	40 %
Professorstilling				33,6 %	36,9 %	37 %
Dosentstilling				46,6 %	44,1 %	44 %
Andel midlertidig ansatte i undervisnings- og forskerstillinger (N) (DBH)	18,0 %	11,9 %	14,8 %	14,21 %	16,2 %	13 %

\*Medarbeiderundersøkelse ikke gjennomført det aktuelle år

#### Tiltak for måloppnåelse

- 4.3.1 Drive et kontinuerlig arbeid for å sikre et helsefremmende arbeidsmiljø og gjennomføre forebyggende aktiviteter ved alle enheter.
- 4.3.2 Sikre tidlig og tett sykefraværsoppfølging og styrket kvalitet på oppfølgingsplaner
- 4.3.3 I samarbeid med tillitsvalgte sikre korrekt forvaltning av midlertidighet i tilsettinger.
- 4.3.4 Skape økt bevissthet om betydningen av et mangfoldig lærings- og arbeidsmiljø preget av likestilling og antidiskriminering.
- 4.3.5 Legge til rette for at kvinnelige forskere kvalifiserer seg for akademiske toppstillinger.

### Virksomhetsmål 4.4

Høgskolens arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap skal bidra til å forebygge uønskede hendelser og minske konsekvensene dersom de skulle oppstå.

#### Tiltak for måloppnåelse

- 4.4.1 Styrke samvirke og samhandling med relevante eksterne instanser.
- 4.4.2 Videreutvikle høgskolens kriseplanverk
- 4.4.3 Styrke høgskolens informasjonssikkerhet i tråd med føringer gitt av overordnet myndighet

— — —

## 5.2 Overordnet risikovurdering

### Høy kvalitet i utdanning og forskning

Det er en risiko for at vi ikke får tilstrekkelig antall kvalifiserte søkere til lærerutdanningene og lektorprogrammene. Som tiltak samarbeid vi med GNIST- og GLØD i Hedmark og i Oppland. Opptakskravet i matematikk til grunnskolelærer- og lektorutdanningene skjerpes med virkning fra opptaket til studieåret 2016-2017. Høyere krav for opptak kan redusere rekrutteringen. For å dempe rekrutteringsutfordringene over hele landet skal alle institusjoner med relevant lærerutdanning sørge for tilbud om forkurs.

Det er en risiko for at for få studenter fullfører i henhold til normert tid. Vi arbeider derfor løpende med ledelse av utdanningsprogrammene, organisering, arbeidsmåter og vurderingsformer - slik at studentene arbeider jevnt og tar sine eksamener. Videre arbeider vi med studieplaner og sammenhengen mellom læringsutbyttebeskrivelser, arbeidsmåter og vurderingsformer. Vår erfaring er at både studenter og faglærere opplever arbeidet med kvalifikasjonsrammeverket som et nyttig verktøy for å øke kvaliteten og relevansen i utdanningsprogrammene.

Det er en risiko for at studenter ikke bruker tilstrekkelig tid på læringsaktiviteter. For å motvirke dette gjennomfører vi en rekke tiltak. Blant tiltakene er: hyppigheten av møter mellom HHs ledelse, avdelingsledelsen og studenttillitsvalgte er intensivert med dette som tema. Høgskolen er blitt langt tydeligere på hvilke forventninger vi stiller til studentenes studieinnsats for å kunne komme seg gjennom studiene på en god måte. Videre har vi satt av store ressurser til arbeidet med utdanningskvalitet, høgskolepedagogikk og e-læring. Organisasjonsmessig har vi tydeliggjort denne satsingen både i linjen og gjennom egen prosjektorganisering.

Det er en risiko for at vi ikke lykkes med å bedre fullføringsgraden på masterstudiene. Som tiltak følger vi opp «Utdanningskvalitet i fokus» for hvert program samt gjennomfører erfaringsutvekslinger på tvers. Dette som en fast syklus i vårt kvalitetssystem fremover. For de kommende 3 årene er det lagt et program med studiedialoger der alle årstudier og BOA-studier gjennomgås i 2016, alle BA-studier gjennomgås i 2017 og alle MA-studier gjennomgås i 2018.

Det er en risiko for at fagmiljøene tilknyttet de ulike utdanningsprogrammene og deres FoU-aktiviteter ikke oppfyller robusthetskravene. Som tiltak vurderes robustheten særskilt i forbindelse med den årlige studieprogramprosessen. Videre driver vi langsiktig kompetanseplanlegging for å ivareta robuste fag- og forskningsmiljøer knyttet til hvert av våre utdanningsprogram. Vi fortsetter også arbeidet med å styrke FoU-kultur, blant annet gjennom våre strategiske forskningsområder, forskningsgrupper og tydeliggjøring av rollen til seniorforskere. Vi arbeider med å implementere Den europeiske erklæringen om forskere (Charter) og Regler for rekruttering av forskere (Code). Dette arbeidet planlegger vi med å slutføre i løpet av 2016.

Det er en risiko for at høgskolen ikke får tildelt nye rekrutteringsstipendiatstillinger. Som tiltak for mulig manglende tildelinger kompenseres vi med styrket oppmerksomhet på å søke eksterne forskningsprosjekter med stipendiatstillinger. Vi har også økt oppmerksomheten omkring kvaliteten og relevansen på våre forskerutdanninger - for å øke muligheten for å få tildelt flere stipendiatstillinger.

Bortfall av kvoteordningen betyr at vi får færre ph.d.-rekrutteringsstipendiatstillinger fremover. Dette gjør det ytterligere mer krevende å opprettholde kvantitetskravet på ph.d.-nivået, særlig for vår ph.d. innen Anvendt økologi.

Det er en risiko for at vi ikke lykkes med å skaffe eksternfinansierte stipendiater. Som tiltak profilerer vi ph.d.-programmene som attraktive forskerutdanninger, nasjonalt og internasjonalt, og vi arbeider aktivt med å rekruttere stipendiater med ekstern finansiering.

Vi har også økt vår fokus på nærings-ph.d.'er og offentlig sektor-ph.d.'er gjennom samarbeid med lokalt arbeidsliv.

Vi styrker FoU-ledelse og administrativ kompetanse, blant annet med opprettelse av ny prorektor for forskning stilling, Vi styrker arbeidet med å øke eksternt forskningsfinansiering og systematiserer og analyserer kriterier for innvilgede og avslåtte prosjekter og vurderer løpende strategiske samarbeidspartnere. Vi har stor oppmerksomhet på relevante program i NFR, EU og andre eksterne kilder til forskningsfinansiering. Vi lyser ut en egen pott på kr 500 000 til utvikling av søknader til internasjonale forskningsprogram, mer spesielt fokus på H2020. Dette for å stimulere konsortiebygging med utenlandske partnere.

Vi er usikre på hvordan bruken av TDI-modellen vil slå ut for høgskolenes konkurranse om midler fra NFR. Ved innføringen av TDI-modellen legges det opp til en full kostnadsdekning fra NFR for alle utlyste prosjekter (krav til egenandeler fra søkende institusjoner bortfaller). Dette medfører at det samlet sett blir færre prosjekter som kan finansieres. Vi vil arbeide for at det fortsatt blir program i NFR som passer høgskolenes profil.

### **Forskning og utdanning for velferd, verdiskaping og omstilling**

Det er en risiko for at forskningsresultatene er for usynlige for allmennheten. Som tiltak synliggjør vi for HHs forskere hvilken spredning forskningsresultater kan få etter oppslag på forskning.no. Videre arbeider vi med å gjøre kompetansen til HHs forskere synlig på nettsidene våre. Vi stimulerer også til kronikkskriving i aviser lokalt og nasjonalt og vi belønner god formidling gjennom formidlingsprisen. Vi satser aktivt på forskningsdagene og har flere ulike arrangementer rettet mot allmenheten.

Det er en risiko for at vi ikke greier å skape tilstrekkelig interesse og handlingsrom for vår rolle som kompetansedrivkraft i Hedmark og Innlandet og vår målsetting om å være nav i faglige nettverk som knytter regionen til nasjonale og internasjonale kunnskapsmiljøer. Som tiltak er vi synlige og aktive bidragsyter i ulike eksterne fora. Vi gjennomfører også erfaringsutveksling internt om ulike samarbeidsformer med arbeids- og samfunnsliv. Vi har videre en løpende evaluering av våre møteplasser med samfunns- og næringsliv og justerer i tråd med ønsker, herunder etablerer vi konkrete samarbeidsprosjekter med arbeids- og samfunnsliv.

Det er en risiko for at vi ikke lykkes med å få eksterne oppdrag i samme omfang som tidligere. Som tiltak jobber vi kontinuerlig med å styrke kvaliteten i våre leveranser og vi deler og systematisere erfaringer med å delta i anbudskonkurranser.

Det er en risiko for at balansen mellom tids- og ressursbruk på strategiske partnere og andre samarbeidspartnere ikke blir hensiktsmessig. Derfor sørger vi for at internasjonalt samarbeid regelmessig diskuteres i Rektors ledermøte, Utdanningsutvalget og FoU-utvalget - for blant annet å koordinere avdelings- og høgskoleinitiativ og for å øke kunnskapen om ulike stipend- og tilskuddsordninger. I tillegg til å styrke det strategiske samarbeid med Karlstads Universitet og vårt Nord-Sør-samarbeid, velger vi ut strategiske partnere i Norden, Europa og Nord-Amerika.

### **God tilgang til utdanning**

Det vil alltid være en risiko forbundet med at vi ikke har studietilbud som svarer på nasjonale og regionale forventninger. Gjennom kombinasjonen av lang erfaring, særlig knyttet til profesjonsutdanningene, og en løpende fleksibilitet i hvilke studier vi tilbyr, mener vi at vi balanserer godt mot arbeidslivets behov. Alle våre utdanningstilbud evalueres kontinuerlig, blant annet gjennom den årlige studieprogramprosessen, gjennom studentevalueringsordninger (vår egen årlige studenttilfredshetsundersøkelse, studiebarometeret, underveisevalueringer, studieevalueringer, mm) og gjennom kandidatundersøkelser (ferdige kandidater i arbeid). Videre har vi gjennom ordningen med RSA løpende dialog med arbeids- og samfunnsliv om våre studietilbud.

Høgskolen vil fortsette det systematiske arbeidet med å bruke erfaringene fra eksternt finansiert virksomhet og dialog med ulike samarbeidspartnere - til raskt å kunne fange opp og tilpasse oss endringer og behov i arbeidslivet.

For å kunne svare på behov for studier på høyere gradsnivå bygger vi kompetanse og har utviklet masterprogram innenfor realfagsdidaktikk, næringsrettet økonomi- og ledelsesfag og bærekraftig landbruk, samt arbeide med innpassing av videreutdanninger innen helse i masterporteføljen. Arbeidet tilrettelegges slik at det også styrker bachelornivået.

### **Effektiv, mangfoldig og solid høyere utdanningssektor og forskningssystem**

Det er en risiko for at vi ikke klarer å sikre god nok økonomistyring og økonomiforståelse i de ulike ledd i organisasjonen. Vi jobber for å sikre at ledere får tilstrekkelig lederstøtte, herunder opplæring og veiledning innen økonomifeltet for å kunne ivareta økonomi- og budsjettansvar for sin enhet. Vi gjennomfører jevnlig oppfølgingsmøter med avdelingsledelsene.

Det er en risiko for at det ikke iverksettes korrigerende tiltak på et tilstrekkelig tidlig tidspunkt. For å motvirke dette legger vi frem for avdelingene, ledergruppen og høgskolestyret jevnlig styringsrapporter over status i økonomi- og årsverksutvikling, sett opp imot prognoser for årsresultat. Regnskapet avsluttes 9 ganger pr år. Vi benytter også statistikk om studiepoengs produksjonen og andre sentrale nøkkeltall for raskt å kunne justere den samlede ressursbruken.

Det er en risiko for at ledere ikke utøver tydelig, involverende og utviklingsorientert lederskap. Som tiltak vektlegger vi ledelseskvalifikasjoner i all lederrekruttering. Ledelsesutøvelse står sentralt i alle lederes medarbeidersamtaler.

Det er en risiko for at medarbeideres motivasjon svekkes fordi de ikke opplever at deres arbeid blir tilstrekkelig verdsatt. Vi jobber derfor med planmessig oppfølging av arbeidsmiljø ved alle avdelinger på bakgrunn av resultatene i Medarbeiderundersøkelsen. Denne gjennomføres hvert 2. år.

Det er en risiko for omdømmetap i forbindelse med utfordrende endrings- og omstillingsprosesser. For å motvirke dette gjennomfører vi tett kommunikasjon med ansatte og aktuelle samarbeidspartnere/interessenter i situasjoner der omdømmet vårt kan være truet. Vi jobber kontinuerlig med god mediehandtering.

### 5.3 Budsjett

I tildelingsbrev fra KD datert 18.12.2015, fikk Høgskolen i Hedmark en tildeling på kr 583,885 mill. Midlene er fordelt internt i høgskolen etter de samme prinsippene som KD benytter i sin tildeling til UH-sektoren. Det vil si at alle produksjonsbaserte inntekter og «øremerkede» tildelinger går direkte til avdelingene. Det gir avdelingene forutsigbarhet og muligheter til å planlegge over flere år.

Høgskolens budsjett for 2016 ble vedtatt i høgskolestyret den 10.12.16. Budsjettet skal være realistisk og inneholde alle planlagte aktiviteter i 2016 for å nå høgskolens mål.

Vesentlige kostnader i budsjettet er lønns- og husleiekostnader. Lønnskostnadene utgjør ca. 76 % av bevilgning og husleiekostnader (leie- og driftskostnader) utgjør ca. 18 % av bevilgning.

#### *Budsjett 2016*

Bevilgninger	583 885
BOA-inntekter	75 400
Andre inntekter	19 107
Lønnskostnader	-443 954
Andre driftskostnader	-239 580
Tilført fra note 15	7 021
Resultat	1 879

*Alle tall i 1000,-*

Innenfor ordinær drift er det i 2016 budsjettet med et negativt resultat på kr 7,021 mill., som dekkes med overføring fra note 15 (del 1). Det er avsetning av ordinær drift fra tidligere år, som ikke ble benyttet ved tidligere årsavslutninger.

Innenfor oppdragsfinansiert aktivitet og salgsprosjekter er det budsjettet med et positivt resultat i 2016 på kr 1,897 mill.

For å bidra til økt kvalitet i forskningen og økt internasjonal aktivitet blant forskere, er det budsjettet med strategiske forskningsmidler (kr 3 mill.).

Høgskolen i Hedmark har satt seg strategiske mål om å øke forskningsinnsatsen, kvaliteten på forskningen og styrke FoU-kulturen gjennom å bygge sterke FoU-miljøer. Det er budsjettet med fordeling av FoU-stipend (kr 2,4 mill.), konferanse- og driftsstipend (kr 1 mill.). Det overordnede formålet er å styrke kunnskapsutviklingen innenfor fagområder der høgskolen tilbyr studier, særlig innenfor høgskolens prioriterte områder (jf. Strategisk plan).

Strategisk pott i budsjett 2016 er strategiske utdanningsmidler (kr 1 mill.). Midlene har som formål å rette tiltak knyttet til virksomhetsmål 1.1: Høgskolen i Hedmark skal tilby forskningsbaserte utdanninger av høy kvalitet med innhold, undervisnings-, arbeids- og vurderingsformer som sikrer relevant læringsutbytte og god gjennomstrømming.

Det er i budsjett 2016 planlagt investeringer for kr 13,6 mill., og det er i hovedsak investeringer knyttet til nytt administrasjons- og undervisningsbygg på campus Evenstad, nytt byggetrinn på Terningen Arena og IT-investeringer.

Innenfor bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet har vi budsjettet med et lavere aktivitetsnivå i 2016 enn i 2015, ut ifra et forsiktighetsprinsipp. Vi er en vesentlig aktør i etter- og videreutdanning av lærere og i utviklingen av skoler og barnehager, i tillegg ser høgskolen utviklingsmuligheter innen forskning, og er aktiv søker av NFR- og EU-midler.



Høgskolen har utarbeidet et langtidsbudsjett med en horisont på tre år, med årlig rullering. Plan og prioriteringer i et langtidsperspektiv styrker høgskolens måloppnåelse, og gir godt grunnlag for årsbudsjettering.

## 5.4 Større investeringsprosjekter

Høgskolen har inngått leieavtale med Statsbygg om et kurantprosjekt for oppføring av nytt administrasjons- og undervisningsbygg på Campus Evenstad. Etter planen skal dette bygget stå ferdig sent høsten 2016. Høgskolen har lagt til grunn forutsetningen om at husleie skal dekkes innenfor vårt eget budsjett. Det er også lagt inn midler i budsjettet for 2016 til infrastruktur i dette bygget.

Ved Campus Rena har veksten i studenter skapt andre behov enn det bygningsmassen fra tidlig 90-tall ble bygget for. Det er også svært krevende å finne ledige rom til undervisning, og denne utfordringen vil vokse fremover når nye kull i oppstartede studier begynner fremover. Høgskolen må derfor starte planleggingen av hvilke tiltak som må iverksettes for å møte denne utfordringen.

En hovedutfordring fremover er knyttet til fasilitetene på Campus Blæstad som vi ikke ser noen mulighet for å oppgradere selv i overskuelig framtid. Bygningsmassen er til dels utdatert og nedslitt, mye er ikke fornyet eller renovert siden 1970- og 80-tallet. Det er behov for et nybygg med nødvendig øvelsesarealer tilpasset dagens forskningsbaserte undervisning med verksteder, tekniske laboratorier, jord- og plantelaboratorium, analyselaboratorium, plantedyrkingsrom og veksthus.

Høgskolen har avtale om leie av bygninger og jordvei for vår aktivitet på Blæstad med Hedmark fylkeskommune Blæstad AS. Avtalen innebærer at det ikke skal betales ordinær husleie, men høgskolen må ivareta det løpende vedlikeholdet. I satsningsforslaget for budsjettåret 2017 opprettholdt høgskolen vår søknad om et engangstilskudd på kr. 50 millioner.

## 5.5 Styringsdialog i 2016

Høgskolen melder inn følgende til Kunnskapsdepartementet som strategisk viktige saker til etatsstyringsmøtet 2016:

Høgskolen i Hedmark ser det som naturlig at st.meld. 18 (2014-2015) *Konsentrasjon for kvalitet* samt høgskolens Strategiske plan 2013-2016 er utgangspunkt for dialogen i etatsstyringsmøtet 2016.

Vi er spesielt opptatt av å diskutere hvordan Høgskolen i Hedmark påvirkes av pågående prosesser og strukturelle endringer i sektoren. Høgskolen har en tydelig profil som regional kompetansedrivkraft, og vi vil gjerne diskutere hvordan vi legger best mulig til rette for en styrking og videre utvikling av denne profilen. Samtidig har Høgskolen i Hedmark en ambisjon om å oppnå universitetsstatus, og vi er spesielt opptatt av en faglig utvikling mot universitetsstatus. Her er det naturlig å vurdere de aktuelle kvalitetskriteriene for strukturelle endringer, og hvordan vi best mulig kan systematisere det videre arbeidet med kvalitet.

## 6. Årsregnskap

---

Høgskolens årsregnskap for 2015 presenteres på de etterfølgende sider i form av:

- Ledelseskomentarar
- Prinsippnote
- Resultatregnskap
- Balanse
- Kontantstrømsoppstilling
- Bevilgningsoppstilling
- Noter
- Tabeller



## Ledelseskommentarer til årsregnskapet 2015

### 1. Formål ved Høgskolen i Hedmark

Høgskolens visjon er "kunnskapsutvikling for og med arbeids- og samfunnsliv – på vei mot universitet".

Høgskolen i Hedmark utdanner høyt kvalifiserte utviklingsorienterte kandidater til barnehage, skole, helsesektoren, jord- og skogbruksnæringer, offentlig forvaltning og næringsliv. Forskningen er tett knyttet til utdanningene. Slik blir utdanningene forskningsbaserte samtidig som høgskolen bidrar med ny kunnskap på viktige samfunnsområder. En praksisnær forskningsprofil legger grunnlag for kunnskapsbasert arbeidsliv og innovasjoner. Nasjonalt og internasjonalt samarbeid styrker og beriker høgskolens utdanningsprogram og forskning. Høgskolen utdanner doktorgradskandidater innenfor to områder: anvendt økologi og profesjonsrettede lærerutdanningsfag.

Høgskolen er en viktig kompetanseinstitusjon i regionen som samarbeider aktivt med arbeids- og samfunnsliv i Hedmark og Innlandet, og arbeider målrettet med å kvalifisere virksomheten til universitetsnivå. Høgskolen er organisert som en flercampusinstitusjon i fire vertskommuner: Hamar, Elverum, Åmot og Stor-Elvdal.

Høgskolen tilbyr utdanninger på campus og som fleksible utdanningstilbud. Dette legger til rette for livslang læring. Høgskolen har også en omfattende oppdragsvirksomhet som svarer på regionale og nasjonale behov for etter- og videreutdanning og som gjennom forskningsoppdrag bidrar med ny viten på konkrete utfordringer i arbeids- og samfunnsliv.

### 2. Regnskapsavleggelsen

Regnskapet er avlagt i samsvar med reglement for økonomistyring i staten, bestemmelser om økonomistyring i staten, statlige regnskapsstandarder (SRS) og rundskriv fra Finansdepartementet. Regnskapet gir et riktig bilde av resultatene i 2015 og den økonomiske situasjonen per 31.12.2015.

Høgskolen i Hedmark bekrefter at institusjonens revisor er Riksrevisjonen. Revisjonsberetningen vil bli publisert på vår hjemmeside, [www.hihm.no](http://www.hihm.no).

### 3. Vesentlige avvik mellom periodisert resultatbudsjett og resultatregnskap

Høgskolen i Hedmark har for 2015 et positivt resultat av ordinære aktiviteter på kr 19,1 mill. mot et budsjettert underskudd på kr 5,7 mill. Det betyr at høgskolen har et positivt budsjettavvik på kr 24,8 mill. for 2015. Mindreforbruket på lønn er kr 19,8 mill. lavere enn budsjettert, samt noe forsinket aktivitet knyttet til investeringer og strategiske satsinger. I tillegg har større inntekter på BOA-aktiviteten medført positive avvik på bevilgningsøkonomien.

### 4. Utvikling i avsetningsnivået

De siste årene har høgskolen hatt en stram styring av økonomien for å kunne avsette midler til strategisk utvikling. Per 31.12.15 er ubrukte bevilgninger på 10,7 % av bevilgningen. For 2015 er noen budsjetterte aktiviteter ikke gjennomført, og er således å definere som utsatt virksomhet.

Resultatført endring av avsatt andel av tilskudd til bidrags- og bevilgningsfinansiert virksomhet har økt med kr 13,8 mill. fra 31.12.14 til 31.12.15.

Fokuset i langtidsbudsjettene vil være å ikke bygge ytterligere avsetninger.





## 5. Gjennomførte og planlagte investeringer

Investeringsaktiviteten i 2015 har vært høyere enn budsjettert, og vesentlige investeringer var i IT-investeringer, inventar i hybelbygget ved campus Evenstad og ombygging av bygningsmasse for å få mer utnyttelse av arealene.

Nye studenthybler på campus Evenstad stod ferdig 15. august 2015, og investeringene knyttet til inventaret ble høyere enn først antatt. Dette gjelder inventar som ikke er innberegnet i husleien.

Det er i budsjett 2016 planlagt investeringer for kr 13,6 mill. Det er i hovedsak investeringer knyttet til nytt administrasjons- og undervisningsbygg på campus Evenstad, nytt byggetrinn på Terningen Arena og IT-investeringer.

## 6. Endringer i resultat- og balanseposter i forhold til tidligere år

Periodens resultat viser et overskudd på kr 5,3 mill., som i sin helhet er overskudd fra den oppdragsfinansierte virksomheten. Opptjent virksomhetskapskapital utgjør ved utgangen av 2015 kr 24,2 mill. hvor kr 0,25 mill. av dette er investert i aksjer.

Totale driftsinntekter er på kr 656,2 mill. per 31.12.15. De har økt med kr 40,1 mill. (6,5 %) sammenlignet med 2014. Økningen skyldes i hovedsak økte bevilgninger med kr 39,9 mill.

Totale driftskostnadene er på kr 623,5 mill. og har økt med kr 32,8 mill. (5,6 %) fra 2014. Herav har lønnskostnadene økt med kr 22,6 mill. (5,8 %), mens andre driftskostnader har økt med kr 10,2 mill. (5,0 %).

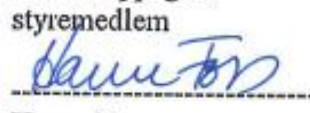
Tilgang av anleggsmidler i perioden er kr 19,9 mill., mens det er avskrevet kr 13,4 mill. i perioden.

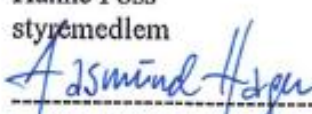
Avsatte midler i balanseregnskapet tilknyttet bevilgninger per 31.12.15: kr 59,7 mill. Avsatte midler til bidragsprosjekter, inkl NFR, er kr 12,3 mill. Det er en forventning om at disse postene reduseres i takt med planlagt aktivitet.

Elverum, den 10. mars 2016

  
-----  
Maren Kyllingstad  
styreleder

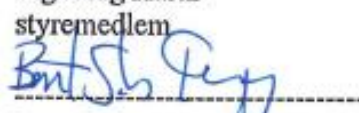
  
-----  
Sevat Lappegard  
styremedlem

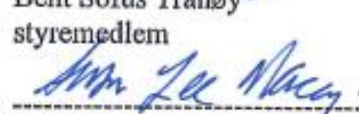
  
-----  
Hanne Foss  
styremedlem

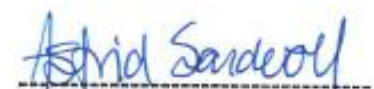
  
-----  
Aasmund Hagen  
styremedlem

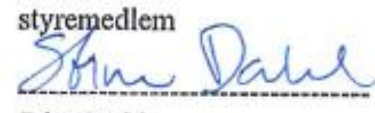
  
-----  
Hans Kristian Rustad  
styremedlem

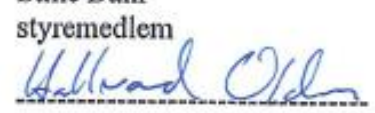
  
-----  
Ingeborg Hartz  
styremedlem

  
-----  
Bent Sofus Tranøy  
styremedlem

  
-----  
Susan Lee Nacey  
styremedlem

  
-----  
Astrid Sandvoll  
styremedlem

  
-----  
Stine Dahl  
styremedlem

  
-----  
Halvard Olden  
styremedlem

## Prinsippnote - SRS

### Generelle regnskapsprinsipper

Regnskapet er utarbeidet og avlagt i samsvar med de anbefalte Statlige Regnskapsstandardere (SRS) av desember 2009 (inkl. SRS 1 av desember 2013) og etter de nærmere retningslinjene som er fastsatt for forvaltningsorganer med fullmakt til bruttoføring utenfor statsregnskapet i Bestemmelser om økonomistyringen i staten av 12. desember 2003 med endringer, senest 18. september 2013. Regnskapet er avlagt i henhold til punkt 3.4 i Bestemmelser om økonomistyringen i staten og retningslinjene i punkt 6 i Finansdepartementets rundskriv R-115 med Kunnskapsdepartementets tilpasninger for universitets- og høyskolesektoren. Alle regnskapstall er oppgitt i 1000 kroner dersom ikke annet er særskilt opplyst.

### Anvendte regnskapsprinsipper

#### *Inntekter*

Tildelinger uten motytelse eller med utsatt motytelse er behandlet etter bestemmelsene i SRS 10. Dette innebærer at bevilgninger fra Kunnskapsdepartementet og andre departementer er presentert i regnskapet i den perioden tilskuddet er mottatt. Bevilgninger og tilskudd fra Kunnskapsdepartementet og andre departement som ikke er benyttet på balansedagen er klassifisert som forpliktelse og ført opp i avsnitt D IV Avregning med statskassen i balanseoppstillingen (motsatt sammenstilling). Tilsvarende gjelder for andre statlige bevilgninger og tilskudd som gjelder vedkommende periode som skal behandles som bevilgninger etter bestemmelsene i SRS 10 og som ikke er benyttet på balansedagen. Bevilgninger og tilskudd fra statlige virksomheter som uttrykkelig er forutsatt benyttet i senere perioder, er klassifisert som forskudd og presentert som ikke inntektsført bevilgning i avsnitt D IV Avregning med statskassen i balanseoppstillingen. Bidrag og tilskudd fra statlige etater og tilskudd fra Norges forskningsråd samt bidrag og tilskudd fra andre som ikke er benyttet på balansedagen er klassifisert som forskudd og presentert som ikke inntektsførte bidrag i avsnitt D IV Avregning med statskassen i balanseoppstillingen (motsatt sammenstilling). Tilsvarende gjelder for gaver og gaveforsterkninger.

Inntekter som forutsetter en motytelse behandlet etter bestemmelsene i SRS 9 og er resultatført i den perioden rettigheten til inntekten er opptjent. Slike inntekter måles til verdien av vederlaget på transaksjonstidspunktet. Inntekter fra salg av tjenester anses som opptjent på det tidspunktet krav om vederlag oppstår.

#### *Kostnader*

Kostnader ved virksomhet som er finansiert av bevilgninger eller midler som skal behandles tilsvarende, er resultatført i den perioden kostnaden er pådratt eller når det er identifisert en forpliktelse.

Kostnader som vedrører transaksjonsbaserte inntekter er sammenstilt med de tilsvarende inntekter og kostnadsført i samme periode. Prosjekter innen oppdragsvirksomhet er behandlet etter metoden løpende avregning uten fortjeneste. Fullføringsgraden er målt som forholdet mellom påløpte kostnader og totalt estimerte kontraktskostnader.

#### *Statsinterne feriepengeforpliktelser*

Saldo pr 31.12.2014 på konto 2168 «Statsinterne feriepengeforpliktelser» kr 138' er pr 1.1.2015 overført til konto 2160 «Avregning ordinær KD finansiert aktivitet». Dette er hensyntatt i note 15, del 1 under utsatt virksomhet i linjen for avdelingskapital og kolonnen for avsetning pr 31.12.2014.

Endring i statsinterne feriepengeforpliktelser i note 15, viser derfor kun endring inneværende år, og samsvarer derfor også med saldo på konto 2168 «statsinterne feriepengeforpliktelser» pr 31.12.2015, kr 170'.

#### *Tap*

Det er ikke foretatt en generell vurdering knyttet til latente tap i aktive oppdragsprosjekter. Eventuelle tap konstateres først ved avslutning av prosjektet og er som hovedregel kostnadsført når en eventuell underdekning i prosjektet er endelig konstatert. For aktive prosjekter hvor det er konstatert sannsynlig tap, er det avsatt for latente tap.

#### *Omløpsmidler og kortsiktig gjeld*

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter poster som forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet, samt poster som knytter seg til varekretsløpet. Øvrige poster er klassifisert som anleggsmiddel/langsiktig gjeld. Fordringer er klassifisert som omløpsmidler hvis de skal tilbakebetales i løpet av ett år etter utbetalingstidspunktet.

Omløpsmidler er vurdert til det laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på etableringstidspunktet

#### *Aksjer og andre finansielle eiendeler*

Aksjer og andre finansielle eiendeler er balanseført til historisk anskaffelseskost på transaksjonstidspunktet. Aksjer og andeler som er finansiert av overskudd av eksternt oppdragsvirksomhet, har motpost i *Opptjent virksomhetskapital*. Dette gjelder både langsiktige og kortsiktige investeringer. Mottatt utbytte og andre utdelinger er inntektsført som annen finansinntekt. Når verdifallet ikke er forventet å være forbigående, er det foretatt nedskrivning til virkelig verdi.

#### *Varige driftsmidler*

Varige driftsmidler er vurdert til anskaffelseskost og avskrives over driftsmidlets forventede levetid, men nedskrives til virkelig verdi ved verdifall som ikke forventes å være forbigående. Varig driftsmidler balanseføres med motpost *Forpliktelser knyttet til anleggsmidler*.

Forpliktelsen som etableres på investeringstidspunktet oppløses i takt med avskrivningene og utligner dermed resultatvirkningen av avskrivningene.

Ved realisasjon/avgang av driftsmidler resultatføres regnskapsmessig gevinst/tap. Gevinst/tap beregnes som forskjellen mellom salgsvederlaget og balanseført verdi på realisasjonstidspunktet. Resterende bokført verdi av *forpliktelse knyttet til anleggsmiddelet* på realisasjonstidspunktet er vist som *Utsatt inntekt fra forpliktelse knyttet til investeringer, bokført verdi avhendede anleggsmidler* i note 1.

#### *Fordringer*

Kundefordringer og andre fordringer er oppført i balansen til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap er gjort på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkelte fordringene. I tillegg er det for kundefordringer gjort en uspesifisert avsetning for å dekke antatt tap.

#### *Internhandel*

Alle vesentlige interne transaksjoner og mellomværender innen virksomheten er eliminert i regnskapet.

#### *Pensjoner*

De ansatte er tilknyttet Statens Pensjonskasse (SPK). Det er lagt til grunn en forenklet regnskapsmessig tilnærming, og det er ikke foretatt beregning eller avsetning for eventuell over- eller underdekning i pensjonsordningen. Årets pensjonskostnad tilsvarer årlig premie til SPK.

#### *Valuta*

Pengeposter i utenlandsk valuta er vurdert etter kursen ved regnskapsårets slutt.

#### *Virksomhetskapital*

Universiteter og høyskoler kan bare opptjene virksomhetskapital innenfor sin oppdragsvirksomhet. Deler av de midlene som opptjenes innenfor oppdragsvirksomhet kan føres tilbake til og inngå i virksomhetens tilgjengelige midler til dekning av drift, anskaffelser eller andre forhold innenfor formålet til institusjonen. Midler som gjennom interne disponeringer er øremerket slike formål, er klassifisert som virksomhetskapital ved enhetene.

#### *Kontantstrøm*

Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet etter den *direkte* metode tilpasset statlige virksomheter.

#### *Kontoplan*

Standard kontoplan og Kunnskapsdepartementets anbefalte føringskontoplan for virksomheter i universitets- og høyskolesektoren er lagt til grunn.

#### *Selvassurandørprinsipp*

Staten er selvassurandør. Det er følgelig ikke inkludert poster i balanse eller resultatregnskap som søker å reflektere alternative netto forsikringskostnader eller forpliktelser.

#### *Statens konsernkontoordning*

Statlige virksomheter omfattes av statens konsernkontoordning. Konsernkontoordningen innebærer at alle bankinnskudd/utbetalinger daglig gjøres opp mot virksomhetens oppgjørskontoer i Norges Bank. Bankkonti utenfor konsernkontordningen er presentert på linjen Andre bankinnskudd i avnitt IV i balanseoppstillingen.

## Resultatregnskap

Tall i 1000 kroner

	Note	2015	2014	Referanse
<b>Driftsinntekter</b>				
Inntekt fra bevilgninger	1	552 291	513 960	RE.1
Inntekt fra gebyrer	1	0	0	RE.2
Inntekt fra tilskudd og overføringer	1	51 759	46 519	RE.3
Gevinst ved salg av eiendom, anlegg og maskiner	1	31	87	RE.4
Salgs- og leieinntekter	1	51 300	54 371	RE.5
Andre driftsinntekter	1	825	1 133	RE.6
<i>Sum driftsinntekter</i>		<b>656 206</b>	<b>616 070</b>	RE.7
<b>Driftskostnader</b>				
Lønn og sosiale kostnader	2	410 362	387 747	RE.8
Varekostnader		0	0	RE.9
Andre driftskostnader	3	213 198	202 985	RE.10
Kostnadsførte investeringer og påkostninger	4,5	0	0	RE.11
Avskrivninger	4,5	13 440	11 938	RE.12
Nedskrivninger	4,5	0	0	RE.13
<i>Sum driftskostnader</i>		<b>637 000</b>	<b>602 670</b>	RE.14
<b>Ordinært driftsresultat</b>		<b>19 206</b>	<b>13 400</b>	RE.15
<b>Finansinntekter og finanskostnader</b>				
Finansinntekter	6	65	104	RE.16
Finanskostnader	6	147	116	RE.17
<i>Sum finansinntekter og finanskostnader</i>		<b>-82</b>	<b>-12</b>	RE.18
<b>Inntekter fra eierandeler i selskaper m.v.</b>				
Utbytte fra selskaper m.v.		0	0	RE.19
<i>Sum inntekter fra eierandeler i selskaper m.v.</i>		<b>0</b>	<b>0</b>	RE.20
<b>Resultat av ordinære aktiviteter</b>		<b>19 124</b>	<b>13 388</b>	RE.21
<b>Avregninger</b>				
Avregning med statskassen (bruttobudsjetterte)	7	0	0	RE.22
Avregning bevilgningsfinansiert aktivitet (nettobudsjetterte)	15 I	-13 800	-6 535	RE.23
<i>Sum avregninger</i>		<b>-13 800</b>	<b>-6 535</b>	RE.24
<b>Periodens resultat</b>		<b>5 324</b>	<b>6 853</b>	RE.25
<b>Disponeringer</b>				
Tilført annen opptjent virksomhetskapskapital	8	5 324	6 853	RE.26
<i>Sum disponeringer</i>		<b>5 324</b>	<b>6 853</b>	RE.27
<b>Innkrevningsvirksomhet og andre overføringer til staten</b>				
Inntekter av avgifter og gebyrer direkte til statskassen	9	0	0	RE.28
Avregning med statskassen innkrevningsvirksomhet	9	0	0	RE.30
<i>Sum innkrevningsvirksomhet og andre overføringer til staten</i>		<b>0</b>	<b>0</b>	RE.31
<b>Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten</b>				
Overføringer fra statskassen til tilskudd til andre	10	0	0	RE.32
Utbetalinger av tilskudd til andre	10	0	0	RE.33
<i>Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten</i>		<b>0</b>	<b>0</b>	RE.34

## Balanse

Tall i 1000 kroner

	Note	31.12.2015	31.12.2014	Referanse
<b>EIENDELER</b>				
<b>A. Anleggsmidler</b>				
<b>I Immaterielle eiendeler</b>				
Forskning og utvikling	4	0	0	AI.01
Rettigheter og lignende immaterielle eiendeler	4	0	0	AI.02
<i>Sum immaterielle eiendeler</i>		<b>0</b>	<b>0</b>	AI.1
<b>II Varige driftsmidler</b>				
Bygninger, tomter og annen fast eiendom	5	7 608	5 158	AII.01
Maskiner og transportmidler	5	4 843	5 408	AII.02
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	5	36 614	31 487	AII.03
Anlegg under utførelse	5	0	0	AII.04
Beredskapsanskaffelser	5	0	0	AII.05
<i>Sum varige driftsmidler</i>		<b>49 065</b>	<b>42 053</b>	AII.1
<b>III Finansielle anleggsmidler</b>				
Investeringer i datterselskaper	11	0	0	AIII.01
Investeringer i tilknyttet selskap	11	0	0	AIII.02
Investeringer i aksjer og andeler	11	250	250	AIII.03
Obligasjoner og andre fordringer		0	0	AIII.04
<i>Sum finansielle anleggsmidler</i>		<b>250</b>	<b>250</b>	AIII.1
<b>Sum anleggsmidler</b>		<b>49 315</b>	<b>42 303</b>	AIV.1
<b>B. Omløpsmidler</b>				
<b>I Varebeholdninger og forskudd til leverandører</b>				
Varebeholdninger	12	0	0	BI.1
Forskuddsbetalinger til leverandører	12	0	0	BI.2
<i>Sum varebeholdninger og forskudd til leverandører</i>		<b>0</b>	<b>0</b>	BI.3
<b>II Fordringer</b>				
Kundefordringer	13	3 380	8 433	BII.1
Andre fordringer	14	18 046	5 272	BII.2
Opptjente, ikke fakturerte inntekter	16 I	1 650	916	BII.3
<i>Sum fordringer</i>		<b>23 076</b>	<b>14 621</b>	BII.4
<b>IV Kasse og bank</b>				
Bankinnskudd på konsernkonto i Norges Bank	17	200 721	165 267	BIV.1
Andre bankinnskudd	17	1 186	417	BIV.2
Andre kontanter og kontantekvivalenter	17	0	0	BIV.3
<i>Sum kasse og bank</i>		<b>201 907</b>	<b>165 684</b>	BIV.4
<b>Sum omløpsmidler</b>		<b>224 983</b>	<b>180 305</b>	BIV.5
<b>Sum eiendeler</b>		<b>274 298</b>	<b>222 608</b>	BV.1



## Balanse

Tall i 1000 kroner

	Note	31.12.2015	31.12.2014	Referanse
<b>VIRKSOMHETSKAPITAL OG GJELD</b>				
<b>C. Virksomhetskapi tal</b>				
<b>I Innskutt virksomhetskapi tal</b>				
Innskutt virksomhetskapi tal	8	0	0	C.01
<i>Sum innskutt virksomhetskapi tal</i>		<b>0</b>	<b>0</b>	C.02
<b>II Opptjent virksomhetskapi tal</b>				
Opptjent virksomhetskapi tal	8	24 186	18 861	C.03
<i>Sum opptjent virksomhetskapi tal</i>		<b>24 186</b>	<b>18 861</b>	C.04
<b>Sum virksomhetskapi tal</b>		<b>24 186</b>	<b>18 861</b>	C.1
<b>D. Gjeld</b>				
<b>I Avsetning for langsiktige forpliktelse r</b>				
Ikke inntektsført bevilgning knyttet til anleggsmidler	4, 5	49 065	42 053	DI.1
Andre avsetninger for forpliktelse r		0	0	DI.2
<i>Sum avsetning for langsiktige forpliktelse r</i>		<b>49 065</b>	<b>42 053</b>	DI.3
<b>II Annen langsiktig gjeld</b>				
Øvrig langsiktig gjeld		0	0	DII.01
<i>Sum annen langsiktig gjeld</i>		<b>0</b>	<b>0</b>	DII.1
<b>III Kortsiktig gjeld</b>				
Leverandørgjeld		28 946	17 915	DIII.1
Skyldig skattetrekk		19 902	19 268	DIII.2
Skyldige offentlige avgifter		14 760	13 728	DIII.3
Avsatte feriepenge r		35 618	33 598	DIII.4
Forskuddsbetalte, ikke opptjente inntekter	16 II	12 831	15 245	DIII.5
Annen kortsiktig gjeld	18, 20	15 862	9 167	DIII.6
<i>Sum kortsiktig gjeld</i>		<b>127 919</b>	<b>108 921</b>	DIII.7
<b>IV Avregning med statskassen</b>				
Avregning med statskassen (bruttobudsjetterte)		0	0	DIV.1
Avsetning bevilgningsfinansiert aktivitet (nettobudsjetterte)	15 I	59 722	46 092	DIV.2
Ikke inntektsførte bevilgninger og bidrag (nettobudsjetterte)	15 II	12 311	6 181	DIV.3
Ikke inntektsførte gaver og gaveforsterkninger	15 II	1 096	500	DIV.4
<i>Sum avregninger</i>		<b>73 128</b>	<b>52 773</b>	DIV.5
<b>Sum gjeld</b>		<b>250 112</b>	<b>203 747</b>	DV.1
<b>Sum virksomhetskapi tal og gjeld</b>		<b>274 298</b>	<b>222 608</b>	DVI.1

Kontantstrømpstilling for nettobudsjetterte virksomheter (direkte modell)					
Tall i 1000 kroner					
	Note	2015	2014	Budsjett 2016	Referanse
<b>Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter</b>					
<b>Innbetalinger</b>					
innbetalinger av bevilgning (nettobudsjetterte)		559 303	519 508	583 885	KS.1
innbetalinger av skatter, avgifter og gebyrer til statskassen		0	0	0	KS.2
innbetalinger fra statskassen til tilskudd til andre		0	0	0	KS.3
innbetalinger fra salg av varer og tjenester		53 534	59 028	40 846	KS.4
innbetalinger av avgifter, gebyrer og lisenser		0	0	0	KS.5
innbetalinger av tilskudd og overføringer fra andre statsetater		47 147	36 230	40 355	KS.6
innbetalinger av utbytte		0	0	0	KS.7
innbetalinger av renter		65	104	0	KS.8
innbetaling av refusjoner		10 933	10 024	4 325	KS.9
andre innbetalinger		12 593	14 094	7 878	KS.10
<b>Sum innbetalinger</b>		<b>683 575</b>	<b>638 988</b>	<b>677 289</b>	KS.INN
<b>Utbetalinger</b>					
utbetalinger av lønn og sosiale kostnader		416 689	400 515	456 251	KS.11
utbetalinger for varer og tjenester for videresalg og eget forbruk		210 388	193 889	228 704	KS.12
utbetalinger av renter		147	116	0	KS.13
utbetalinger av skatter og offentlige avgifter		-294	-125	0	KS.14
utbetalinger og overføringer til andre statsetater		0	0	0	KS.14A
utbetalinger og overføringer til andre virksomheter		0	0	0	KS.14B
andre utbetalinger		0	0	0	KS.15
<b>Sum utbetalinger</b>		<b>626 930</b>	<b>594 395</b>	<b>684 955</b>	KS.UT
<b>Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter*</b>		<b>56 645</b>	<b>44 593</b>	<b>-7 666</b>	KS.OP
<b>Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter</b>					
innbetalinger ved salg av varige driftsmidler		31	87	0	KS.16
- utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler (+)		20 452	17 819	13 620	KS.17
innbetalinger ved salg av aksjer og andeler i andre foretak		0	0	0	KS.18
- utbetalinger ved kjøp av aksjer og andeler i andre foretak (+)		0	0	0	KS.19
- utbetalinger ved kjøp av andre investeringsobjekter (+)		0	0	0	KS.20
innbetalinger ved salg av andre investeringsobjekter		0	0	0	KS.21
<b>Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter</b>		<b>-20 422</b>	<b>-17 732</b>	<b>-13 620</b>	KS.INV
<b>Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter (nettobudsjetterte)</b>					
innbetalinger av virksomhetskapskapital		0	0	0	KS.22
- tilbakebetalinger av virksomhetskapskapital (+)		0	0	0	KS.23
- utbetalinger av utbytte til statskassen (-)		0	0	0	KS.24
<b>Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter</b>		<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	KS.FIN
Effekt av valutakursendringer på kontanter og kontantekvivalenter (+/-)		0	0	0	KS.24A
Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter (+/-)		36 223	26 861	-21 286	KS.25
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens begynnelse		165 684	138 823	201 907	KS.26
<b>Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens slutt</b>		<b>201 907</b>	<b>165 684</b>	<b>180 621</b>	KS.BEH

	Note	2015	2014	
<b>* Avstemming</b>				
periodens resultat		5 324	6 853	KS.27
bokført verdi avhendede anleggsmidler		0	332	KS.28
ordinære avskrivninger		13 440	11 938	KS.29
nedskrivning av anleggsmidler		0	0	KS.30
netto avregninger		13 800	6 535	KS.31
inntekt fra bevilgning (gjelder vanligvis bruttobudsjetterte virksomheter)		0	0	KS.32
arbeidsgiveravgift/gruppeliv ført på kap 5700/5309		0	0	KS.33
avsetning utsatte inntekter (tilgang anleggsmidler)		-20 452	-17 819	KS.34
resultatandel i datterselskap		0	0	KS.35
resultatandel tilknyttet selskap		0	0	KS.36
endring i ikke inntektsført bevilgning knyttet til anleggsmidler		7 012	5 549	KS.37
endring i varelager		0	0	KS.38
endring i kundefordringer		5 053	1 644	KS.39
endring i ikke inntektsførte bevilgninger og bidrag		6 130	3 205	KS.40
endring i ikke inntektsførte gaver og gaveforsterkninger		596	500	KS.41
endring i leverandørgjeld		11 031	-3 272	KS.42
effekt av valutakursendringer		0	0	KS.43
inntekter til pensjoner (kalkulatoriske)		0	0	KS.44
pensjonskostnader (kalkulatoriske)		0	0	KS.45
poster klassifisert som investerings- eller finansieringsaktiviteter		20 422	17 732	KS.46
korrigerende avsetning for feriepenge når ansatte går over i annen statsstilling		-170	-138	KS.46A
endring i andre tidsavgrensningsposter		-5 540	11 534	KS.47
<b>Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter</b>		<b>56 646</b>	<b>44 593</b>	KS.AVS

## Prinsipp for bevilgningsoppstilling

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen er satt opp i samsvar med prinsippene som gjelder for føring av statsregnskapet. Dette innebærer at opplysningene knyttet til bevilgningsregnskap og kapitalregnskap er satt opp etter kontantprinsippet og gjelder for regnskapsterminen fra 1. januar til 31. desember.

Bevilgningsoppstillingens DEL I viser alle finansielle eiendeler som virksomheten er ført opp med i statens kapitalregnskap. Beholdningene i statens kapitalregnskap er basert på at transaksjonene er ført med verdien på betalingstidspunktet. Verdien på balansedagen er satt til historisk kostpris på transaksjonstidspunktet.

Bevilgningsoppstillingens DEL II omfatter det som er rapportert i likvidrapporten til statsregnskapet. Likvidrapporten viser saldo og likvidbevegelser på virksomhetens oppgjørskonto og øvrige konti i Norges Bank. Beholdningene rapportert i likvidrapporten er avstemt mot statens konsernkontosystem og øvrige beholdninger i Norges Bank. Midtre del omfatter også virksomhetens konti i Norges Bank utenfor konsernkontosystemet.

Opplysningene i bevilgningsoppstillingens DEL III omfatter innbetalingene som institusjonen har mottatt i henhold til tildelingsbrev i den periode oppstillingen gjelder for. Innbetalingene i DEL III er knyttet til og satt opp etter inndelingen Stortinget har fastsatt i budsjettet og de spesifikasjonene som er angitt i tildelingsbrevene.

## Oppstilling av bevilgningsrapportering for 2015 for nettobudsjetterte virksomheter

### DEL I

Tall i 1000 kroner

Beholdninger på konti i statens kapitalregnskap						
Konto	Tekst	Note	31.12.2015	31.12.2014	Endring	Referanse
6001/8202xx	Oppgjørskonto i Norges Bank	17	200 721	165 267	35 454	BRII.011
628002	Leieboerinnskudd	11	0	0	0	BRII.012
640205	Tøyenfondet <sup>3)</sup>		0	0	0	BRII.013
640206	Observatoriefondet <sup>3)</sup>		0	0	0	BRII.014
6402xx/8102xx	Gaver og gaveforsterkninger		0	0	0	BRII.015

### DEL II

Beholdninger rapportert i likvidrapport <sup>1)</sup>	Note	Regnskap 31.12.2015	
<b>Oppgjørskonto i Norges Bank</b>			
Inngående saldo på oppgjørskonto i Norges Bank	17	165 267	BRII.001
Endringer i perioden (+/-)		35 454	BRII.002
<b>Sum utgående saldo oppgjørskonto i Norges Bank</b>	<b>17</b>	<b>200 721</b>	<b>BRII.1</b>
<b>Øvrige bankkonti Norges Bank<sup>2)</sup></b>			
Inngående saldo på i øvrige bankkonti i Norges Bank	17	0	BRII.021
Endringer i perioden (+/-)		0	BRII.022
<b>Sum utgående saldo øvrige bankkonti i Norges Bank</b>	<b>17</b>	<b>0</b>	<b>BRII.2</b>

### DEL III

Samlet innbetaling i henhold til tildelingsbrev					
Utgiftskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Samlet innbetaling	
260	Universiteter og høyskoler	50	Statlige universiteter og høyskoler	556 718	BRIII.011
280	Felles enheter	01	Driftsutgifter	0	BRIII.012
280	Felles enheter	21	Spesielle driftsutgifter	0	BRIII.013
280	Felles enheter	50	Senter for internasjonalisering av utdanning	0	BRIII.014
280	Felles enheter	51	Drift av nasjonale fellesoppgaver	0	BRIII.015
281	Felles utgifter for universiteter og høyskoler	01	Driftsutgifter, kan nyttes under post 70	2 300	BRIII.016
281	Felles utgifter for universiteter og høyskoler	45	Større utstyrsanskaffelser, kan overføres	0	BRIII.017
<b>Sum på kapitler og poster under programkategori 07.60 Høyere utdanning og fagskoler</b>				<b>559 018</b>	<b>BRIII.01</b>
xxxx	[Formålet/Virksomheten]	xx		0	BRIII.021
xxxx	[Formålet/Virksomheten]	xx		0	BRIII.021
<b>Sum tildelinger på andre kapitler og poster i statsbudsjettet</b>				<b>0</b>	<b>BRIII.02</b>
<b>Sum utbetalinger i alt</b>				<b>559 018</b>	<b>BRIII.1</b>

1) Dersom virksomheten disponerer flere oppgjørskontoer i Norges Bank enn den ordinære driftskontoen, skal også disse beholdningene spesifiseres med inngående saldo, endring i perioden og utgående saldo. Slike beholdninger skal også inngå i oversikten over beholdninger rapportert til kapitalregnskapet. Vesentlige beløp spesifiseres særskilt nedenfor.

2) Oversikten skal omfatte andre konti som virksomheten har i Norges Bank. Som eksempel nevnes gavekonti.

3) Gjelder bare Universitetet i Oslo

<b>Note 1 Spesifikasjon av driftsinntekter</b>					
Tall i 1000 kroner					
	2015	2014	2013 A)	Budsjett 2016	Referanse
<b>Inntekt fra bevilgninger fra Kunnskapsdepartementet</b>					
Overført bevilgning fra foregående år (bruttobudsjetterte virksomheter)	0	0		0	N1.1
Periodens bevilgning fra Kunnskapsdepartementet	556 718	516 575		583 885	N1.2
- brutto benyttet til investeringsformål/varige driftsmidler av periodens bevilgning / driftstilskudd (-)	-20 452	-17 819		-13 620	N1.3
- ubrukt bevilgning til investeringsformål (bruttobudsjetterte virksomheter)	0	0		0	N1.4
+ utsatt inntekt fra forpliktelse knyttet til investeringer (avskrivninger) (+)	13 440	11 938		10 120	N1.5
+ utsatt inntekt fra forpliktelse knyttet til investeringer (nedskrivninger) (+)	0	0		0	N1.5A
+ utsatt inntekt fra forpliktelse knyttet til investeringer, bokført verdi avhendede anleggsmidler (+)	0	332		0	N1.6
+ inntekt til pensjoner (gjelder virksomheter som er med i sentral ordning)	0	0		0	N1.7
- utbetaling av tilskudd til andre (-)	-1 208	-585		0	N1.8
Andre poster som vedrører bevilgninger fra Kunnskapsdepartementet*	2 750	2 904		0	N1.9
<b>Sum inntekt fra bevilgninger fra Kunnskapsdepartementet</b>	<b>551 248</b>	<b>513 345</b>		<b>580 385</b>	N1.10
<b>Tilskudd og overføringer fra andre departement</b>					
Periodens tilskudd/overføring fra andre departement*	1 043	615		0	N1.11A
- brutto benyttet til investeringsformål/varige driftsmidler av periodens bevilgning /driftstilskudd (-)	0	0		0	N1.12
- ubrukt bevilgning til investeringsformål (bruttobudsjetterte virksomheter)	0	0		0	N1.13
+ utsatt inntekt fra forpliktelse knyttet til investeringer (avskrivninger) (+)	0	0		0	N1.14
+ utsatt inntekt fra forpliktelse knyttet til investeringer (nedskrivninger) (+)	0	0		0	N1.14A
+ utsatt inntekt fra forpliktelse knyttet til investeringer, bokført verdi avhendede anleggsmidler (+)	0	0		0	N1.15
- utbetaling av tilskudd til andre (-)	0	0		0	N1.17
Andre poster som vedrører tilskudd og overføringer fra andre departement (spesifiseres)	0	0		0	N1.18
<b>Sum tilskudd og overføringer fra andre departement</b>	<b>1 043</b>	<b>615</b>		<b>0</b>	N1.19
* Vesentlige tilskudd/overføringer skal spesifiseres på egne linjer under oppstillingen.					
<b>Sum inntekt fra bevilgninger (linje RE.1 i resultatregnskapet)</b>	<b>552 291</b>	<b>513 960</b>		<b>580 385</b>	N1.20
<b>Tilskudd og overføringer fra statlige etater <sup>1)</sup></b>					
Periodens tilskudd/overføring fra andre statlige etater	23 845	17 036	4 906	25 122	N1.21
+ periodens tilskudd fra andre statlige aktører via andre virksomheter	0	0	0	0	N1.21A
- utbetaling av tilskudd til andre virksomheter (-)	-706	0	-64	-398	N1.21B
Periodens netto tilskudd fra andre statlige etater	23 140	17 036	4 842	24 724	N1.21E
Periodens tilskudd/overføring direkte fra Norges forskningsråd (NFR)	10 840	14 597	13 628	14 016	N1.23
+ periodens tilskudd fra NFR via andre virksomheter (+)	4 302	0	0	1 466	N1.23A
- utbetaling av periodens tilskudd/overføring fra NFR til andre (-)	-144	0	0	0	N1.29
Periodens netto tilskudd fra NFR	14 998	14 597	13 628	15 482	N1.29A
Andre poster som vedrører tilskudd/overføringer fra andre statlige etater (spesifiseres) <sup>2)</sup>	0	0		0	N1.30
<b>Sum tilskudd og overføringer fra statlige etater</b>	<b>38 137</b>	<b>31 633</b>		<b>40 206</b>	N1.31
1) Vesentlige bidrag skal spesifiseres i egne avsnitt under oppstillingen. Linjene N1.21 skal bare omfatte tilskudd/overføringer som omfattes av bestemmelsene i rundskriv F-07-13. Midler som benyttes til investeringer, skal behandles etter forpliktelsesmodellen og spesifiseres i KD-avsnittet. Oppdragsinntekter og salgs- og leieinntekter skal spesifiseres i de respektive avsnittene nedenfor.					
2) Vesentlige bidrag skal spesifiseres i egne avsnitt under oppstillingen. Linje N1.30 skal omfatte tilskudd/overføringer som ikke omfattes av bestemmelsene i rundskriv F-07-13.					
<b>Tilskudd til annen bidragsfinansiert aktivitet <sup>1)</sup></b>					
Periodens tilskudd/overføring fra regionale forskningsfond (RFF)	3 764	3 591	1 561	1 925	N1.22A
+ periodens tilskudd fra RFF via andre virksomheter (+)	0	0	0	0	N1.22B
- utbetaling av tilskudd/overføring fra RFF til andre (-)	-159	0	0	0	N1.22C
Periodens netto tilskudd/overføring fra RFF	3 605	3 591	1 561	1 925	N1.22D
Periodens tilskudd/overføring fra kommunale og fylkeskommunale etater	1 522	1 728	4 355	2 304	N1.32A
Periodens tilskudd/overføring fra organisasjoner og stiftelser	3 655	3 204	1 629	2 414	N1.32B
Periodens tilskudd/overføring fra næringsliv og private	631	765	1 149	300	N1.32C
Periodens tilskudd/overføring fra andre bidragsytere	2 238	2 365	1 153	6 456	N1.32D
- utbetaling av tilskudd/overføring fra diverse bidragsytere til andre virksomheter (-)	0	0	0	0	N1.32E
Periodens netto tilskudd/overføring fra diverse bidragsytere	8 046	8 062	8 286	11 474	N1.32F
Periodens tilskudd/overføring fra EUs rammeprogram for forskning (FP6, FP7 og Horizon 2020)	31	17	0	0	N1.35
+ innbetaling av tilskudd/overføring fra EUs rammeprogram for forskning fra andre (+)	0	0	0	0	N1.35B
- utbetaling av periodens tilskudd/overføring fra EUs rammeprogram for forskning til andre (-)	0	0	0	0	N1.35A
Periodens netto tilskudd/overføring fra EUs rammeprogram for forskning (FP6, FP7 og Horizon 2020)	31	17	0	0	N1.35C
Periodens tilskudd/overføring fra EU til undervisning og annet	1 534	2 966	3 418	1 400	N1.36
+ innbetaling av tilskudd/overføring fra EU til undervisning og annet fra andre (+)	0	0	0	0	N1.36B
- utbetaling av periodens tilskudd/overføring fra EU til undervisning og annet til andre (-)	0	0	0	0	N1.36A
Periodens netto tilskudd/overføring fra EU til undervisning og annet	1 534	2 966	3 418	1 400	N1.36C
Periodens tilskudd/overføringer fra andre bidragsytere	0			0	N1.37
<b>Sum tilskudd til annen bidragsfinansiert aktivitet</b>	<b>13 217</b>	<b>14 636</b>		<b>14 799</b>	N1.38
1) Vesentlige bidrag skal spesifiseres på i egne avsnitt under oppstillingen. Midler som benyttes til investeringer skal behandles etter forpliktelsesmodellen og spesifiseres i KD-avsnittet. Avsnittet gjelder bidrag som tilfredsstiller kravene i rundskriv F-07-13, dog slik at tilskudd/overføringer fra andre som ikke omfattes av bestemmelsene i rundskriv F-07-13 skal spesifiseres på linje N1.37.					
<b>Tilskudd fra gaver og gaveforsterkninger*</b>					
Mottatte gaver/gaveforsterkninger i perioden	1 000	750		1 000	N1.40
- ikke inntektsførte gaver og gaveforsterkninger (-)	-596	-500		100	N1.41
+ utsatt inntekt fra mottatte gaver/gaveforsterkninger (+)	0	0		0	N1.42
<b>Sum tilskudd fra gaver og gaveforsterkninger</b>	<b>404</b>	<b>250</b>		<b>1 100</b>	N1.43
*Vesentlige bidrag skal spesifiseres på egne linjer eller i egne avsnitt under oppstillingen. Midler som benyttes til investeringer skal behandles etter forpliktelsesmodellen og spesifiseres i KD-avsnittet.					

<b>Sum tilskudd og overføringer fra andre (linje RE.3 i resultatregnskapet)</b>	<b>51 759</b>	<b>46 519</b>		<b>56 105</b>	<b>N1.44</b>
<i>Gevinst ved salg av eiendom, anlegg, maskiner mv.*</i>					
Salg av eiendom	0	0		0	N1.45
Salg av maskiner, utstyr mv	31	87		0	N1.46
Salg av andre driftsmidler	0	0		0	N1.47
<b>Gevinst ved salg av eiendom, anlegg og maskiner mv. (linje RE.4 i resultatregnskapet)</b>	<b>31</b>	<b>87</b>		<b>0</b>	<b>N1.48</b>
* Vesentlige salgstransaksjoner skal kommenteres og det skal angis eventuell øremerking av midlene. Merk at det er den regnskapsmessige gevinst og ikke salgssum som skal spesifiseres under driftsinntekter.					
<i>Oppdragsinntekter, salgs- og leieinntekter</i>					
<i>Inntekt fra oppdragsfinansiert aktivitet<sup>1)</sup></i>					
Statlige etater	12 546	11 639	15 404	9 720	N1.49
Kommunale og fylkeskommunale etater	14 583	22 073	18 490	11 596	N1.50
Organisasjoner og stiftelser	5 086	3 116	5 122	611	N1.51
Næringsliv/privat	4 473	7 425	3 969	0	N1.52
Andre	2 749	1 339	1 276	2 082	N1.54
<b>Sum inntekt fra oppdragsfinansiert aktivitet</b>	<b>39 437</b>	<b>45 592</b>	<b>44 261</b>	<b>24 009</b>	<b>N1.55</b>
1) Avsnittet skal omfatte oppdragsinntekter som omfattes av bestemmene i rundskriv F-07-13.					
<i>Andre salgs- og leieinntekter</i>					
Andre salgsinntekter	8 860	6 007		12 247	N1.56
Andre leieinntekter	2 647	3 663		5 175	N1.56
Periodisering	355	-891		0	N1.57
<b>Sum andre salgs- og leieinntekter</b>	<b>11 862</b>	<b>8 779</b>		<b>17 422</b>	<b>N1.59</b>
<b>Sum oppdrags-, salgs- og leieinntekter (linje RE.5 i resultatregnskapet)</b>	<b>51 300</b>	<b>54 371</b>		<b>41 431</b>	<b>N1.60</b>
<i>Andre driftsinntekter</i>					
Gaver som skal inntektsføres	0	0		0	N1.61
Andre driftsinntekter	825	1 133		470	N1.62
Øvrige andre inntekter 2	0	0		0	N1.62
Øvrige andre inntekter*	0	0		0	N1.63
<b>Sum andre driftsinntekter (linje RE.6 i resultatregnskapet)</b>	<b>825</b>	<b>1 133</b>		<b>470</b>	<b>N1.65</b>
<i>Gebyrer og lisenser<sup>1)</sup></i>					
Gebyrer	0	0		0	N1.661
Lisenser	0	0		0	N1.662
<b>Sum gebyrer og lisenser (linje RE.2 i resultatregnskapet)</b>	<b>0</b>	<b>0</b>		<b>0</b>	<b>N1.66</b>
* Vesentlige inntekter av denne typen skal spesifiseres i egne avsnitt under oppstillingen. Dette avsnittet skal bare brukes når gebyrerne eller lisensene skal klassifiseres som driftsinntekt for institusjonen. 1) Dersom institusjonen krever inn gebyrer eller mottar midler knyttet til lisenser på vegne av staten og som skal overføres til statskassen, skal slike midler klassifiseres som innkrevningsvirksomhet og presenteres i avsnittet for innkrevningsvirksomhet i resultatregnskapet og spesifiseres i note 9.					
<b>Sum driftsinntekter</b>	<b>656 206</b>	<b>616 070</b>		<b>678 391</b>	<b>N1.67</b>

A) Regnskapstall for 2013 legges kun inn for linjer som inngår i nytt finansieringssystem. Det tilstrekkelig med nettotall for 2013.

**Note 2 Lønn og sosiale kostnader****DEL I**

Tall i 1000 kroner

	<b>2015</b>	2014 Referanse
Lønninger	296 056	277 566 N2.1
Feriepenger	36 499	34 378 N2.2
Arbeidsgiveravgift	46 686	45 139 N2.3
Pensjonskostnader*	37 248	36 199 N2.4
Sykepenger og andre refusjoner	-10 803	-10 098 N2.5
Andre ytelser	4 675	4 562 N2.6
<b>Sum lønnskostnader</b>	<b>410 362</b>	<b>387 746 N2.7</b>

**Antall årsverk:****555**

524 N2.8

\*Gjelder virksomheter som betaler pensjonspremie selv (alle som har unntak fra bruttoprinsippet).

Pensjoner kostnadsføres i resultatregnskapet basert på faktisk påløpt premie for regnskapsåret.

Premiesats til Statens pensjonskasse er 12,7 prosent for 2015.

Premiesatsen for 2014 var 13,15 prosent.

**DEL II**

<b>Lønn og godtgjørelser til ledende personer</b>	Lønn	Andre godtgjørelser
Rektor (gjelder også dersom rektor er tilsatt) <i>Ansatt f.o.m. 01.08.15</i>	481 875	2 357
Rektor (gjelder også dersom rektor er tilsatt) <i>Valgt 01.01.-31.07.15</i>	689 633	4 688
Ekstern styreleder (gjelder institusjoner som har tilsatt rektor)	80 000	
Administerende direktør	1 151 595	12 398

<b>Godtgjørelse til styremedlemmer</b>	Fast godtgjørelse	Godtgjørelse pr. møte
Styremedlemmer fra egen institusjon	180 000	
Eksterne styremedlemmer	120 000	
Styremedlemmer valgt av studentene	80 000	
Varamedlemmer for styremedlemmer fra egen institusjon	-	
Varamedlemmer for eksterne styremedlemmer	-	
Varamedlemmer for studenter		3 344

Lønn og godtgjørelser til ledende personer oppgis i kroner for budsjettåret 2015. For styremedlemmer som har fast godtgjørelse, oppgis godtgjørelsen for budsjettåret 2015. Når det gis godtgjørelse pr. møte, oppgis satsen pr. møte.

**Note 3 Andre driftskostnader**

Tall i 1000 kroner

	2015	2014 Referanse
Husleie	93 129	86 934 N3.1
Vedlikehold egne bygg og anlegg	0	0 N3.2
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	1 057	899 N3.3
Andre kostnader til drift av eiendom og lokaler	10 401	10 714 N3.4
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	1 600	1 508 N3.5
Mindre utstyranskaffelser	9 205	7 467 N3.6
Leie av maskiner, inventar og lignende	11 155	10 384 N3.7
Konsulenter og andre kjøp av tjenester fra eksterne	40 829	43 939 N3.8
Reiser og diett	14 804	14 610 N3.9
Øvrige driftskostnader (*)	31 019	26 530 N3.10
<b>Sum andre driftskostnader</b>	<b>213 198</b>	<b>202 985 N3.11</b>

(\*) Spesifiseres ytterligere under oppstillingen dersom det er andre vesentlige poster som bør fremgå av regnskapet

Trykningsutgifter	1 387	1 412
Vederlag - Kopinor/Norwaco/Tono/Bono	2 637	2 088
Bøker (bibliotek)	1 041	1 152
Tidsskrift-abonnement (bibliotek)	3 494	2 255
Deltakeravgift for kurs og seminarer, egne ansatte	1 640	1 229
Arrangement av kurs og seminarer, eksterne deltakere	4 329	1 877
Bevertning for øvrig	1 556	1 843
Refusjoner/tilskudd Studentsamskipnaden	3 329	3 248
Tilskudd studentorganisasjoner	979	1 441

**Note 4 Immaterielle eiendeler**

Tall i 1000 kroner

	F&U	Rettigheter mv.	Under utførelse	SUM	Referanse
<b>Anskaffelseskost 31.12.2014</b>	0	0	0	0	0 N4.1
+ tilgang pr. 31.12.2015 (+)	0	0	0	0	0 N4.2
- avgang anskaffelseskost pr. 31.12.2015 (-)	0	0	0	0	0 N4.3
+/- fra eiendel under utførelse til annen gruppe (+/-)	0	0	0	0	0 N4.3A
<b>Anskaffelseskost 31.12.2015</b>	0	0	0	0	0 N4.4
- akkumulerte nedskrivninger 31.12.2014 (-)	0	0	0	0	0 N4.5
- nedskrivninger pr. 31.12.2015 (-)	0	0	0	0	0 N4.6
- akkumulerte avskrivninger 31.12.2014 (-)	0	0	0	0	0 N4.7
- ordinære avskrivninger pr. 31.12.2015 (-)	0	0	0	0	0 N4.8
+ akkumulert avskrivning avgang pr. 31.12.2015 (+)	0	0	0	0	0 N4.9
<b>Balansført verdi 31.12.2015</b>	0	0	0	0	0 N4.10

Avskrivningsatser (levetider)

Virksomhets-spesifikt 5 år / lineært

Universiteter og høyskoler som kostnadsfører anskaffelser av anleggsmidler, skal oppgi hvilke immaterielle eiendeler institusjonene har

Regnskapsposten består av investeringer og påkostninger for:

	2015	2014	Referanse
Immaterielle eiendeler	0	0	
<b>Sum investeringer og påkostninger i immaterielle eiendeler</b>	0	0	N4.11



**Note 5 Varige driftsmidler**

Tall i 1000 kroner

	Tomter	Drifts- bygninger	Øvrige bygninger	Anlegg under utførelse	Infrastruktur- eiendeler	Beredskaps- anskaffelser	Maskiner, transportmidler	Annet inventar og utstyr	Sum	Referanse
Anskaffelseskost 31.12.2014	0	5 397	0	0	0	0	16 324	72 355	94 076	N5.1
+ tilgang nybygg pr. 31.12.2015 - eksternt finansiert (+)	0	0	0	0	0	0	0	3 681	3 681	N5.20
+ tilgang nybygg pr. 31.12.2015 - internt finansiert (+)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	N5.20A
+ andre tilganger pr. 31.12.2015 (+)	0	2 840	0	0	0	0	1 345	12 587	16 771	N5.21
- avgang anskaffelseskost pr. 31.12.2015 (-)	0	0	0	0	0	0	-210	-315	-525	N5.3
+/- fra anlegg under utførelse til annen gruppe (+/-)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	N5.4
<b>Anskaffelseskost 31.12.2015</b>	<b>0</b>	<b>8 237</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>17 458</b>	<b>88 308</b>	<b>114 003</b>	<b>N5.5</b>
- akkumulerte nedskrivninger pr. 31.12.2014 (-)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	N5.6
- nedskrivninger pr. 31.12.2015 (-)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	N5.7
- akkumulerte avskrivninger 31.12.2014 (-)	0	-239	0	0	0	0	-10 916	-40 869	-52 023	N5.8
- ordinære avskrivninger pr. 31.12.2015 (-)	0	-390	0	0	0	0	-1 910	-11 141	-13 440	N5.9
+ akkumulert avskrivning avgang pr. 31.12.2015 (+)	0	0	0	0	0	0	210	315	525	N5.10
<b>Balanseført verdi 31.12.2015</b>	<b>0</b>	<b>7 608</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>4 843</b>	<b>36 614</b>	<b>49 065</b>	<b>N5.11</b>
Avskrivningssatser (levetider)	Ingen avskrivning	10-60 år dekomponert	20-60 år dekomponert	Ingen avskrivning	Virksomhets- spesifikt	Virksomhets- spesifikt	3-15 år lineært	3-15 år lineært		
Tilleggsopplysninger når det er avhendet anleggsmidler:										
Vederlag ved avhending av anleggsmidler	0	0	0	0	0	0	31	0	31	N5.12
- bokført verdi av avhendede anleggsmidler* (-)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	N5.13
Regnskapsmessig gevinst/tap	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>31</b>	<b>0</b>	<b>31</b>	<b>N5.14</b>

\* Når det er sannsynlighetsovervekt for at salgssummen tilfaller virksomheten:

Resterende forpliktelse vedrørende bokført verdi av avhendede anleggsmidler er inntektsført og vist i note 1 som "utsatt inntekt fra forpliktelse knyttet til investeringer, bokført verdi avhendede anleggsmidler".

\* Når det er sannsynlighetsovervekt for at salgssummen ikke tilfaller virksomheten:

Resterende forpliktelse vedrørende bokført verdi av avhendede anleggsmidler er regnskapsført direkte mot "avregning med statskassen" i balansen.

Universiteter og høyskoler som kostnadsfører anskaffelser og påkostninger, skal oppgi anskaffelser av andre varige driftsmidler som har en kostpris større enn kr 30 000 (dersom dette avviker fra benyttet sats, skal faktisk sats oppgis) og økonomisk levetid over 3 år. Vedlikehold og mindre investeringer og påkostninger skal kostnadsføres som andre driftskostnader.

Regnskapsposten består av investeringer og påkostninger til:

	2015	2014	Referanse
Eiendom og bygg (benyttes kun av de som forvalter egne bygg)	0	0	
Teknisk data og undervisningsutstyr	58 125	49 745	
Anleggsmaskiner og transportmidler	13 287	10 004	
Kontormaskiner og annet inventar	42 591	34 327	
<b>Sum investeringer og påkostninger av varige driftsmidler</b>	<b>114 003</b>	<b>94 076</b>	<b>N5.15</b>

**Note 6 Finansinntekter og finanskostnader**

Tall i 1000 kroner

	2015	2014 Referanse
<i>Finansinntekter</i>		
Renteinntekter	25	36 N6.1
Agio gevinst	40	68 N6.2
Oppskrivning av aksjer	0	0 N6.2A
Annen finansinntekt	0	0 N6.3
<b>Sum finansinntekter</b>	<b>65</b>	<b>104 N6.4</b>
<i>Finanskostnader</i>		
Rentekostnad	16	13 N6.5
Nedskrivning av aksjer	0	0 N6.6
Agio tap	131	103 N6.7
Annen finanskostnad	0	0 N6.8
<b>Sum finanskostnader</b>	<b>147</b>	<b>116 N6.9</b>
<i>Utbytte fra selskaper m.v.</i>		
Mottatt utbytte fra selskap X	0	0 N6.010
Mottatt utbytte fra selskap Y	0	0 N6.010
Mottatt utbytte fra selskap Z	0	0 N6.010
Mottatt utbytte fra selskap andre selskap*	0	0 N6.011
<b>Sum mottatt utbytte</b>	<b>0</b>	<b>0 N6.11</b>

\* Spesifiseres om nødvendig på egne linjer under oppstillingen.

Grunnlag beregning av rentekostnad på investert kapital:

	31.12.2014	31.12.2015	Gjennomsnitt i perioden
Balanseført verdi immaterielle eiendeler	0	0	0
Balanseført verdi varige driftsmidler	42 053	49 065	45 559
<b>Sum</b>	<b>42 053</b>	<b>49 065</b>	<b>45 559</b>

Antall måneder på rapporteringstidspunktet: (må fylles ut)

**12**

Gjennomsnittlig kapitalbinding i år 2015:

45 559

Fastsatt rente for år 2015:

2,05 %

**Beregnet rentekostnad på investert kapital\*:****934**

Beregning av rentekostnader på den kapitalen som er investert i virksomheten vises her i henhold til "Utkast til veiledningsnotat om renter på kapital".

\* Gjelder bare institusjoner som balansefører anleggsmidler. Beregnet rentekostnad på investert kapital skal kun gis som noteopplysning. Den beregnede rentekostnaden skal ikke regnskapsføres.

**Note 8 Innskutt og opptjent virksomhetskaper (nettobudsjetterte virksomheter)**

Tall i 1000 kroner

Nettobudsjetterte virksomheter kan ikke etablere virksomhetskaper innenfor den bevilgningsfinansierte og bidragsfinansierte aktiviteten, se note 15. Opptjent virksomhetskaper tilsvarer dermed resultatet fra oppdragsfinansiert aktivitet.

Universitet og høyskoler kan anvende opptjent virksomhetskaper til å finansiere investeringer i randsonevirksomhet. Når virksomhetskaper er anvendt til dette formålet, er den å anse som bundet virksomhetskaper, dvs den kan ikke anvendes til å dekke eventuelle underskudd innenfor den løpende driften.

Innskutt virksomhetskaper er kapitalene knyttet til aksjer som ble finansiert av bevilgning på 90-post og som derfor tidligere var klassifisert som aksjer i gruppe 1. Disse aksjene føres nå i gruppe 2 og er overført til den enkelte institusjons virksomhetsregnskap. Innskutt virksomhetskaper skal anses som bundet.

<i>Innskutt virksomhetskaper:</i>	Beløp	Referanse
Innskutt virksomhetskaper 01.01.2015	0	N8I.011
Oppskrivning av eierandeler i perioden (+)	0	N8I.012
Nedskrivning av eierandeler i perioden (-)	0	N8I.013
Salg av eierandeler i perioden (-)	0	N8I.014
<b><i>Innskutt virksomhetskaper 31.12.2015</i></b>	<b>0</b>	<b>N8I.1</b>
<i>Bunden virksomhetskaper:</i>		
Bunden virksomhetskaper pr. 01.01.2015	250	N8I.021
Kjøp av aksjer i perioden	0	N8I.022
Salg av aksjer i perioden (-)	0	N8I.023
Oppskrivning av aksjer i perioden	0	N8I.024
Nedskrivning av aksjer i perioden (-)	0	N8I.025
<b><i>Bunden virksomhetskaper 31.12.2015</i></b>	<b>250</b>	<b>N8I.2</b>
<b>Innskutt og bunden virksomhetskaper 31.12.2015</b>	<b>250</b>	<b>N8I.sum</b>
<i>Annen opptjent virksomhetskaper:</i>		
Annen opptjent virksomhetskaper 01.01.2015	18 611	N8II.011
Underskudd bevilgningsfinansiert aktivitet belastet annen opptjent virksomhetskaper (-)	0	N8II.012
Overført fra periodens resultat	5 324	N8II.013
Overført til/fra bunden virksomhetskaper (+/-)	0	N8II.014
<b><i>Annen opptjent virksomhetskaper 31.12.2015</i></b>	<b>23 935</b>	<b>N8II.1</b>
<b>Sum virksomhetskaper 31.12.2015</b>	<b>24 186</b>	<b>N8.total</b>

Nettobudsjetterte virksomheter kan eventuelt supplere med ytterligere spesifisering og gruppering av opptjent virksomhetskaper på egne linjer under oppstillingen. (Gjelder f. eks. virksomheter som fordeler opptjent virksomhetskaper til underliggende driftsenheter)

**Note 9 Innkrevningsvirksomhet (Ikke aktuell i UH-sektoren)**

Tall i 1000 kroner

	2015	2014
<i>Avgifter og gebyrer direkte til statskassen:</i>		
Avgift A	0	0
Avgift B	0	0
<b><i>Sum avgifter og gebyrer direkte til statskassen</i></b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<i>Andre inntekter fra innkrevningsvirksomhet:</i>		
Avgift A	0	0
Avgift B	0	0
<b><i>Sum andre inntekter fra innkrevningsvirksomhet</i></b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b>Sum overført til statskassen</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

**Note 10 Tilskuddsforvaltning**

Gjelder forvaltning av tilskudd bevilget over postene 70-85 i statsbudsjettet

Tall i 1000 kroner	2015	2014 Referanse
Tilskudd til virksomhet A	0	0 N10.01
Tilskudd til virksomhet B	0	0 N10.01
Tilskudd til virksomhet C	0	0 N10.01
Andre tilskudd	0	0 N10.02
<b>Sum tilskuddsforvaltning</b>	<b>0</b>	<b>0 N10.1</b>

**Note 11 Investeringer i aksjer og selskapsandeler**

Tall i 1000 kroner

	Organisasjons- nummer	Ervervsdato	Antall aksjer/ andeler	Eierandel	Årets resultat*	Balanseført egenkapital**	Balanseført	Rapportert til	Referanse
							verdi i virksom- hetens regn- skap	kapital- regnskapet (1)	
<i>Aksjer</i>									
Hedmark Kunnskapspark AS	982 009 219	20.09.2006	1 085	2,4 %	349	10 299	250	250	N11.010
Selskap 2				0,0 %	0	0	0	0	N11.010
Selskap 3				0,0 %	0	0	0	0	N11.010
Selskap 4				0,0 %	0	0	0	0	N11.010
Selskap 5				0,0 %	0	0	0	0	N11.010
Øvrige selskap***				0,0 %	0	0	0	0	N11.011
<b>Sum aksjer</b>					<b>349</b>	<b>10 299</b>	<b>250</b>	<b>250</b>	<b>N11.1</b>
<i>Andeler (herunder leieboerinnskudd)</i>									
Selskap 1					0	0	0	0	N11.021
Selskap 2					0	0	0	0	N11.021
Øvrige selskap***					0	0	0	0	N11.022
<b>Sum andeler</b>					<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>N11.2</b>
<b>Balanseført verdi 31.12.2015</b>						<b>349</b>	<b>10 299</b>	<b>250</b>	<b>250 N11.3</b>

\* Gjelder bokført resultat i vedkommende selskaps siste avlagte årsregnskap

\*\* Gjelder bokført egenkapital i vedkommende selskaps siste avlagte årsregnskap

\*\*\* Vesentlige poster spesifiseres i eget avsnitt under oppstillingen

(1) Rapportering av aksjer og andeler til statens kapitalregnskap skal følger reglene i kapittel 4.4 i Meld. St. 3.

**Note 12 Varebeholdninger**

Tall i 1000 kroner

	31.12.2015	31.12.2014 Referanse
<i>Anskaffelseskost</i>		
Beholdninger anskaffet til internt bruk i virksomheten	0	0 N12.1
Beholdninger beregnet på videresalg	0	0 N12.2
<b>Sum anskaffelseskost</b>	<b>0</b>	<b>0 N12.3</b>
<i>Ukurans</i>		
Ukurans i beholdninger til internt bruk i virksomheten (-)	0	0 N12.4
Ukurans i beholdninger beregnet på videresalg (-)	0	0 N12.5
<b>Sum ukurans</b>	<b>0</b>	<b>0 N12.6</b>
<b>Sum varebeholdninger</b>	<b>0</b>	<b>0 N12.7</b>

**Dersom virksomheten har foretatt forskuddsbetalinger til leverandører, skal det opplyses om forskuddsbetalt beløp.** Det er bare forskudd til leverandører som leverer varer eller tjenester som er en direkte del av varekretsløpet eller tjenesteproduksjonen, som skal rapporteres i denne noten. Forskudd til andre leverandører skal rapporteres som andre fordringer (For eksempel: husleie, strøm og tidsskrifter).

**Note 13 Kundefordringer**

Tall i 1000 kroner

	31.12.2015	31.12.2014 Referanse
Kundefordringer til pålydende	3 671	8 799 N13.1
Avsatt til latent tap (-)	-291	-366 N13.2
<b>Sum kundefordringer</b>	<b>3 380</b>	<b>8 433 N13.3</b>

**Note 14 Andre kortsiktige fordringer**

Tall i 1000 kroner

	31.12.2015	31.12.2014 Referanse
Forskuddsbetalt lønn	52	0 N14.1
Reiseforskudd	71	25 N14.2
Personallån	152	55 N14.3
Andre fordringer på ansatte	0	0 N14.4
Forskuddsbetalte kostnader	17 437	4 868 N14.5
Andre fordringer	334	324 N14.6
Fordring på datterselskap m.v.*	0	0 N14.7
<b>Sum</b>	<b>18 046</b>	<b>5 272 N14.8</b>

\* gjelder også tilknyttet selskap (TS) og felleskontrollert virksomhet.

**Note 15 Avregning statlig og bidragsfinansiert aktivitet mv. (nettobudsjetterte virksomheter)**

Tall i 1000 kroner

Den andel av bevilgninger og midler som skal behandles tilsvarende som ikke er benyttet ved regnskapsavslutningen, er å anse som en forpliktelse. Det skal spesifiseres hvilke formål bevilgningen forutsettes å dekke i påfølgende termin. Vesentlige poster skal spesifiseres i egne avsnitt under oppstillingen.

Det er foretatt følgende interne avsetninger til de angitte prioriterte oppgaver/formål innenfor bevilgningsfinansiert aktivitet og aktivitet som skal behandles tilsvarende:

<b>Del I: Inntektsførte bevilgninger:</b>	<b>Avsetning pr. 31.12.2015</b>	<b>Overført fra virksomhets- kapital</b>	<b>Avsetning pr. 31.12.2014</b>	<b>Endring i perioden</b>	<b>Referanse</b>
<b>Kunnskapsdepartementet</b>					
<i>Utsatt virksomhet</i>					
Avdelingskapital	34 731	0	25 381	9 350	N151.011
Utsatt virksomhet IT	3 250	0	2 000	1 250	N151.011
Husleie og driftskostnader	0	0	2 000	-2 000	N151.011
Stipendiater LUNA	4 557	0	2 269	2 288	N151.011
Stipendiater ØLR	729	0	729	0	N151.011
Stipendiater FH	1 136	0	425	710	N151.011
Andre øremerkede prosjektavsetninger	0	0	-1	1	N151.011
Prosjekt E-læring LUNA, ØLR, FH	47	0	88	-41	N151.011
Styrking av kapasitet i UH-sektoren til etter- og videreutdanning	2 000	0	1 000	1 000	N151.011
Utvalg- og sekretariat rammeplanutvalg ny GLU	528	0	0	528	N151.011
Fra PC til mobil - med tiltaksplan på lomma	242	0	149	92	N151.011
MOOC i innovasjon entreprenørskap og internasjonal kommersialisering	221	0	0	221	N151.011
Fleksibel utdanning - 2-språklig/GNIST	122	0	128	-6	N151.011
Driftsmidler stipendiater LUNA	727	0	546	181	N151.011
Utbygging underetasje LUNA	800	0	0	800	N151.011
Senter for Bioøkonomi	2 000	0	0	2 000	N151.011
Andre prioriterte oppgaver*	0	0	0	0	N151.012
<b>SUM utsatt virksomhet</b>	<b>51 091</b>	<b>0</b>	<b>34 715</b>	<b>16 376</b>	<b>N151.1</b>
<i>Strategiske formål</i>					
Strategiske formål HH	4 000	0	4 000	0	N151.021
Høgskoleped og E-læring	695	0	1 274	-579	N151.021
Strategisk Innsatsområde Luna	29	0	59	-30	N151.021
Andre prioriterte oppgaver*	0	0	0	0	N151.021
Andre prioriterte oppgaver*	0	0	0	0	N151.022
<b>SUM strategiske formål</b>	<b>4 724</b>	<b>0</b>	<b>5 333</b>	<b>-609</b>	<b>N151.2</b>
<i>Større investeringer</i>					
Vedlikehold/drift bygg	4 000	0	4 000	0	N151.031
Vedlikehold bygningsmasse	0	0	1 500	-1 500	N151.031
Prioritert oppgave 3	0	0	0	0	N151.031
Andre prioriterte oppgaver*	0	0	0	0	N151.032
<b>SUM større investeringer</b>	<b>4 000</b>	<b>0</b>	<b>5 500</b>	<b>-1 500</b>	<b>N151.3</b>
<i>Andre avsetninger</i>					
Kompetansmidler	0	0	500	-500	N151.041
Formål 2	0	0	0	0	N151.041
Formål 3	0	0	0	0	N151.041
Andre formål*	0	0	0	0	N151.042
<b>SUM andre avsetninger</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>500</b>	<b>-500</b>	<b>N151.4</b>
<b>Sum Kunnskapsdepartementet</b>	<b>59 815</b>	<b>0</b>	<b>46 048</b>	<b>13 767</b>	<b>N151.KD</b>
<i>Andre departementer</i>					
PERL, BLD midler	77	0	44	33	N151.051
Utsatt virksomhet	0	0	0	0	N151.051
Strategiske formål	0	0	0	0	N151.052
Større investeringer	0	0	0	0	N151.053
Andre avsetninger	0	0	0	0	N151.054
<b>Sum andre departementer</b>	<b>77</b>	<b>0</b>	<b>44</b>	<b>33</b>	<b>N151.5</b>
<b>Sum avsatt andel av bevilgningsfinansiert aktivitet</b>	<b>59 892</b>	<b>0</b>	<b>46 092</b>	<b>13 800</b>	<b>N151.5A</b>

<b>Inntektsførte bidrag:</b>					
<b>Andre statlige etater</b>					
Utsatt virksomhet	0	0	0	0	N151.061
Strategiske formål	0	0	0	0	N151.062
Større investeringer	0	0	0	0	N151.063
Andre avsetninger	0	0	0	0	N151.064
<b>Sum andre statlige etater</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>N151.6</b>
<b>Norges forskningsråd</b>					
Utsatt virksomhet	0	0	0	0	N151.071
Strategiske formål	0	0	0	0	N151.072
Større investeringer	0	0	0	0	N151.073
Andre avsetninger	0	0	0	0	N151.074
<b>Sum Norges forskningsråd</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>N151.7</b>
<b>Regionale forskningsfond</b>					
Utsatt virksomhet	0	0	0	0	N151.081
Strategiske formål	0	0	0	0	N151.082
Større investeringer	0	0	0	0	N151.083
Andre avsetninger	0	0	0	0	N151.084
<b>Sum regionale forskningsfond</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>N151.8</b>
<b>Andre bidragsyttere <sup>1)</sup></b>					
Utsatt virksomhet	0	0	0	0	N151.091
Strategiske formål	0	0	0	0	N151.092
Større investeringer	0	0	0	0	N151.093
Andre avsetninger	0	0	0	0	N151.094
<b>Sum andre bidragsyttere</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>N151.9</b>
Direkte posterte statsinterne feriepengeforpliktelse, inkl. arbeidsgiveravgift (underkonto 2168)	<b>-170</b>		0	-170	N151.FPF
<b>Sum avsatt andel av tilskudd til statlig og bidragsfinansiert aktivitet</b>	<b>59 722</b>	<b>0</b>	<b>46 092</b>	<b>13 630</b>	<b>N151.10</b>
Korreksjon - feriepengeforpliktelse				170	N151.10A
Tilført fra annen opptjent virksomhetskaptal - se note 8				0	N151.10B
<b>Resultatført endring av avsatt andel av tilskudd til bidrags- og bevilgningsfinansiert aktivitet</b>				<b>13 800</b>	<b>N151.11</b>

**Note 15 Avregning statlig og bidragsfinansiert aktivitet mv. (nettobudsjetterte virksomheter), forts**

**Del II: Ikke inntektsførte bevilgninger, bidrag og gaver:**

	Avsetning pr. 31.12.2015		Avsetning pr. 31.12.2014	Endring i perioden	Referanse
<b>Kunnskapsdepartementet</b>					
Tiltak/oppgave/formål	0		0	0	N15II.011
Tiltak/oppgave/formål	0		0	0	N15II.011
Tiltak/oppgave/formål*	0		0	0	N15II.011
Sum Kunnskapsdepartementet	<b>0</b>		<b>0</b>	<b>0</b>	N15II.1
<b>Andre departementer</b>					
Tiltak/oppgave/formål	0		0	0	N15II.021
Tiltak/oppgave/formål	0		0	0	N15II.021
Tiltak/oppgave/formål*	0		0	0	N15II.021
Sum andre departementer	<b>0</b>		<b>0</b>	<b>0</b>	N15II.2
<b>Andre statlige etater (unntatt NFR)</b>					
Prosjekter andre statlige etater	1 215		2 321	-1 106	N15II.061
Prosjekter utdanningsdirektoratet	8 723		4 859	3 864	N15II.061
Tiltak/oppgave/formål*	0		0	0	N15II.061
Sum andre statlige etater	<b>9 938</b>		<b>7 180</b>	<b>2 758</b>	N15II.6
<b>Norges forskningsråd</b>					
Norges forskningsråd	219		-1 582	1 801	N15II.031
Tiltak/oppgave/formål	0		0	0	N15II.031
Tiltak/oppgave/formål*	0		0	0	N15II.031
Sum Norges forskningsråd	<b>219</b>		<b>-1 582</b>	<b>1 801</b>	N15II.3
<b>Regionale forskningsfond</b>					
Regionale forskningsfond	414		-432	846	N15II.041
Tiltak/oppgave/formål	0		0	0	N15II.041
Tiltak/oppgave/formål*	0		0	0	N15II.041
Sum regionale forskningsfond	<b>414</b>		<b>-432</b>	<b>846</b>	N15II.4
<b>Andre bidragsytere <sup>1)</sup></b>					
Kommunale og fylkeskommunale etater	1 569		354	1 215	N15II.051A
Organisasjoner og stiftelser	805		-126	931	N15II.051B
Næringsliv og private bidragsytere	440		586	-146	N15II.051C
Andre bidragsytere	-1 137		-92	-1 044	N15II.051D
EU tilskudd/tildeling fra rammeprogram for forskning	0		0	0	N15II.051E
EU tilskudd/tildeling til undervisning og andre formål	64		294	-231	N15II.051F
Sum andre bidrag <sup>1)</sup>	<b>1 741</b>		<b>1 016</b>	<b>725</b>	N15II.051G
Andre tilskudd og overføringer <sup>2)</sup>	0		0	0	N15II.052
Sum andre bidrag, tilskudd og overføringer	<b>1 741</b>		<b>1 016</b>	<b>725</b>	N15II.5
<b>Sum ikke inntektsførte bevilgninger og bidrag</b>	<b>12 311</b>		<b>6 181</b>	<b>6 130</b>	N15II.BB
<b>Gaver og gaveforsterkninger</b>					
Gave	1 096		500	596	N15II.071
Tiltak/oppgave/formål/giver	0		0	0	N15II.071
Tiltak/oppgave/formål/giver*	0		0	0	N15II.071
Sum gaver og gaveforsterkninger	<b>1 096</b>		<b>500</b>	<b>596</b>	N15II.7
<b>Sum ikke inntektsførte bevilgninger, bidrag og gaver mv</b>	<b>13 407</b>		<b>6 681</b>	<b>6 726</b>	N15II.BBG

\* Vesentlige poster skal spesifiseres, eventuelt i egne avsnitt under oppstillingen.

1) Linjene N15II.051 skal bare omfatte bidrag som tilfredsstiller kravene i rundskriv F-07-13.

2) Gjelder tilskudd og overføringer som ikke kan klassifiseres som bidrag etter rundskriv F-07-13.

Avsnittet "Ikke inntektsførte bevilgninger, bidrag og gaver" skal primært brukes til periodisering av bevilgninger m.v. i forbindelse med presentasjon av delårsregnskap. Ved årsavslutningen kan avsnittet bare brukes når det kan dokumenteres at midlene er forutsatt brukt i påfølgende termin fra bevilgende myndighets side. Vesentlige poster bør presenteres på egne linjer.

I avsnittet "Inntektsførte bevilgninger og bidrag" skal de prioriterte oppgavene grupperes i kategorier som vist under den delen av note som spesifiserer avsetningene under Kunnskapsdepartementet. I avsnittet "Utsatt virksomhet" skal institusjonene føre opp tildelinger til planlagt virksomhet som ikke ble gjennomført i perioden. I avsnittet "Strategiske formål" skal institusjonene føre opp avsetninger til tiltak som i henhold til institusjonens strategiske plan eller annet planverk er forutsatt gjennomført i senere perioder og som ikke er dekket gjennom bevilgninger i de terminer tiltakene planlegges gjennomført. I avsnittet "Større investeringer" skal institusjonene føre opp avsetninger til utstyr til nybygg eller andre bevilgninger til eller i tilslutning til byggevirksomhet som er forutsatt gjennomført i senere perioder og som ikke er dekket gjennom bevilgninger i de terminer investeringene er planlagt gjennomført. I avsnittet "Andre avsetninger" skal institusjonene føre opp avsetninger uten spesifisert formål eller formål som som ikke hører inn under de tre kategoriene som er omtalt ovenfor.

\* I avsnittet "Andre bidragsytere" skal vesentlige poster spesifiseres etter bidragsyter i kategoriene "Utsatt virksomhet", "strategiske formål", "Større investeringer" og eventuelt "Andre avsetninger", jf. oppstillingen i avsnittet for NFR.

**Note 16 Opptjente, ikke fakturerte inntekter/Forskuddsbetalte, ikke opptjente inntekter**

Tall i 1000 kroner

## DEL I

<i>Opptjente, ikke fakturerte inntekter</i>	<b>31.12.2015</b>	31.12.2014	Referanse
Oppdragsfinansiert aktivitet - statlige etater <sup>1)</sup>	142	88	N16.010A
Oppdragsfinansiert aktivitet - kommunale og fylkeskommunale etater <sup>1)</sup>	767	231	N16.010B
Oppdragsfinansiert aktivitet - organisasjoner og stiftelser <sup>1)</sup>	0	125	N16.010C
Oppdragsfinansiert aktivitet - næringsliv/private <sup>1)</sup>	740	410	N16.010D
Oppdragsfinansiert aktivitet - andre	0	62	N16.010E
Andre prosjekter <sup>2)</sup>	0	0	N16.011
<b>Sum fordringer</b>	<b>1 650</b>	<b>916</b>	<b>N16.1</b>

## DEL II

<i>Forskuddsbetalte, ikke opptjente inntekter</i>	<b>31.12.2015</b>	31.12.2014	Referanse
Oppdragsfinansiert aktivitet - statlige etater <sup>1)</sup>	4 183	7 189	N16.021A
Oppdragsfinansiert aktivitet - kommunale og fylkeskommunale etater <sup>1)</sup>	6 396	4 594	N16.021B
Oppdragsfinansiert aktivitet - organisasjoner og stiftelser <sup>1)</sup>	619	1 183	N16.021C
Oppdragsfinansiert aktivitet - næringsliv/private <sup>1)</sup>	781	1 344	N16.021D
Oppdragsfinansiert aktivitet - andre	209	165	N16.021E
Andre prosjekter <sup>2)</sup>	642	770	N16.022
<b>Sum gjeld</b>	<b>12 830</b>	<b>15 245</b>	<b>N16.2</b>

Prosjektene spesifiseres etter sin art.

1) Gjelder aktivitet som faller inn under bestemmelsene i F-07-13. Vesentlige poster spesifiseres i egne avsnitt under oppstillingen.

2) Gjelder aktivitet som ikke tilfredsstiller kravene i F-07-13. Vesentlige poster spesifiseres i egne avsnitt under oppstillingen.

**Note 17 Bankinnskudd, kontanter og lignende**

Tall i 1000 kroner

	<b>31.12.2015</b>	31.12.2014	Referanse
Innskudd statens konsernkonto (nettobudsjetterte virksomheter)	200 721	165 267	N17.1
Øvrige bankkonti i Norges Bank *	0	0	N17.2A
Øvrige bankkonti utenom Norges Bank*	1 186	417	N17.2B
Håndkasser og andre kontantbeholdninger*	0	0	N17.3
<b>Sum bankinnskudd og kontanter</b>	<b>201 907</b>	<b>165 684</b>	<b>N17.4</b>

\* Vesentlige beholdninger skal spesifiseres i egne avsnitt under oppstillingen.

**Note 18 Annen kortsiktig gjeld**

Tall i 1000 kroner

	<b>31.12.2015</b>	31.12.2014	Referanse
Skyldig lønn	11	-55	N18.1
Skyldige reiseutgifter	0	0	N18.2
Annen gjeld til ansatte	0	0	N18.3
Påløpte kostnader	8 023	6 057	N18.4
Midler som skal videreformidles til andre <sup>2)</sup>	1 771	0	N18.4A
Annen kortsiktig gjeld	6 056	3 165	N18.5
Gjeld til datterselskap m.v <sup>1)</sup>	0	0	N18.6
<b>Sum</b>	<b>15 862</b>	<b>9 167</b>	<b>N18.7</b>

1) Gjelder også tilknyttet selskap (TS) og felleskontrollert virksomhet. Alle vesentlige poster skal spesifiseres i egne avsnitt under oppstillingen.

2) Gjelder midler som skal videreformidles til andre samarbeidspartnere i neste termin. Alle vesentlige poster skal spesifiseres i egne avsnitt under oppstillingen. Se også note 20 om spesifisering av midler som er videreformidlet.



**Segmentregnskap for nasjonal fellesoppgave organisert etter UHL § 1.4.4**
**Fellesoppgave:**

Tall i 1000 kroner

	Note	2015	2014
<b>Driftsinntekter</b>			
Inntekt fra bevilgninger	S1		
Inntekt fra tilskudd og overføringer	S1		
Salgs- og leieinntekter	S1		
Andre driftsinntekter	S1		
<b>Sum driftsinntekter</b>		<b>0</b>	<b>0</b>
<b>Driftskostnader</b>			
Lønn og sosiale kostnader	S2		
Varekostnader	S3		
Andre driftskostnader	S3		
Kostnadsførte investeringer	S3		
<b>Sum driftskostnader</b>		<b>0</b>	<b>0</b>
<b>Overføringer til andre</b>			
Viderefremidling av midler til andre samarbeidspartnere	S4		
<b>Sum viderefremidling</b>		<b>0</b>	<b>0</b>
<b>Ordinært driftsresultat</b>		<b>0</b>	<b>0</b>
<b>Avregninger</b>			
Mellomregnskap med vertsinstitusjonen	S5		
<b>Sum avregninger</b>		<b>0</b>	<b>0</b>
<b>Periodens resultat</b>		<b>0</b>	<b>0</b>

**Note S1 Spesifikasjon av driftsinntekter**

	2015	2014
<i>Inntekt fra bevilgninger fra Kunnskapsdepartementet</i>		
Periodens bevilgning fra Kunnskapsdepartementet*	0	0
- brutto benyttet til investeringsformål av periodens bevilgning (-)**	0	0
Andre poster som vedrører bevilgninger fra Kunnskapsdepartementet		
<b>Sum inntekt fra bevilgninger fra Kunnskapsdepartementet</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

\* Vesentlige tilskudd/overføringer skal spesifiseres på egne linjer under oppstillingen.

\*\*Midler som benyttes til investeringer skal behandles etter forpliktelsesmodellen og aktiveres i vertsinstitusjonens virksomhetsregnskap.

**Tilskudd og overføringer fra andre departement**

Periodens tilskudd/overføring fra andre departement*	0	0
Andre poster som vedrører tilskudd og overføringer fra andre departement (spesifiseres)	0	0
<b>Sum tilskudd og overføringer fra andre departement</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

\* Vesentlige tilskudd/overføringer skal spesifiseres på egne linjer under oppstillingen.

**Tilskudd og overføringer fra andre statlige forvaltningsorganer \***

Periodens tilskudd /overføring 1	0	0
Periodens tilskudd /overføring 2	0	0
Andre tilskudd /overføringer i perioden*	0	0
Andre poster som vedrører tilskudd/overføringer fra andre statlige forvaltningsorganer (spesifiseres)	0	0
<b>Sum tilskudd og overføringer fra andre statlige forvaltningsorganer</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

\*Vesentlige bidrag skal spesifiseres på i egne avsnitt under oppstillingen. Midler som benyttes til investeringer skal behandles etter forpliktelsesmodellen og spesifiseres i KD-avsnittet og aktiveres i vertsinstitusjonens virksomhetsregnskap.

**Tilskudd fra fylkeskommuner og kommuner m.v. \***

Periodens tilskudd/overføring fra kommunale og fylkeskommunale etater	0	0
Periodens tilskudd/overføring fra organisasjoner og stiftelser	0	0
Periodens tilskudd/overføring fra næringsliv og private	0	0
Periodens tilskudd/overføring fra andre	0	0
<b>Sum tilskudd til annen bidragsfinansiert aktivitet</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

\*Vesentlige bidrag skal spesifiseres på i egne avsnitt under oppstillingen. Midler som benyttes til investeringer skal behandles etter forpliktelsesmodellen og spesifiseres i KD-avsnittet og aktiveres i vertsinstitusjonens virksomhetsregnskap.

**Salgs- og leieinntekter**

Salgs- og leieinntekter 1	0	0
Salgs- og leieinntekter 2	0	0
Andre salgs- og leieinntekter*	0	0
<b>Sum andre salgs- og leieinntekter</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

**Andre driftsinntekter**

Øvrige andre inntekter 1	0	0
Øvrige andre inntekter 2	0	0
Øvrige andre inntekter*	0	0
<b>Sum andre driftsinntekter</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

\*Vesentlige bidrag skal spesifiseres på i egne avsnitt under oppstillingen. Midler som benyttes til investeringer skal behandles etter forpliktelsesmodellen og spesifiseres i KD-avsnittet og aktiveres i vertsinstitusjonens virksomhetsregnskap.

<b>Sum driftsinntekter</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
----------------------------	----------	----------

Note S2 Spesifikasjon av lønn og sosiale kostnader	2015	2014
Lønninger	0	0
Feriepenger	0	0
Arbeidsgiveravgift	0	0
Pensjonskostnader*	0	0
Sykepenger og andre refusjoner (-)	0	0
Andre ytelser	0	0
<b>Sum lønnskostnader</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

**Antall årsverk:** 0 2015 0 2014

\*Gjelder virksomheter som betaler pensjonspremie selv (alle som har unntak fra bruttoprinsippet)

Pensjoner kostnadsføres i resultatregnskapet basert på faktisk påløpt premie for regnskapsåret.

Premiesats til Statens pensjonskasse er 12,7 prosent for 2015.

Premiesatsen for 2014 var 13,15 prosent.

Note S3 Spesifikasjon av andre driftskostnader	2015	2014
Husleie	0	0
Vedlikehold egne bygg og anlegg	0	0
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	0	0
Andre kostnader til drift av eiendom og lokaler	0	0
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	0	0
Mindre utstyrsanskaffelser	0	0
Leie av maskiner, inventar og lignende	0	0
Konsulenter og andre kjøp av tjenester fra eksterne	0	0
Reiser og diett	0	0
Øvrige driftskostnader (*)	0	0
<b>Sum andre driftskostnader</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

(\*) Spesifiseres ytterligere under oppstillingen dersom det er andre vesentlige poster som bør fremgå av regnskapet

Note S4 Videreformidling av midler til andre samarbeidspartnere	2015	2014
Videreformidlet til virksomhet A	0	0
Videreformidlet til virksomhet B	0	0
Videreformidlet til virksomhet C	0	0
Andre videreformidlinger*	0	0
<b>Sum videreformidlinger</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

(\*) Spesifiseres ytterligere under oppstillingen dersom det er vesentlige poster som bør fremgå av regnskapet

Note S5 Spesifikasjon av mellomregnskap med vertsinstitusjonen	2015	2014	Endring
<b>Omløpsmidler</b>			
Varebeholdninger og forskudd til leverandører	0	0	0
Kundefordringer	0	0	0
Andre fordringer	0	0	0
Opptjente, ikke fakturerte inntekter	0	0	0
Kasse og bank	0	0	0
<b>Sum omløpsmidler</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b>Kortsiktig gjeld</b>			
Leverandørgjeld	0	0	0
Skyldig skattetrekk	0	0	0
Skyldige offentlige avgifter	0	0	0
Avsatte feriepenger	0	0	0
Forskuddsbetalte, ikke opptjente inntekter	0	0	0
Annens kortsiktig gjeld	0	0	0
<b>Sum kortsiktig gjeld</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b>Avregning med vertsinstitusjonen</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

**Note 20 Videreformidling av midler til andre samarbeidspartnere**

Tall i 1000 kroner

	2015	2014 Referanse
Viderformidlet til virksomhet A	0	0 N20.01
Viderformidlet til virksomhet B	0	0 N20.01
Viderformidlet til virksomhet C	0	0 N20.01
Andre videreformidlinger	0	0 N20.02
<b>Sum videreformidlinger</b>	<b>0</b>	<b>0 N20.1</b>

**Note 30 EU-finansierte prosjekter**

Tall i 1000 kroner

Prosjektnavn (tittel)	Prosjektets kortnavn (hos EU)	Tilskudd fra Horizon 2020	Tilskudd fra EUs ramme-program for forskning (FP6 og FP7)	Tilskudd fra EUs randsoner-program til FP7	Tilskudd fra andre tiltak/programmer finansiert av EU	SUM	Koordinatorrolle (ja/nei)	Referanse
CCN - Com Envir	ComEnvir		31			31	nei	EU.011
PERL - 2	PERL2				1 481	1 481	ja	EU.011
BRAND - Border Regions Alumni Network Development(2012/56)	BRAND				8	8	nei	EU.011
Music Innovation Network Inner Scandinavia (15/00576)	MINS				-50	-50	ja	EU.011
AMBIOS	EURO GIS - GPS				127	127	nei	EU.011
BALTIC LANDSCAPES	BALTIC LANDSCAPE				-32	-32	nei	EU.011
<b>Sum</b>		<b>0</b>	<b>31</b>	<b>0</b>	<b>1 534</b>	<b>1 565</b>		EU.1

**Forklaring**

Tabellen omfatter de tiltak/prosjekter ved institusjonen som finansieres av EU. Prosjekter som er EU-finansiert, størrelsen på finansieringen og navnet og kortnavnet på prosjektene skal rapporteres. Det skal skilles mellom prosjekter som finansieres via Horizon 2020, EUs ramme-program for forskning (FP7 og eventuelt FP6) og andre EU-finansierte prosjekter. Tilskudd fra EUs randsoner-program til FP7 skal oppgis særskilt. Institusjoner som har koordinatorrolle i EU-finansierte prosjekter, skal opplyse om dette. Det vises til departementets brev av 16. desember 2011 som inneholder en oversikt over aktuelle randsoner-programmer til FP7.

**Merknader**

Summen av kolonnene: Tilskudd fra Horizon 2020, EUs ramme-program for forskning (FP6 og FP7) og Tilskudd fra EUs randsoner-program til FP7, skal samsvare med linje N1.35C; Periodens netto tilskudd/overføring fra EUs ramme-program for forskning i note 1.

Summen i kolonnen Tilskudd fra andre tiltak/programmer finansiert av EU skal samsvare med linjen N1.36C; Periodens netto tilskudd/overføring fra EU til undervisning og annet i note 1.

Totalsummen i kolonne G skal samsvare med linjen N32.3; Tilskudd fra EU i note 32.

**Note 31 Resultat - Budsjettoppfølgingsrapport**

Tall i 1000 kroner

	Budsjett	Regnskap	Avvik budsjett/ regnskap	Regnskap
	2015	2015	2015	2014
<b>Driftsinntekter</b>				
Inntekt fra bevilgninger	553 217	552 291	926	513 960
Inntekt fra gebyrer	0	0	0	0
Inntekt fra tilskudd og overføringer	47 653	51 759	-4106	46 519
Gevinst ved salg av eiendom, anlegg og maskiner	0	31	-31	87
Salgs- og leieinntekter	44 299	51 300	-7001	54 371
Andre driftsinntekter	376	825	-449	1 133
<i>Sum driftsinntekter</i>	<i>645 545</i>	<i>656 206</i>	<i>-10 661</i>	<i>616 070</i>
<b>Driftskostnader</b>				
Lønn og sosiale kostnader	430 166	410 362	19804	387 747
Varekostnader	0	0	0	0
Andre driftskostnader	210 466	213 198	-2732	202 985
Kostnadsførte investeringer og påkostninger	0	0	0	0
Avskrivninger	10 612	13 440	-2828	11 938
Nedskrivninger	0	0	0	0
<i>Sum driftskostnader</i>	<i>651 244</i>	<i>637 000</i>	<i>14 244</i>	<i>602 670</i>
<b>Ordinært driftsresultat</b>	<b>-5 699</b>	<b>19 206</b>	<b>-24 905</b>	<b>13 400</b>
<b>Finansinntekter og finanskostnader</b>				
Finansinntekter	0	65	-65	104
Finanskostnader	19	147	-128	116
<i>Sum finansinntekter og finanskostnader</i>	<i>-19</i>	<i>-82</i>	<i>63</i>	<i>-12</i>
<b>Inntekter fra eierandeler i selskaper m.v.</b>				
Utbytte fra selskaper m.v.	0	0	0	0
<i>Sum inntekter fra eierandeler i selskaper m.v.</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<b>Resultat av ordinære aktiviteter</b>	<b>-5 718</b>	<b>19 124</b>	<b>-24 842</b>	<b>13 388</b>
<b>Avregninger</b>				
Avregning med statskassen (bruttobudsjetterte)	0	0	0	0
Avregning bevilgningsfinansiert aktivitet (nettobudsjetterte)	3 718	-13 800	17 518	-6 535
<i>Sum avregninger</i>	<i>3 718</i>	<i>-13 800</i>	<i>17 518</i>	<i>-6 535</i>
<b>Periodens resultat</b>	<b>-2 000</b>	<b>5 324</b>	<b>-7 324</b>	<b>6 853</b>
<b>Disponeringer</b>				
Tilført annen opptjent virksomhetskapi- tal	0	5 324	0	6 853
<i>Sum disponeringer</i>	<i>0</i>	<i>5 324</i>	<i>0</i>	<i>6 853</i>
<b>Innkrevningsvirksomhet og andre overføringer til staten</b>				
Inntekter av avgifter og gebyrer direkte til statskassen	0	0	0	0
Avregning med statskassen innkrevningsvirksomhet	0	0	0	0
<i>Sum innkrevningsvirksomhet og andre overføringer til staten</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<b>Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten</b>				
Overføringer fra statskassen til tilskudd til andre	0	0	0	0
Utbetalinger av tilskudd til andre	0	0	0	0
<i>Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>

**Note 32 Datagrunnlaget for indikatorer i finansieringssystemet**

Tall i 1000 kroner

Indikator	2015	2014	2013 Referanse
<i>Tilskudd fra EU</i>	<b>1 566</b>	2 983	3 418 N32.3
Tilskudd fra Norges forskningsråd - NFR	14 998	14 597	13 628 N32.20
Tilskudd fra regionale forskningsfond - RFF	3 605	3 591	1 561 N32.21
<i>Sum tilskudd fra NFR og RFF</i>	<b>18 602</b>	18 188	15 189 N32.2
Tilskudd fra bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet (BOA)			
- diverse bidragsinntekter	8 046	8 062	8 286 N32.10
- tilskudd fra statlige etater	23 140	17 036	4 842 N32.12
- oppdragsinntekter	39 437	45 592	44 261 N32.13
<i>Sum tilskudd fra bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet</i>	<b>70 624</b>	70 690	57 389 N32.1

Utgiftsart	Regnskap 31.12.2013	Regnskap 31.12.2014	Regnskap 31.12.2015	Budsjett for 2016	Regneregler
					Merknad/referanse til kontantstrømpoppstillingen
<i>Driftsutgifter</i>					
Lønnsutgifter	346 402	400 515	416 689	456 251	KS.11
Varer og tjenester	204 929	193 764	210 094	228 704	KS.12+KS.14+KS.15
<b>Sum driftsutgifter</b>	<b>551 331</b>	<b>594 279</b>	<b>626 783</b>	<b>684 955</b>	
<i>Investeringsutgifter</i>					
Investeringer, større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	15 678	17 819	20 452	13 620	KS.17
<b>Sum utgifter til større utstyrsanskaffelser og vedlikehold</b>	<b>15 678</b>	<b>17 819</b>	<b>20 452</b>	<b>13 620</b>	
<i>Overføringer fra virksomheten</i>					
Utbetalinger til andre statlige regnskaper	0	0	0	0	KS.14A
Utbetalinger til andre virksomheter	0	0	0	0	KS.14B
<b>Sum overføringer fra virksomheten</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	
<i>Finansielle aktiviteter</i>					
Kjøp av aksjer og andeler	0	0	0	0	KS.19
Andre finansielle utgifter	82	116	147	0	KS.13+KS.20+KS.23+KS.24+KS.24A
<b>Sum finansielle aktiviteter</b>	<b>82</b>	<b>116</b>	<b>147</b>	<b>0</b>	
<b>SUM UTGIFTER</b>	<b>567 091</b>	<b>612 214</b>	<b>647 382</b>	<b>698 575</b>	

Inntektsart	Regnskap 31.12.2013	Regnskap 31.12.2014	Regnskap 31.12.2015	Budsjett for 2016	Regneregler
					Merknad/referanse til kontantstrømpoppstillingen
<i>Driftsinntekter</i>					
Inntekter fra salg av varer og tjenester	53 490	59 028	53 534	40 846	KS.4
Inntekter fra avgifter, gebyrer og lisenser	0	0	0	0	KS.5
Refusjoner	11 881	10 024	10 933	4 325	KS.9
Andre driftsinntekter	9 186	14 094	12 593	7 878	KS.10
<b>Sum driftsinntekter</b>	<b>74 557</b>	<b>83 146</b>	<b>77 060</b>	<b>53 049</b>	
<i>Inntekter fra investeringer</i>					
Salg av varige driftsmidler	126	87	31	0	KS.16
<b>Sum investeringsinntekter</b>	<b>126</b>	<b>87</b>	<b>31</b>	<b>0</b>	
<i>Overføringer til virksomheten</i>					
Inntekter fra statlige bevilgninger	504 314	555 738	606 450	624 240	KS.1+KS.6
Andre innbetalinger	0	0	0	0	KS.2+KS.3
<b>Sum overføringer til virksomheten</b>	<b>504 314</b>	<b>555 738</b>	<b>606 450</b>	<b>624 240</b>	
<i>Finansielle aktiviteter</i>					
Innbetaling ved salg av aksjer og andeler	0	0	0	0	KS.18+KS.21
Andre finansielle innbetalinger (f.eks. innbet. av rente)	49	104	65	0	KS.7+KS.8+KS.22+KS.24A
<b>Sum finansielle aktiviteter</b>	<b>49</b>	<b>104</b>	<b>65</b>	<b>0</b>	
<b>SUM INNTEKTER</b>	<b>579 046</b>	<b>639 075</b>	<b>683 606</b>	<b>677 289</b>	
<b>Netto endring i kontantbeholdning</b>	<b>11 955</b>	<b>26 861</b>	<b>36 223</b>	<b>-21 286</b>	
Netto endring i kontantbeholdningen	11 955	26 861	36 223	-21 286	KS.25

Kontroll

0,00 0,00 0,00

Inntektstype	Regnskap 31.12.2013	Regnskap 31.12.2014	Regnskap 31.12.2015	Budsjett for 2016	Regneregler
<b>Bevilgninger til finansiering av statsoppdraget</b>					
Bevilgninger fra fagdepartementet	480 474	518 894	558 260	583 885	N1.2+N1.8+N1.9
Bevilgninger fra andre departement	818	615	1 043	0	N1.11A+N1.17+N1.18
Bevilgninger fra andre statlige forvaltningsorganer	4 842	17 036	25 898	24 724	N1.21C+N1.30+(N15II.6)
Tildelinger fra regionale forskningsfond	2 384	3 591	4 451	1 925	N1.22C+(N15II.4)
Tildelinger fra Norges forskningsråd	12 652	14 597	16 799	15 482	N1.29A+(N15II.3)
<b>Sum bevilgninger til statsoppdraget</b>	<b>501 170</b>	<b>554 733</b>	<b>606 450</b>	<b>626 016</b>	
<b>Offentlige og private bidrag</b>					
Bidrag fra kommuner og fylkeskommuner	3 931	1 728	2 737	2 304	N1.32A+(N15II.051)
Bidrag fra private	4 625	6 334	6 265	9 170	N1.32F-N1.32A+(N15II.051+N15II.052)
Tildelinger fra internasjonale organisasjoner	2 069	2 983	1 335	1 400	N1.35C+N1.36C+(N15II.051A+N15II.051B)
<b>Sum bidrag</b>	<b>10 625</b>	<b>11 045</b>	<b>10 337</b>	<b>12 874</b>	
<b>Oppdragsinntekter m.v.</b>					
Oppdrag fra statlige virksomheter	15 404	18 740	16 586	9 720	N1.49+(Note 16.021A-Note 16.010A)
Oppdrag fra kommunale og fylkeskommunale virksomheter	18 490	26 436	20 212	11 596	N1.51+N1.52+N1.54+(Note 16.021B-Note 16.010B)
Oppdrag fra private	10 367	13 975	13 178	2 693	N1.51+N1.52+N1.54+(Note 16.021C+Note 16.021D+Note 16.021E-Note 16.010C-Note16.010D-Note16.010E)
Andre inntekter og tidsavgrensninger	22 990	14 146	16 842	14 390	N1.48+N1.59+N1.65+N1.66+saldering mot tabell 1
<b>Sum oppdragsinntekter m.v.</b>	<b>67 251</b>	<b>73 297</b>	<b>66 818</b>	<b>38 399</b>	
<b>SUM INNTEKTER</b>	<b>579 046</b>	<b>639 075</b>	<b>683 606</b>	<b>677 289</b>	

Balansedag 31. desember Beløp i TNOK	Regnskap 31.12.2013	Regnskap 31.12.2014	Regnskap 31.12.2015	Endring 2014 til 2015	Regneregler
<b>Kontantbeholdning</b>					
Beholdning på oppgjørskonto i Norges Bank	138 579	165 267	200 721	35 454	BIV.1
Beholdning på andre bankkonti	244	417	1 186	769	BIV.2
Andre kontantbeholdninger	0	0	0	0	BIV.3
<b>Sum kontanter og kontantekvivalenter</b>	<b>138 823</b>	<b>165 684</b>	<b>201 907</b>	<b>36 223</b>	
<b>Avsetninger til dekning av påløpte kostnader som forfaller i neste budsjettår :</b>					
Feriepenger m.v.	30 977	33 598	35 618	2 020	DIII.4
Skattetrekk og offentlige avgifter	30 991	32 996	34 662	1 666	DIII.2+DIII.3
Gjeld til leverandører	18 413	16 999	27 296	10 297	DIII.1-BI.2-BII.3
Gjeld til oppdragsgivere	5 876	6 812	9 451	2 639	DIII.5-BII.1
Annen gjeld som forfaller i neste budsjettår	-1 863	3 895	-2 184	-6 079	DIII.6-BII.2-BI.1
<b>Sum til dekning av påløpte kostnader som forfaller i neste budsjettår</b>	<b>84 394</b>	<b>94 300</b>	<b>104 843</b>	<b>10 543</b>	
<b>Avsetninger til dekning av planlagte tiltak der kostnadene helt eller delvis vil bli dekket i fremtidige budsjettår:</b>					
Prosjekter finansiert av Norges forskningsråd	-1 707	-1 582	219	1 801	N15I.7+N15II.3
Prosjekter finansiert av regionale forskningsfond	-1 916	-432	414	846	N15I.8+N15II.4
Større påbegynte, flerårige investeringsprosjekter finansiert av grunnbevilgningen fra fagdepartementet	1 800	5 500	4 000	-1 500	N15I.3
Konkrete påbegynte, ikke fullførte prosjekter finansiert av grunnbevilgningen fra fagdepartementet	32 350	34 715	51 091	16 376	N15I.1
Andre avsetninger til vedtatte, ikke igangsatte formål	4 119	5 333	4 724	-609	N15I.2
Konkrete påbegynte, ikke fullførte prosjekter finansiert av bevilgninger fra andre departementer	194	44	77	33	N15I.5+N15I.6+N15I.9
<b>Sum avsetninger til planlagte tiltak i fremtidige budsjettår</b>	<b>34 840</b>	<b>43 577</b>	<b>60 524</b>	<b>16 947</b>	
<b>Andre avsetninger:</b>					
Avsetninger til andre formål/ikke spesifiserte formål	6 599	9 196	12 604	3 409	N15I.4+N15I.FPF+N15II.1+N15II.2+N15II.5+N15II.6+N15II.7
Fri virksomhetskapital	12 990	18 611	23 936	5 324	C.1-AIII.1
<b>SUM andre avsetninger</b>	<b>19 589</b>	<b>27 807</b>	<b>36 540</b>	<b>8 733</b>	
<b>Langsiktig gjeld (netto)</b>					
Langsiktig forpliktelse knyttet til anleggsmidler	1	0	0	0	DI.1-AII.1-AI.1
Annen langsiktig gjeld	0	0	0	0	DI.2+DII.1
<b>Sum langsiktig gjeld</b>	<b>1</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	
<b>SUM NETTO GJELD OG FORPLIKTELSER</b>	<b>138 824</b>	<b>165 684</b>	<b>201 908</b>	<b>36 223</b>	

**Forklaringer:**

På linjen "Avsetninger til andre formål/ikke spesifiserte formål" skal virksomhetene føre opp avsetninger uten spesifisert formål eller til formål som ikke hører inn under de øvrige kategoriene.

På linjen "Større påbegynte, flerårige investeringsprosjekter...." skal virksomhetene føre opp avsetninger til utstyr til nybygg og andre formål i tilslutning til byggevirksomhet som er forutsatt gjennomført i senere perioder og som ikke er dekket av bevilgninger i de terminer investeringen er planlagt gjennomført.

På linjen "Andre avsetninger til vedtatte..." skal virksomhetene føre opp avsetninger til tiltak som i henhold til institusjonenes planverk er forutsatt gjennomført i senere perioder og som ikke er dekket gjennom bevilgninger i de terminer tiltakene planlegges gjennomført.



Virksomhet: Høgskolen i Hedmark		Dato: 31.12.2015	
Eigedelar	Beløp	Verksemidskapital, avrekningar og gjeld	Beløp
<b>Anleggsmidlar</b>		<b>Verksemidskapital</b>	
Immaterielle eigedelar	0	<i>Sum verksemidskapital</i>	24 186
Varige driftsmidlar	49 065		
Finansielle eigedelar	250		
<i>Sum anleggsmidlar</i>	49 315		
		<b>Langsiktige forpliktingar</b>	
		Langsiktige forpliktingar knytt til anleggsmidlar	49 065
		Andre forpliktingar	0
		<i>Sum avsetning for langsiktige forpliktingar</i>	49 065
<b>Omløpsmidlar</b>		<b>Anna langsiktig gjeld</b>	
Lager	0	<i>Sum anna langsiktig gjeld</i>	0
Kundefordringar	23 076		
Bankinnskott	201 907	<b>Kortsiktig gjeld</b>	
<i>Sum omløpsmidlar</i>	224 983	Leverandørgjeld	28 946
		Anna kortsiktig gjeld	98 973
		<i>Sum kortsiktig gjeld</i>	127 919
		<b>Avregning med statskassen</b>	
		<i>Sum avregningar</i>	73 128
Sum eigedelar	274 298	Sum verksemidskapital, avregningar og gjeld	274 298









Høgskolen i **Hedmark**

## **Vedlegg til Årsrapport 2015 - 2016**

1. Oversikt over forskningsprosjekter, søknader og disputaser i 2015
2. Likestillingsredegjørelse 2015

## Oversikt over forskningsprosjekter, søknader og disputaser i 2015

### Prosjekt med finansiering fra internasjonale forskningsprogram

Oversikten under viser inntekt til pågående prosjekt fordelt på avdeling:

- EUs 7. Rammeprogram: *ComEnvir - Communicating environmental impacts on water quality, availability and use*, LUNA (31 391,-)
- EU, Lifelong Learning Programme: *EuroGIS-GPS – Testing a competency framework for biodiversity data collection*, AØL (126 855,-)
- EU, Lifelong Learning Programme: *PERL2 - Partnership for education and research about sustainable living*, LUNA (1 509 516,-)
- Interreg: *BRAND – Border Regions Alumni Network Development*, HA (7 548,-)
- Interreg: *MINS – Music Innovation Network Inner Scandinavia*, ØLR (55 168,-)

Til nå har HH sendt inn 7 søknader til Horisont 2020, hvorav tre er blitt sendt i 2015:

- *ELSPETH - Education for Life - Health and Social Justice in Physical Education Teacher Education*, FH. Koordinator: Linneuniversitetet, Sverige. Partner: University of Auckland, New Zealand
- *FigEUro - Towards Effective Non-Literal Communication across the EU and Beyond: Confronting the Cultural, Psychological and Technological Barriers*, LUNA. Koordinator: University of Birmingham, England. Partnere: University of Amsterdam (NL), University of Extremadura (ESP), Universidad de La Mancha (ESP), University of La Rioja Logrono (ESP), University of Cagliari (IT), King's College London (UK), Universite de Bourgogne (FRA), Adam Mickiewicz University Poznan (POL), Julius-Maximilians Universität Würzburg (DE), University College Dublin (EIR)
- *Teachers-and-SoS - Young people acting towards a sustainable Europe: intervention proposals for teacher education*, LUNA. Koordinator: Universidade de Aveiro, Portugal. Partnere: Joao Jorge Laranjeiro Unipessoal Lda (POR), Helsingin Yliopisto (SF), Universita ta Malta (MALTA), Universite de Strasbourg (FRA)

HH har også vært aktive opp mot EUs utdanningsprogram ERASMUS+. Deltagelse i dette programmet er viktig for våre fagmiljøer og HH har tidligere hatt flere prosjekt finansiert gjennom Erasmus-programmet. Så langt i 2015 er HH med på tre søknader:

- *INTERGRIMM - Integrating Immigrant Families into School and Community Life*, LUNA. Koordinator: University of Peloponnese, Hellas
- *LEO - Learning from Each Other about European and Nordic Social Justice*, LUNA. Koordinator: University of Iceland, Island.
- *Modernizing and improving Higher Education for music teacher studies from Mediterranean across to Scandinavia: informal learning, its validation and social inclusion; research, innovation and socio-musical entrepreneurship*, LUNA. Koordinator: Cyprus Centre for the Research and Study of Music, Kypros

I løpet av 2015 ble det sendt inn fire søknader til INTERREG:

- *MINS – Music Innovation Network Inner Scandinavia*, ØLR (koordinator)
- *Preparing for future crisis management*, ØLR (coordinator)
- *IMTRIS – Innovationer med trø i Region Inre Skandinavien*, AØL (koordinator)
- *Lärande Gränsregion*, LUNA

I tillegg er LUNA i gang med et EØS-prosjekt, *TULUKE – Evidence-based New Approach – New School Culture in Estonia*, i samarbeid med Tartu City Government i Estland.

## **NFR-prosjekt**

### Avdeling for anvendt økologi og landbruksfag:

- NFR-SHP: Boreal Forest Ecosystem Dynamics (4 819 593,-)
- NFR-FORSKERSKOLER: International Research School in Applied Ecology (2 858 795,-)
- NFR-BIONÆR: Optimal seedbed preparation under a changing climate (2 159 587,-)
- NFR-VRI3 (1 334 973,-)
- RFF: Forest and Moose – can increased forage reduce browsing damage? (28 614,-)
- RFF: Intelligent monitoring of fish and wildlife: Linking ecological theory to achieve science based management (603,-)
- NFR: AGROPRO – Agronomi for økt matproduksjon. Utfordringer og muligheter (55 104,-)

### Avdeling for folkehelsefag:

- RFF-SHP: Schools, learning and mental health: a study of school-level factors and processes (1 970 748,-)
- RFF: Kognitiv arbeidsterapi for personer med demens (50 568,-)

### Avdeling for lærerutdanning og naturvitenskap:

- NFR-FRIHUMSAM: Musical Gentrification and Socio-Cultural Diversities (1 789 134,-)
- NFR-PES2020: Susan Lee Nacey (35 000,-)
- NFR-FRIMEDBIO: Using the moss *Physcomitrella patens* as a tool to understand the role of DEK1 in plant body patterning and evolution (26 519,-)
- NFR-FINNUT: Learning regions project (LRP) – developing better basic skills through better understanding of local culture (106 981,-)
- NFR-FINNUT: The function of special education (831 670,-)
- NFR-MAT: Towards improved boar fertility by genetic characterization and detection of traits important in sperm production and quality (678 759,-)
- NFR-BIONÆR: From laboratory to field trials: Application of genetic markers for more efficient production of wintering strong strawberry varieties (6 705,-)
- RFF: Sperm DNA Quality (1 200 226,-)
- RFF: Successful fertilization (262 230,-)
- RFF: Liquid Array Diagnostics (LAD) technology for high-throughput multiplex screening of point mutations (375 502,-)
- NFR-FORNY2020: Liquid Array Diagnostics (249 812,-)

### Avdeling for økonomi- og ledelsesfag:

- NFR-EUROPA: Integration and division: Towards a segmented Europe? (89 479,-)

## Disputaser

- Camilla Eline Andersen, LUNA: *Mot en mindre profesjonalitet*, 28. april ved Stockholms universitet
- Oddgeir Andersen, AØL: *Hunter characteristics and preferences for harvest control rules*, 8. mai ved Høgskolen i Hedmark
- Christina Elde Mølsted, LUNA: *State-Based Curriculum-Making – A Study of Curriculum in Norway and Finland*, 17. juni ved Universitetet i Oslo
- Lisa Kristina Lunde, LUNA: *Water transporting membrane domains: development and pathophysiological significance*, 10. September ved Universitetet i Oslo
- Mikkel Andreas Jørnsøn Kvasnes, AØL: *Willow ptarmigan population dynamics at low population densities – the role of habitat and extrinsic environmental factors*, 16. oktober ved Høgskolen i Hedmark
- Liv Skomakerstuen Ødbehr, FH: *Spiritual Care in Dementia Nursing. A Qualitative, Exploratory Study*, 17. desember ved Universitetet i Oslo





# Høgskolen i **Hedmark**

*Likestillingsredegjørelse*

2015



1. Innledning.....	3
2. Redegjørelse for tilstand.....	4
2.1 Kjønnfordeling, rekruttering og kompetanse.....	4
2.2 Lønns- og arbeidsvilkår.....	6
2.3 Sykefravær.....	6
2.4 Forskning og formidling.....	7
2.5 Kompetanse, utviklingsmuligheter.....	8
2.6 Ledelse og styring.....	8
2.7 Mangfold og antidiskriminering.....	8
3. Tiltaksrapport. ....	10

## 1. Innledning

I høgskolens Rapport 2015 og Plan 2016 til Kunnskapsdepartementet er det gitt en overordnet likestillingsbeskrivelse av tilstand, særlig knyttet til styringsparameterne. Denne likestillingsredegjørelsen må derfor sees i sammenheng med rapportering på virksomhetsmål 4.3, men i dette dokumentet redegjøres det mer utfyllende for både tilstand og oversikt over planlagte og gjennomførte tiltak.

Tallgrunnlaget i statistikkene er i hovedsak hentet fra DBH, men også noe fra høgskolens lønns- og personalsystem SAP. Dette framgår av hver tabell.

Høgskolens mangfold- og likestillingsarbeid er forankret i Kunnskapsdepartementets sektormål, høgskolens strategiske plan og Tilpasningsavtalen til Hovedavtalen i Staten. Videre er arbeidet forankret i høgskoleledelsen ved at rektor leder Mangfold- og likestillingsutvalget. Daglig ansvar for oppfølging av likestillings- og mangfoldspørsmål er lagt til personal- og organisasjonsseksjonen.

HH utarbeidet i 2013 ny handlingsplan for mangfold og likestilling, som bygger på høgskolens strategiske plan (2013 – 2016).

Denne likestillingsredegjørelsen er tredelt, etter en generell innledning (del 1) omhandler rapportens del to en tilstandsredegjørelse og del tre en redegjørelse for planlagte tiltak i 2016.

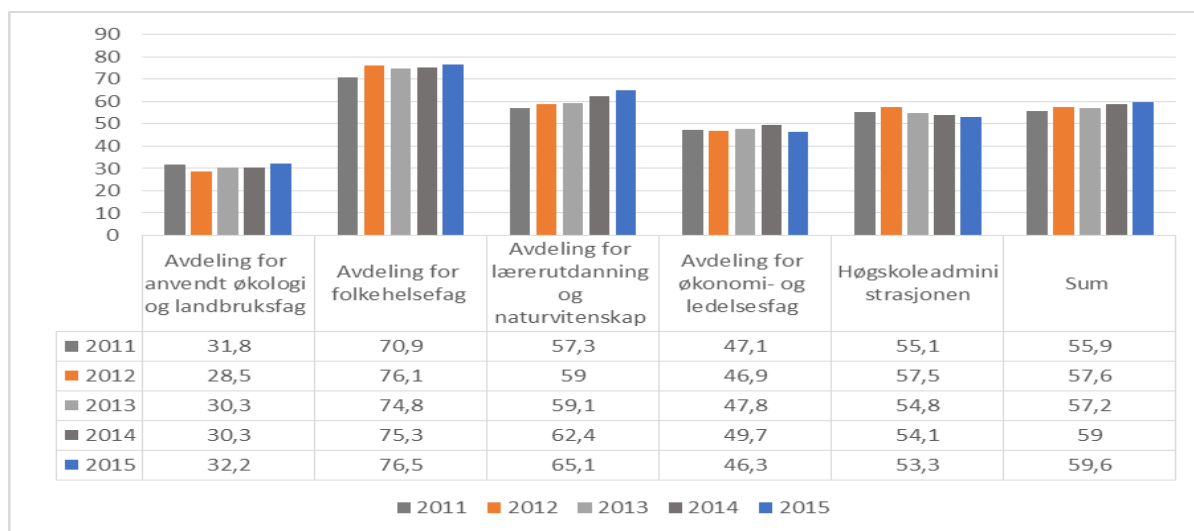
I redegjørelsen som sendes departementet har vi valgt å begrense detaljeringsgraden slik at de detaljerte rapportene som ligger til grunn for redegjørelsen ikke sendes men er tilgjengelige og brukes internt blant annet ved lokale lønnsforhandlinger og i andre sammenhenger.

## 2. Redegjørelse for tilstand.

### 2.1 Kjønnsfordeling, rekruttering og kompetanse.

Høgskolen har fra 2011 til 2015 hatt en økning i kvinneandelen totalt fra sett 56 % til 59,6 % (DBH pr. 01.10.2015). Høgskolen tilstreber en kjønnsbalanse som ligger mellom 40 % - 60 %. Høgskolens campuser har ulike fagprofiler og ved to av campusene er det en skjev kjønnsfordeling. Avdeling for folkehelse (FH) ligger svært høyt med 76, % kvinner og Avdeling for anvendt økologi og landbruk har 32 % kvinner. Den skjeve kjønnsfordelingen ved disse to avdelingene har i hovedsak sammenheng med rekrutteringsgrunnlaget. Kjønnsfordelingen innen helsefagene som er FHs dominerende fag, har en temmelig tilsvarende kjønnsfordeling som i arbeidslivet og kan således sies å være i tråd med denne. Innen idrettsfagene ved samme avdeling er kjønnsfordelingen mer balansert. Avdeling for anvendt økologi og landbruksfag har den laveste kvinneandelen. Begge avdelingene ønsker å styrke det underrepresenterte kjønn, både for å få gode rollemodeller for mulige potensielle søkere til ledige stillinger og til studiene.

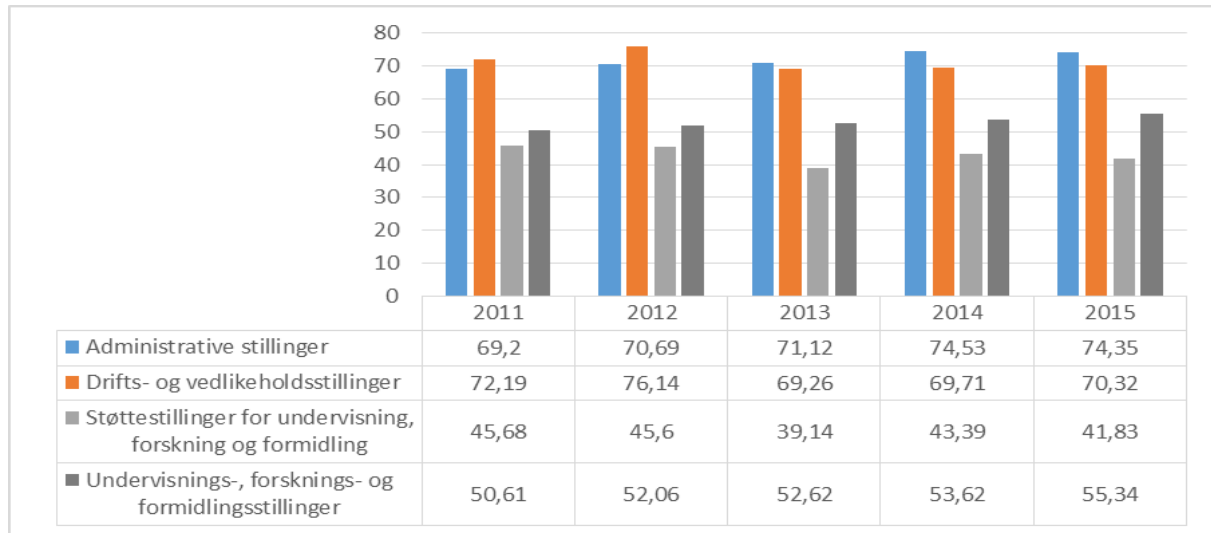
Figur 1. Kvinneandelen fordelt på avdelingsnivå. (Tall pr.01.10.2015, Kilde: DBH)



Avdeling	Antall årsverk 2011	Antall årsverk 2012	Antall årsverk 2013	Antall årsverk 2014	Antall årsverk 2015
<a href="#">Avdeling for anvendt økologi og landbruksfag</a>	52,2	48,8	59	55,8	59,7
<a href="#">Avdeling for folkehelsefag</a>	106,1	99,5	115,5	125,7	129,2
<a href="#">Avdeling for lærerutdanning og naturvitenskap</a>	163,2	164,9	179,1	180,4	192,6
<a href="#">Avdeling for økonomi- og ledelsesfag</a>	56,5	57,6	59,6	61,4	67,8
<a href="#">Høgskoleadministrasjonen</a>	81,1	87,9	94,2	102,4	107,1

Kjønnsfordelingen brutt ned på stillingskategorier (fig. 2) viser en svært god balanse innen undervisnings- og forskerstillinger. I administrative og driftsstillinger er det imidlertid en skjev kjønnsfordeling. Vi vil bevisstgjøre oss dette i rekrutteringsprosesser framover i tråd med høgskolens retningslinjer om tilsetning av det underrepresenterte kjønn.

**Figur 2. Kvinneandelen fordelt på stillingskategori, samlet for HH (Tall pr.01.10.2015, Kilde: DBH)**



Stillingskategori	Antall årsverk 2011	Antall årsverk 2012	Antall årsverk 2013	Antall årsverk 2014	Antall årsverk 2015
<a href="#">Administrative stillinger</a>	120,3	130,5	137,3	137,4	146,9
<a href="#">Drifts- og vedlikeholdsstillinger</a>	26,6	23,1	26,4	29,0	29,6
<a href="#">Støttestillinger for undervisning, forskning og formidling</a>	33,6	33,6	37,1	38,4	37,6
<a href="#">Undervisnings-, forsknings- og formidlingsstillinger</a>	274,5	267,4	301,7	319,4	335,9

Høgskolens kompetanseoppbyggingen for å bygge faglig toppkompetanse er fortsatt i utvikling i Hedmark. I 2015 økte kvinneandelen i professorstillinger (1013) ytterligere og var på 36,9 %.

Rekrutteringsprosessene er viktige arenaer i arbeidet for økt mangfold. Økte resultatkrav og økt arbeidsmengde kan imidlertid føre til at man i rekrutteringssammenheng velger «trygge» løsninger ved å rekruttere de søkere man har størst trygghet for at kan prestere. Når det er usikkerhet om hvorvidt en søker kan oppfylle de samlede forventninger til stillingen, kan en risikere at den enkelte jobbsøker kan bli vurdert ut fra en oppfatning om hva som kjennetegner gjennomsnittspersonen fra gruppen han eller hun representerer. Dette kan gjøre seg gjeldende både når det gjelder alder, etnisitet, kjønn og nedsatt funksjonsevne.

Høgskolen har arbeidet med bevisstgjøring i utvelgelsesprosessen for å unngå statistisk eller annen form for diskriminering, og det er vår vurdering at det ikke finnes, eller at det bare i svært liten grad finnes særskilte barrierer mot likestilling eller mangfold ved vår høgskole i rekrutteringsprosedyrer e.l.

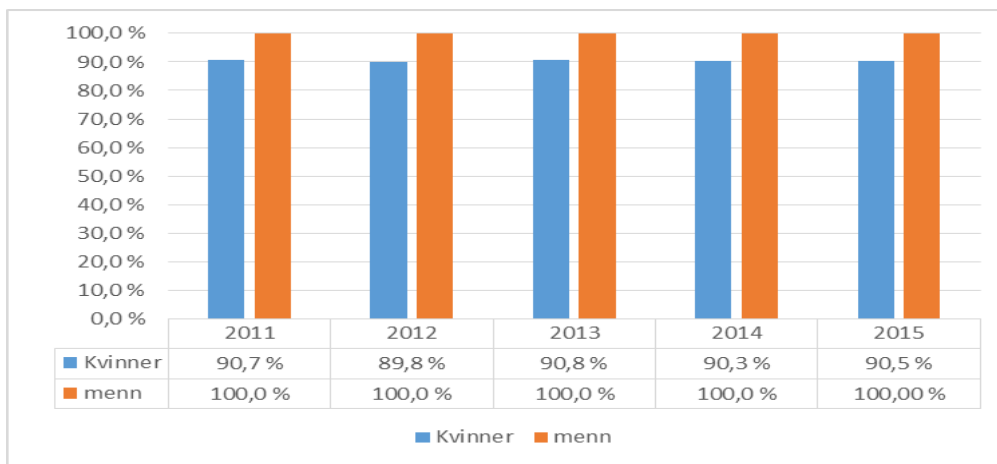
Høgskolen vil opprettholde bevisstheten rundt mangfoldsperspektivet i rekrutteringsprosesser for å sikre gode og antidiskriminerende praksiser også videre framover.

## 2.2 Lønns- og arbeidsvilkår

Kvinnens samlede gjennomsnittslønn, uavhengig av stillingsgrupper, utgjør pr. 31.12. 2015 90,5 % av menns gjennomsnittslønn (dvs at menns gjennomsnittslønn settes = 100) (fig.4). I perioden 2011 – 2015 har forholdet mellom kvinnens og menns lønn vært stabil, med kun noen mindre endringer. Det ble ikke gjennomført lokale 2.3.3-forhandlinger i 2015. Innenfor den enkelte stillingskode er det kun mindre lønsmessige forskjeller mellom kvinner og menn.

**Figur 3. Kvinnens andel av gjennomsnittlig månedslønn, gitt at menns lønn er 100 %.**

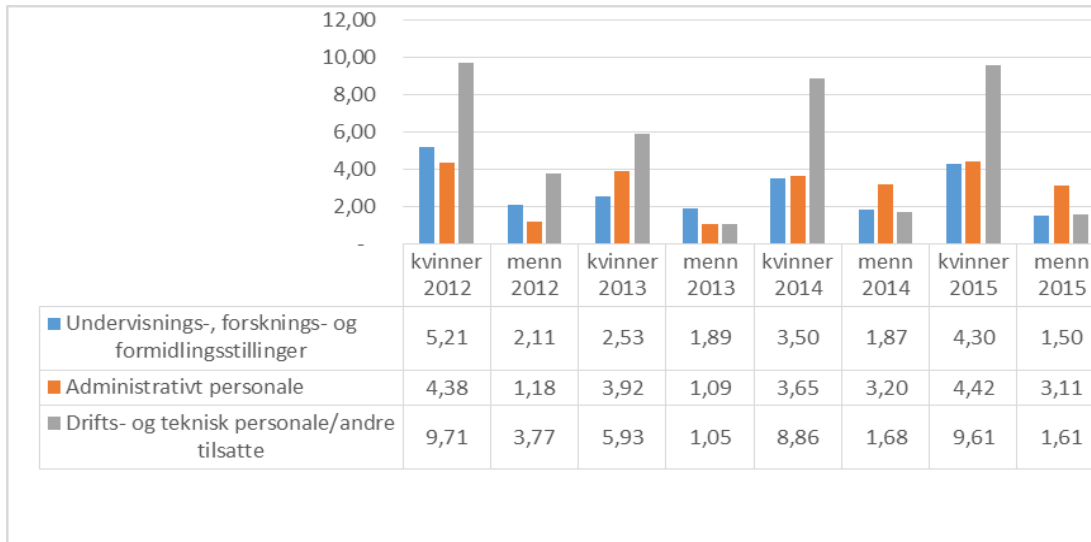
(Pr. 31.12.2015. Kilde: SAP)



## 2.3 Sykefravær

Høgskolen hadde en kraftig nedgang i sykefraværet fra 2012 – 2013. Deretter har det vært en svak gradvis økning fram til 2015 der fraværet var 3.64 %. Sykefravær splittet på stillingskategori og kjønn viser at økningen fra 2014 til 2015 kun har vært for kvinner, mens det har vært en nedgang i sykefraværet blant menn innen alle stillingsgrupper (figur 4). Høgskolen kjenner ikke årsakssammenhengen til dette, men vil analysere statistikken for å vurdere iverksettelse av eventuelle tiltak.

**Figur 4. Kjønnsdelt statistikk over samlet sykefravær 2015. (Kilde: SAP)**



## 2.4 Forskning og formidling

I høgskolens handlingsplan for mangfold og likestilling for 2013 – 2016 er FoU-området ett av målområdene. Overbygningen er høgskolens strategiske mål for FoU for perioden: «Styrket praksisnær FoU-profil, økt forskningsinnsats, økt kvalitet og robuste forskerutdanninger». Handlingsplanen har tiltak som skal styrke arbeid med likestillings- og mangfoldsperspektiv i forbindelse med høgskolens forskning, utviklingsarbeid og innovasjonsprosjekter.

Høgskolen har to egne ph.d.-program: anvendt økologi (fra 2011) og profesjonsrettede lærerutdanningsfag (fra 2012).

Tabell 1. Deltakere på høgskolens ph.d.-program (tall pr. 01.10.2015)

	Menn	Kvinner	SUM
Ph.d.-program i anvendt økologi	9	7	16
Ph.d.-program i profesjonsrettede lærerutdanningsfag	3	16	19
SUM	12	23	35

Som et strategisk virkemiddel avsettes det midler til utdeling av FoU- og konferanse- og driftsstipend blant tilsatte i undervisnings- og forskerstillinger. Høgskolestyret bestemmer i sin årlige budsjettbehandling de økonomiske rammene for stipendordningen. Det overordnede formålet er å styrke kunnskapsutviklingen innenfor fagområder der høgskolen tilbyr studier, særlig innenfor høgskolens særskilte satsningsområder.

Tabell 2. Tildeling – og søkning av forskningsstipender og formidlingspris.

År	FoU-stipend		Konferansestipend		Formidlingspris	
	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn

<b>2011</b>	10/14	14/25	23/26	24/30	1	2
<b>2012 (febr.-tildeling)</b>	12/28	20/33	18/29	23/29	0	1
<b>2012 (nov.- tildeling)</b>	15/16	20/21				
2013	17/19	13/15	37/38	34/35	0	0
2014	19/26	12/31	47/47	29/33	1	0
2015	14/23	17/25			1	0

På mange av søknadene om FoU-stipend er det ofte flere enn en søker. I oversikten er kun hovedsøker tatt med.

## 2.5 Kompetanse, utviklingsmuligheter

Høgskolen har hatt en langsiktig strategi for å øke andelen med førstekompetanse (førsteamanuensis og førstelektor) og andelen toppstillinger (professor og dosent). Høgskolens FoU-stipend ordning har blitt brukt til formålet.

Høgskolens kompetansepolitikk har en uttrykt ambisjon om høyt kvalifiserte ledere. Som et tiltak for å oppnå dette vil høgskolen bevisst satse på å utvikle egne medarbeideres kompetanse. Særsilt ønsker høgskolen å utvikle og rekruttere kvinner for lederstillinger.

I 2015 fikk til sammen 10 ansatte opprykk innen undervisning- og forskerstillinger, hvorav sju kvinner og tre menn. To kvinner i administrative stillinger fikk opprykk.

## 2.6 Ledelse og styring

Høgskolen etablerte ny modell for styring og ledelse fra 01.08.2015 med ansatt rektor og to prorektorer. Disse utgjør høgskoleleens øverste ledelse på institusjonsnivå sammen med høgskoledirektør. Kvinneandelen i toppledergruppa er 50 %. På avdelingsnivå består dekangruppen kun av menn og stabsledergruppen kun av kvinner. I høgskolens sentrale råd og utvalg tilstrebtes det å ha en jevn kjønnsfordeling (innenfor en fordeling på 40 % - 60 %), men dette er ikke alltid mulig å få til der ulike grupper velger sine representanter inn i råd og utvalg.

## 2.7 Mangfold og antidiskriminering

### Medarbeiderundersøkelse 2015

Høgskolen gjennomførte våren 2015 ny medarbeiderundersøkelse der temaet *Mangfold på arbeidsplassen* var viet større plass enn ved tidligere undersøkelser ved at det var tatt inn flere spørsmål. Dette temaområdet ble av alle temaområder gitt de høyeste vurderingene.

### Utforming av bygninger og utearealer

Høgskolen i Hedmark har som mål å utforme alle bygninger og uteområder etter prinsippet om universell utforming så langt det er mulig. Universell utforming er derfor et viktig tema i alle bygge- og ombyggingssaker.



### Etnisitet og mangfold

Høgskolen har et økende internasjonalt og mangfoldig studentmiljø, og også et økende internasjonalt innslag av ansatte. Respekt for forskjeller og mangfold vil få økt betydning for utvikling av gode studie- og arbeidsmiljø. Disse områdene krever økt oppfølging fra høgskolens side, for å forebygge og unngå opplevelser av diskriminering eller andre uheldige hendelser. Høgskolen er seg bevisst på at språkvansker, både for norsktalende og engelsktalende, og at manglende kulturell forståelse kan være en barriere mot å øke mangfoldet og mot å skape gode og inkluderende arbeids- og læringsmiljø.

### Personer med nedsatt funksjonsevne

Høgskolen samarbeider med NAV Arbeidslivssenter for å bidra til økt sysselsetting av personer med nedsatt funksjonsevne. Dette gjelder både medarbeidere som får midlertidig eller varig nedsatt funksjonsevne og personer som står utenfor arbeidslivet.

Høgskolen har i flere år åpnet for personer som har behov for utprøving av sin arbeids- og funksjonsevne i det ordinære arbeidsliv. Høgskolen har satt som mål at vi i IA-avtaleperioden skal stille 5 IA-plasser til rådighet.

Videre arbeider høgskolen aktivt med tidlig og tett oppfølging og tilrettelegging overfor egne arbeidstakere med redusert arbeidsevne, for å forebygge overgang fra arbeid til passive ytelser. Balansen mellom individuell tilrettelegging og ivaretagelse av den samlede oppgaveløsning kan imidlertid være utfordrende, og det er hele tiden en vurdering av hvor langt tilretteleggingen kan strekke seg uten at det føre til uheldig merbelastning på resten av personalgruppen.

De siste årene har vi erfart at flere studenter med skjulte funksjonshemninger eller kroniske lidelser starter på studier ved høgskolen. Dette er ungdom som ofte trenger individuelle tilrettelegginger for å gjennomføre studiene. Dette utfordrer oss på flere områder, blant annet hvordan vi kan legge til rette for læring og praktisk studiegjennomføring for studenter med ulike behov. Høgskolen har i 2015 arbeidet med universell utforming av undervisningen, eksemplifisert gjennom hvordan ansatte utformer sine PP-presentasjoner, og det er avholdt skrivekurs for studenter. Videre bidrar høgskolen i det nasjonale Forum for Studielitteratur som har som oppgave å kartlegge hvilke utfordringer studenter med behov for universelt utformet og tilrettelagt studielitteratur har nå og i fremtiden.

### Diskriminering

En av høgskolens store profesjonsutdanninger er sykepleierutdanning. Tall fra SSB viser at fire av ti mannlige sykepleierstudenter fullfører ikke utdannelsen. Dette er en problematikk som også er kjent for Høgskolen i Hedmark. Det er svært få mannlige rollemodeller ute i praksis. Dette er et forhold høgskolen er bevisst på og vil legge bedre til rette for at mannlige studenter skal få mannlige rollemodeller i praksis.

### 3. Tiltaksrapport.

Tilstandsredegjørelsen og – vurderingen ligger til grunn for planlagte tiltak som fremmer likestilling og forebygger diskriminering på grunnlagene kjønn, etnisitet og nedsatt funksjonsevne.

Tiltaksredegjørelsen omfatter både ansatte og studenter.

<i>Tiltak</i>	<i>Bakgrunn /utfordring</i>	<i>Målsetning</i>	<i>Målgruppe</i>	<i>Forventede resultater</i>
Være en pådriver for universell utforming.  Vurdere å ta i bruk MazeMap, som er et kartverket som er spesielt nyttig for brukere med spesielle behov, kan lastes ned som app på telefonen, eller hentes opp via en nettleser.	HH er leietaker i både nye bygg og en del eldre som ikke er like godt tilrettelagt.  Bidra til at det er mulig å finne den enkleste ruten ute og inne.	Gjøre byggene mest mulig funksjonelle og tilgjengelige for alle personer, uavhengig av funksjonsevne.	Hele HH	Bedre tilgjengelighet for studenter og medarbeidere med behov for tilrettelegging
Videreføre kursrekken i tilknytning til rekruttering, der betydningen av mangfold er et av temaene	Styrke alle sider ved rekrutteringsprosessen	Øke bevisstheten og muligheter og eventuelle utfordringer ved mangfold i personalgruppen	Ledere	Økt bevissthet rundt mangfold i rekrutteringsprosesser
Analysere FoU-resultater i et likestillingsperspektiv.	Det er et mål å øke andelen kvinner i førstestillinger.	Ivareta likestillings- og mangfoldsperspektiv i arbeidet med kompetanseheving, bygging av FoU-kulturer og arbeid med å styrke kvalitet og kvantitet i forsknings- og formidlingsaktiviteter		

Gjennomføre kurs i «Fadderarbeid og internasjonalisering», fem studiepoeng	En relativt stor økning i internasjonale studenter har tydeliggjort et behov for bedre mottak og oppfølging av internasjonale studenter	Økt mangfold i student-gruppen gjennom økt kulturforståelse og kjennskap på tvers av nasjonaliteter.	Norske og internasjonale studenter ved HH	Bedre integrering av de internasjonale studentene, og større mangfold i studentgruppen.
Sørge for at ansatte inkluderer studenter i diskusjonen omkring hvilke faktorer som fremmer likestilling og hemmer diskriminering i student- og yrkesliv der ett kjønn er overrepresentert.	Mannlige sykepleiestudenter har opplevd seg diskriminert i praksis	Forebygge diskriminering	Studenter som skal inn i yrker som tradisjonelt har en overrepresentasjon av ett kjønn.	
Vurdere hvordan høgskolen kan bidra overfor flyktninger	Flyktningsituasjon	Integrering av flyktninger	Flyktninger	Bedre integrering

